

VÌ NHÀ NƯỚC PHÁP QUYỀN XHCN VIỆT NAM!

Pháp luật

CƠ QUAN CỦA BỘ TƯ PHÁP VIỆT NAM

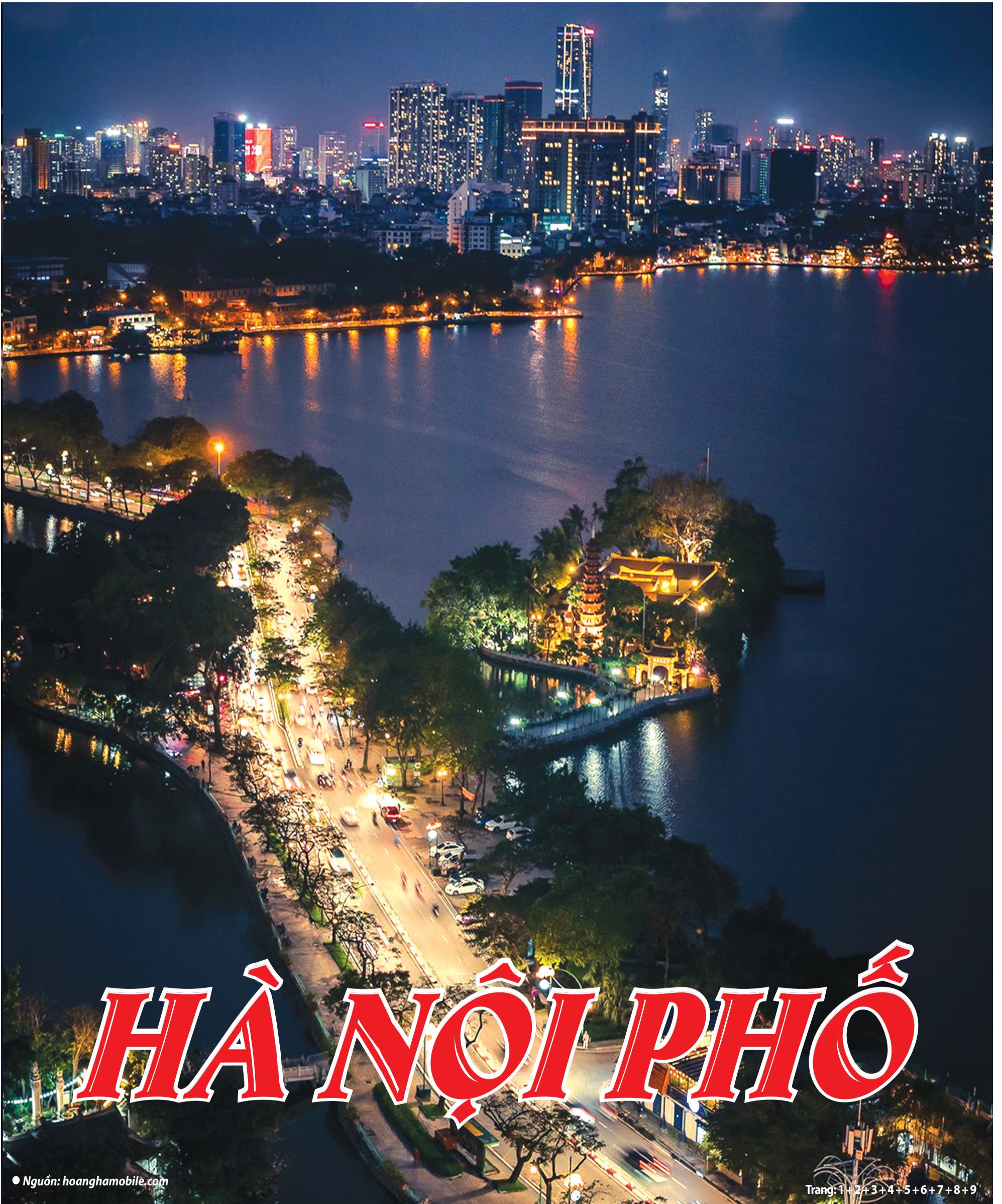
SỐ 89
(9.629)

30/3/2025

XUẤT BẢN TỪ NĂM 1985

CHỦ NHẬT

<https://baophapluat.vn>

HÀ NỘI PHỐ

● Nguồn: hoanghamobile.com

Trang: 1+2+3+4+5+6+7+8+9

PHÁT HÀNH CHỦ NHẬT HÀNG TUẦN TRÊN TOÀN QUỐC - GIÁ: 7.300Đ

HÀ NỘI PHỐ

Nhà của người hàng phố

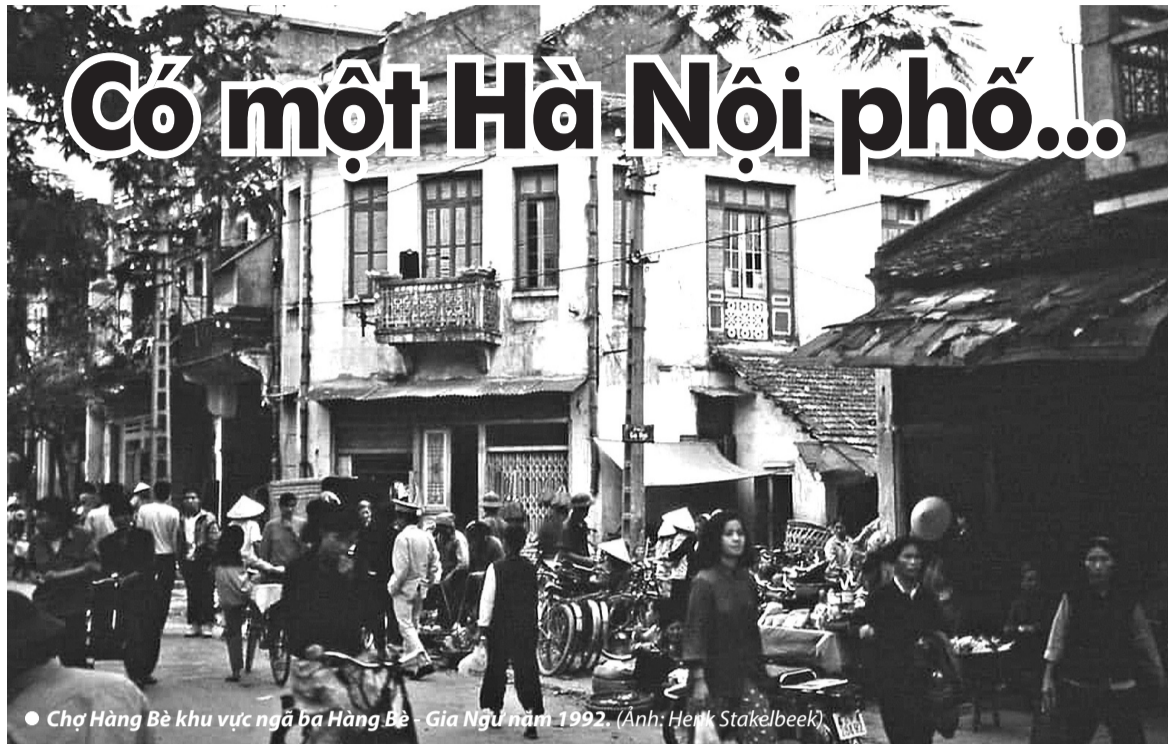
Trải qua bao biến thiên thăng trầm cùng lịch sử, những con phố chạy dọc ngang với những ngôi nhà lô xô mái ngói thâm nâu, tường vôi mốc thếp loang lổ rêu phong đã in dấu, hằn sâu trong ký ức của biết bao thế hệ người Hà Nội. Có nơi nào như ở đây, những đường phố nhỏ có cái tên bắt đầu từ chữ Hàng, gợi cho ta nhớ về những phường nghề xa xưa. Đó là những Hàng Khay, Hàng Đào, Hàng Ngang, Hàng Gai, Hàng Bông, Hàng Bạc, Hàng Đường, Hàng Bồ, Hàng Buồm, Hàng Mã, Hàng Mắm, Hàng Chĩnh..., Thuốc Bắc, Lò Rèn, Lãn Ông, Cầu Gỗ, Đồng Xuân, Cửa Đông...

Thuở ấy, vào cuối thế kỷ thứ X, dân làng nghề tứ xứ kéo nhau đổ về ngoại thành Thăng Long sinh cơ lập nghiệp, quây quần bán mua bên bờ Nhị Hà. Dần dần tạo thành phường, thành hội. Câu ca “Buôn có bạn, bán có phường” cũng là vì thế. Cho đến những năm 1875, khi người Pháp tiến hành công cuộc đô thị hóa lần thứ nhất ở Hà Nội, thì khu 36 phố phường được xây dựng lại với việc xây dựng hệ thống đường phố rộng rãi theo hình ô bàn cờ, trải nhựa, có vỉa hè, hai bên xây nhà phố một, hai tầng lợp ngói. Nhà có đặc trưng là mặt tiền hẹp, chỉ rộng hơn 3m nhưng chạy sâu vào bên trong như một cái ống dài vài chục mét, thậm chí đến cả trăm mét, nhiều nhà còn thông từ phố này sang phố kia. Nhà tuy dài nhưng được khéo léo ngăn chia thành nhiều lớp bởi các khoảng sân trong, là nơi nghỉ ngơi thư giãn, trồng cây cảnh, đón ánh sáng, gió và khí trời, tạo nên nét độc đáo của kiến trúc nhà ống.

Nhà phố thường dùng tầng một để mở cửa hàng, nơi buôn bán trao đổi. Bên trong và tầng hai dùng để ở, làm kho chứa hàng hóa. Do nơi đây buôn bán thuận lợi, giao thương dễ dàng vì cạnh sông Hồng nên rất nhiều người Hoa và cả người Ấn cũng tìm đến để làm ăn sinh sống. Phố Hàng Buồm đông người Hoa hơn cả. Những người dân cao niên ở đây vẫn nhớ về những khu phố buôn bán sầm uất xưa. Người trong phố cổ sống với nhau hòa thuận, coi trọng nếp nhà, tình người, lễ nghĩa, tuy làm ăn buôn bán nhưng rất đàng hoàng và luôn giữ chữ tín. Chính những đức tính đó đã tạo nên văn hóa thanh lịch của người Hà Nội.

Cuối những năm 70 thế kỷ XX trở về trước, khu phố cổ Hà Nội hầu như vẫn còn nguyên vẹn. Khi đó, một trong 6 tuyến tàu điện chạy suốt từ chợ Mơ lên Hồ Hoàn Kiếm qua Hàng Đào, Hàng Ngang, Hàng Đường, chợ Đồng Xuân, Quán Thánh, Thụy Khuê cho đến tận Bưởi. Người từ ngoại ô vào, hay ở các phố trung tâm lên khu phố cổ hầu hết đều đi tàu điện. Cho đến nhiều năm sau này, trong ký ức nhiều người vẫn là tiếng leng keng tàu điện bờ hồ, như những miền ký ức không xa...

Cùng với những ngôi nhà ống, trong cấu trúc ô phố bàn cờ rộng, mật độ không gian xanh cao,

● Chợ Hàng Bè khu vực ngã ba Hàng Bè - Gia Ngụ năm 1992. (Ảnh: Henk Stakelbeek)

● Giới trẻ diễu hành cổ phục trong nhiều hoạt động văn hóa của phố cổ. (Ảnh: BQLPC)

● Nơi các nàng thơ xúng xính áo dài trên phố. (Ảnh: PV)

Hà Nội phố với mái ngói lô nhô, những căn nhà ống 36 phố phường luôn là một phần tâm hồn của cư dân không chỉ Hà Nội. Chẳng thế, câu cửa miệng của người Hà Nội khi rảnh là hện nhau “lên phố”, là khu phố cổ bên hồ Hoàn Kiếm...

những con đường rợp bóng cây, những ngôi biệt thự xinh xắn đã tạo nên nét rất riêng cho khu phố cũ ở Hà Nội. Các nhà quy hoạch người Pháp thời kỳ đầu thế kỷ XX đã khéo léo kết hợp kiến trúc phương Tây với những điều kiện khí hậu bản địa để tạo nên một không gian đô thị độc đáo, từ đó tạo cho Hà Nội một bản sắc duy nhất mà không đô thị nào khác ở khu vực Đông Nam Á có được.

Ngày nay, trong nhịp sống hiện đại, vào những buổi sớm mai hay những buổi đêm tĩnh lặng, khu phố cổ vẫn như thực, như mơ trong tranh của danh họa Bùi Xuân Phái. Bởi thế, ngoài 36 phố phường, còn phố 37, ấy là phố Phái. Hà thành của phố Phái là hình hài của thời gian cổ kính, trầm mặc, yên ắng, của những ngôi nhà gói đầu lên vai nhau, của những người cần lao chật kín phường hội, bán buôn... Trong hội họa Bùi Xuân Phái, người ta sẽ đi qua một con ngõ nhỏ, tiếng dế râm râm khi trời đã nhá nhem tối, có mùi trật cỏ mới xén, mùi nhựa mới rỉ, mùi khói bếp, mùi của bông khế và những quả ôi chín rục... Những tòa nhà hai tầng lợp ngói xám nối liền cả con phố nhỏ với nhau. Trên bức tường bong tróc, có thể mơ hồ nhìn thấy nét chữ của chi thị từ năm nào đó xa lắc. Có thằng bé đứng vẽ bậy và tờ quảng cáo chi chít trên những cột điện. Có đám bò câu trên mái nhà...

Phố cổ trong tranh của họa sỹ Bùi Xuân Phái cứ lặng lẽ, kỳ ảo như thế như những năm 90 của thế kỷ trước, bằng lăng, tinh khôi qua những thước phim tuyệt đẹp của đạo diễn Trần Anh Hùng trong Mùa hè chiều thẳng đứng, hay Mùi đu đủ xanh. Những vẻ đẹp ấy trên nền nhạc Trịnh Công Sơn về những căn nhà cổ, những người dân phố thị tí mĩ, trau chuốt và tinh tế đến nao lòng...

Cần được gìn giữ xứng tầm

Theo thời gian, diện mạo khu phố cũ cũng đang dần biến đổi do bị tác động bởi khí hậu, thời tiết, quá trình đô thị hóa, sự phát triển kinh tế, gia tăng dân số... Nhiều công trình hiện bị xuống cấp nghiêm trọng. Một số công trình có nguy cơ sụp đổ, gây nguy hiểm cho người sử dụng.

Sự thay đổi trong quan niệm của người dân được cộng hưởng với những nỗ lực của chính quyền đã đem đến những đổi thay. Nhiều tuyến phố được đầu tư cải tạo mặt đường, đồng bộ nhất là tuyến phố Lãn Ông, hay tuyến phố Tạ Hiện.

Cùng đó, một số di tích được tu bổ lại trong nét đẹp phố xưa. Không tính đến những di tích lớn, được nhiều người biết đến như: Đình Kim Ngân (số 42, 44 phố Hàng Bạc), Hội quán Quảng Đông (số 22 phố Hàng Buồm, nay là Trung tâm Văn hóa nghệ thuật), đền Quán Đê (số 28 phố Hàng Buồm)..., những di tích

vốn ít được biết đến như: Đình Tú Thị (phố Yên Thái), đình Hà Vỹ (phố Hàng Hòm), đình Trung Yên (ngõ Trung Yên), đình Phả Trúc Lâm (phố Hàng Hành)... cũng được đầu tư tu bổ. Khu phố cổ rộng 87ha, nhưng cứ đi quãng hơn trăm mét lại gặp một ngôi đình, đền hay miếu. Không phải di tích nào cũng hút khách.

Nhưng những di tích hồi sinh, những căn nhà, những không gian được tôn tạo theo lối xưa giúp phố cổ Hà Nội có thêm nhiều không gian xưa cũ, điều tưởng như mất dần. Không chỉ dừng lại ở những di sản vật thể, những lễ hội của phố cổ cũng được hồi sinh. Cả những lễ hội mới ra đời, kế thừa truyền thống. Nhiều người dân và du khách bây giờ chờ đợi chương trình Tết Việt do Ban Quản lý hồ Hoàn Kiếm và phố cổ Hà Nội tổ chức. Ở đó, có những màn diễu hành cổ phục, những nghi lễ dâng hương, tế cáo Thành hoàng, nghi lễ dựng cây nêu ở đình Kim Ngân. Ở đó, người ta thấy thấp thoáng hồn cốt phố xưa trong đời sống hiện đại.

Cuối năm ngoái, show diễn “Chuyện phố Hàng” được ra mắt tại Ngôi nhà Di sản số 87 phố Mã Mây giúp mọi người hiểu thêm về cuộc sống thường ngày của người dân qua câu chuyện của một gia đình làm thuốc. Ngôi nhà Di sản số 87 phố Mã Mây được giữ nguyên vẹn mọi không gian như hàng trăm năm trước vốn thế, từ

phòng khách, giếng trời, không gian thờ cúng cho đến bếp núc.

Phó Trưởng ban Quản lý hồ Hoàn Kiếm và phố cổ Hà Nội Trần Thủy Lan cho biết, Ngôi nhà Di sản số 87 phố Mã Mây từng có hộ gia đình làm nghề thuốc Đông y sinh sống, làm việc. Do đó, vở diễn chính là sự tái hiện cuộc sống, công việc có thật của người Hà Nội xưa ở nơi nó từng diễn ra. Show diễn tái hiện cuộc sống, công việc của gia đình làm thuốc, mà cũng giúp các vị khách tìm hiểu về nghề đông y, tự tay trải nghiệm một số công việc chế biến thuốc...

Việt Nam có nhiều làng cổ, nhưng phố cổ là “của hiếm”. Trong cả nước, số phố cổ chỉ đếm trên đầu ngón tay. Phố cổ Hà Nội đất chật, người đông. Cuộc sống luôn bị giằng xé giữa bảo tồn các nét truyền thống, với xây mới để đáp ứng nhu cầu cuộc sống.

PGS TS Đỗ Thị Hào, Hội Văn nghệ dân gian Việt Nam chia sẻ, hiện nay một số các đình, đền thờ tổ trong khu phố “hàng” Hà Nội đã được tu tạo, phục dựng khang trang, hoành tráng như: Đình Kim Ngân, Đình Hàng Đào, Đền Trúc Lâm, Đình thợ thêu... Tuy nhiên, số lượng di tích được đầu tư tôn tạo còn ít. Chính quyền thành phố cần quan tâm đầu tư hơn nữa để trả lại giá trị văn hóa đặc thù di sản phố nghề Thăng Long xưa. Do đó, sau khi đã phục dựng được những di tích đền thờ tổ do cha ông để lại thì cần “thổi hồn” vào đó bằng cách khôi phục những sinh hoạt văn hóa cổ truyền lâu đời (lễ hội dân gian, giỗ tổ nghề...). Điều này sẽ thu hút sự quan tâm chú ý của du khách khi thành phố đang nhân rộng mô hình phố đi bộ Hà Nội.

KTS Đào Ngọc Nghiêm, nguyên Giám đốc Sở Quy hoạch - Kiến trúc Hà Nội cho rằng, để bảo tồn và phát huy giá trị của phố nghề - phố cổ Hà Nội cần đánh giá đúng vai trò và cái tâm của phố cổ. Có nghĩa là phố cổ Hà Nội không phải là di sản của riêng Hà Nội nữa mà nó phải được coi là di sản quốc gia, hơn nữa ở tầm thế giới. Ông cho hay, từ những năm 1995, giá trị di sản phố cổ đã được giới thiệu với tổ chức UNESCO. Cho đến nay đã có rất nhiều các hội thảo, hội nghị bàn giải pháp bảo tồn phố cổ, nhưng nhiều năm qua, khu phố cổ Hà Nội chưa được quảng bá và đầu tư xứng tầm.

KTS. Hoàng Đạo Kính thì cho rằng, cho dù thế nào phố cổ Hà Nội vẫn có sức sống rất riêng. Ở đó di sản văn hóa, kiến trúc phản ánh rõ nét đặc trưng phát triển của vùng Kẻ Chợ xưa qua sự biến đổi của thời cuộc. Vì thế, hãy lạc quan về sức sống của phố cổ Hà Nội, bởi nó vẫn đang được bảo tồn trong dòng chảy của cuộc sống. Cái quý của phố cổ không phải là việc kiểm kê xem có bao nhiêu nhà cổ, bao nhiêu biệt thự để lượng hóa mà đó chính là sự thích ứng, tích hợp giữa những giá trị cũ mới trong cuộc sống đô thị hôm nay... **MIỄN THẢO**

HÀ NỘI PHỐ

Về đẹp trường tồn

Phố cổ Hà Nội với 36 phố phường, một không gian lưu giữ những giá trị văn hóa vàng son của Thủ đô. Dạo qua những con phố trầm mặc, mái ngói rêu phong, ngõ nhỏ quanh co, người ta dễ dàng cảm nhận một vẻ đẹp dung dị, gần gũi của Hà thành xưa cũ giữa lòng đô thị hiện đại.

Mỗi con phố mang trong mình một cái tên và một câu chuyện riêng, gắn liền với nghề truyền thống và cuộc sống của người dân Tràng An. Từ Hàng Đào, Hàng Bạc đến Hàng Gai, Hàng Mã, Hàng Đồng, mỗi bước chân qua phố như lật mở những trang ký ức, gợi đưa ta trở lại thời kỳ khi người dân Hà thành cần mẫn đục đẽo, dẹt lựa hay bán hàng trên những sạp gỗ mộc mạc, bên những ngôi nhà mái ngói rêu phong, phảng phất hơi thở lịch sử.

Dù xã hội hiện đại không ngừng biến đổi, nhưng phố cổ Hà Nội vẫn gìn giữ được nhiều nét văn hóa, truyền thống qua những ngôi nhà cổ. Đây là những ngôi nhà trở thành “biểu tượng” của các phố Hàng. Đại diện một thời kỳ lịch sử đầy thăng trầm của dân tộc ta.

Nhà cổ Mã Mây, tọa lạc tại số 87 phố Mã Mây, là một trong những ngôi nhà cổ hiếm hoi còn giữ được nét kiến trúc đặc trưng của Hà Nội xưa. Được xây dựng từ cuối thế kỷ 19, nhà cổ Mã Mây mang đậm nét kiến trúc đặc trưng của Hà Nội xưa. Nhà cổ Mã Mây được xây dựng vào khoảng năm 1890, thuộc sở hữu của một gia đình thương nhân người Hà Nội. Trải qua hơn một thế kỷ, ngôi nhà đã nhiều lần đổi chủ và được sử dụng vào nhiều mục đích khác nhau, từ nhà ở đến cửa hàng buôn bán. Ngôi nhà đã chứng kiến nhiều đổi thay của lịch sử và nay trở thành một di sản văn hóa.

Ngôi nhà được xây dựng để người chủ trong gia đình vừa kinh doanh, vừa ở. Nhà cổ Mã Mây đã đổi chủ nhiều lần, từ hộ kinh doanh bán gạo đến bán thuốc bắc. Kể từ cuối năm 1998, với sự đồng thuận của các gia đình sống tại đây, ngôi nhà cổ Mã Mây đã bước vào giai đoạn trùng tu tôn tạo và chính thức hoàn thiện vào ngày 27 tháng 10 năm 1999 thông qua sự hợp tác giữa thành phố Hà Nội và thành phố Toulouse (Pháp). Tất cả cấu trúc, vật liệu xây dựng, kiến trúc và các đồ vật sinh hoạt đã được bảo tồn và giữ nguyên như ban đầu. Mọi kết cấu về kiến trúc, vật liệu xây dựng hoàn toàn bằng gỗ cho đến những đồ vật sinh hoạt đều được giữ nguyên trạng.

Một ngôi nhà khác rất nổi tiếng, đó là số 94 Hàng Buồm, quận Hoàn Kiếm, trung tâm văn hóa Hàng Buồm (trước đây từng là hội quán Quảng Đông) là một công trình cổ độc đáo.

● Ngôi nhà cổ tại Mã Mây giữ vẻ đẹp trang nhã, duyên dáng giữa phố thị tấp nập. (Ảnh trong bài: PV)

● Những ngôi nhà cổ đã trở thành địa điểm “check-in” độc đáo thu hút người trẻ.

● Ngôi nhà số 94 Hàng Buồm hiện nay trở thành trung tâm triển lãm nghệ thuật với phong cách trang trí pha trộn giữa hiện đại và cổ kính.

Từ trăm năm nay, phố cổ Hà Nội vốn nổi tiếng với những nét đẹp văn hóa truyền thống của người Tràng An. Tuy nhiên, đến nay, chỉ còn lại rất ít những ngôi nhà lưu giữ được nét đẹp cổ kính, trở thành nơi du khách muốn tìm đến để tận mắt thấy những nhân chứng lịch sử mang nét đẹp cổ kính đặc trưng của nếp nhà Thăng Long - Kẻ Chợ xưa.

Ngôi nhà được xây dựng vào đầu thế kỷ XX, vốn là tụ điểm văn hóa của những thương nhân và giới thượng lưu, tri thức gốc Hoa trên diện tích 1.800m². Sau khi được tu sửa công trình vẫn giữ được kiểu dáng điển hình của các một hội quán nói chung. Bốn dãy nhà được xây bố cục thành hình chữ khẩu với thiên tinh ở giữa để lưu thông không khí và ánh sáng, giúp không gian thoáng đãng hơn.

Ở Hàng Bè có ngôi nhà rất nổi tiếng tọa lạc tại số 44 Hàng Bè, Hoàn Kiếm, căn biệt thự được thiết kế theo kiến trúc Pháp cổ rộng 800m² nằm sâu trong con ngõ 44. Được xây dựng vào năm 1926, công trình nổi bật với kiến trúc độc đáo, nơi lưu giữ nhiều kỉ niệm của một gia đình giàu có Hà Nội xưa. Chủ nhân đầu tiên của ngôi nhà là cụ Trương Trọng Vọng và Nguyễn Thị Sứ, thương gia giàu có nổi tiếng ở phố cổ Hà Nội đầu thế kỷ XX.

Dù được xây dựng gần 100 năm nhưng cách bố trí phòng ốc và đồ đạc trong nhà vẫn phù

hợp với phong cách thời nay. Nhà chạy theo hình chữ nhật, ở giữa là giếng trời, lấy ánh sáng cho tất cả các phòng. Điểm nhấn tại đây là 4 cột đá nguyên khối, chạm khắc tinh xảo các họa tiết “Đào - Cúc - Trúc - Mai” với ý nghĩa mang lại may mắn, thịnh vượng.

Ngoài ra, vẫn còn rất nhiều ngôi nhà cổ nổi tiếng khác như số 42 Hàng Cân được thiết kế kiểu kiến trúc “nhà hộp diêm” rất phổ biến tại Hà Nội vào đầu thế kỷ XX. Hay tại 49 phố Trần Hưng Đạo có ngôi biệt thự Pháp cổ với tuổi đời hơn 100 năm, công trình có tổng diện tích 993m², trong đó có 400m² mặt sàn, còn lại là thảm cỏ, lối đi. Căn biệt thự có 2 tầng được sơn màu vàng và đỏ đậm.

Bảo tồn, gìn giữ

Từ năm 2022 cho tới nay, UBND Thành phố Hà Nội đã ban hành nhiều cơ chế, chính sách, kế hoạch nhằm đạt mục tiêu chỉnh trang trên dưới 20 nhà biệt thự, trong đó có rất nhiều công trình kiến trúc có giá

trị xây dựng trước năm 1945. Việc cải tạo các công trình kiến trúc này vừa nâng tầm cảnh quan đô thị, lưu giữ những giá trị lịch sử, đồng thời tránh lãng phí những “khu đất vàng” tại Thủ đô. Thành phố Hà Nội đã và thực hiện cải tạo, chỉnh trang các nhà biệt thự, công trình kiến trúc cổ, khôi phục và lưu giữ những nét đẹp lâu đời tại các công trình này.

Được biết, quận Hoàn Kiếm không chỉ có khu phố cổ Hà Nội là di sản cấp quốc gia, mà còn có khu vực mang đặc trưng kiến trúc kiểu Pháp. Diện mạo khu phố cũ bị tác động bởi thời gian, khí hậu, thời tiết, do quá trình đô thị hóa, sự phát triển kinh tế, gia tăng dân số... Nhiều công trình bị xuống cấp nghiêm trọng, có nguy cơ sụp đổ, gây nguy hiểm cho người sử dụng.

Để cụ thể hóa bảo tồn, tôn tạo và phát huy giá trị di sản của không gian phố cổ, UBND quận Hoàn Kiếm đã xây dựng kế hoạch và giao Ban quản lý hồ Hoàn Kiếm và phố cổ Hà Nội tiến hành trùng tu, tôn tạo một

số công trình mang giá trị kiến trúc Pháp với mục tiêu cố gắng gìn giữ những di sản quý báu - dấu ấn của lịch sử phát triển đô thị Thủ đô, cải tạo bộ mặt đô thị, bảo đảm an toàn cho người sử dụng, mang lại điều kiện sinh hoạt tốt hơn cho cộng đồng và góp phần phát triển kinh tế, du lịch chung của Thành phố. Nguyên tắc thực hiện trùng tu các di sản này là giữ tối đa yếu tố gốc, khôi phục những yếu tố có giá trị đã bị thay đổi, biến mất trên cơ sở khoa học.

Mới đây, hai tòa biệt thự trên phố Trần Hưng Đạo đã hoàn tất việc trùng tu, cải tạo, “hồi sinh” diện mạo khu phố cũ cũng như trở thành điểm đến thú vị cho khách tham quan. Cụ thể, thực hiện chương trình “Chỉnh trang đô thị, phát triển đô thị và kinh tế đô thị giai đoạn 2021 - 2025” cùng thỏa thuận hợp tác giữa vùng Ile-de-France và UBND Thành phố Hà Nội giai đoạn 2022 - 2026, UBND quận Hoàn Kiếm đã tiến hành trùng tu, tôn tạo ngôi biệt thự Pháp tại số 49 phố Trần Hưng Đạo - 46 phố Hàng Bài với sự hỗ trợ kỹ thuật của vùng Ile-de-France. Dự án khởi công tháng 4 năm 2022 và đến nay đã hoàn thành.

Hay như ngôi nhà 87 Mã Mây, đã nhận được sự bảo trợ của Hội đồng thành phố Toulouse (Pháp), căn nhà đã được Ban Quản lý phố cổ tiến hành bảo tồn từ năm 1999. Căn nhà đã được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch công nhận là Di sản cấp quốc gia vào ngày 16 tháng 2 năm 2004. Nhà cổ hiện nay đã trở thành một địa điểm tham quan không thể bỏ qua khi tới Hà Nội. Đồng thời cũng là nơi kết hợp trưng bày các sản phẩm thủ công của các làng nghề thuốc, trà, dẹt lựa hay gốm sứ... Ngôi nhà cổ cũng là địa điểm thường xuyên tổ chức các sự kiện, hoạt động văn hóa, tái hiện lại nếp sống, sinh hoạt của ông cha ta từ xưa.

Ngoài việc bảo tồn, gìn giữ những ngôi nhà cổ tại Hà Nội, các điểm đến này cần tiếp tục đẩy mạnh việc tuyên truyền, quảng bá và nâng cao nhận thức cộng đồng trong bảo tồn, phát huy giá trị di sản còn hạn chế. Lấy ví dụ công tác quản lý cần đẩy mạnh hoạt động thương mại, du lịch dịch vụ để tương xứng với tiềm năng khu phố cổ. Đặc biệt, phải gìn giữ cảnh quan khu phố cổ, tránh xảy ra tình trạng xây nhà lộn xộn, mất đi nét đẹp truyền thống. Ban quản lý cần khuyến khích người dân khi cải tạo hay xây mới, lập thiết kế mặt theo kiểu nhà truyền thống, nghệ thuật; vật liệu xây dựng là vôi, cát, xi-măng phải phù hợp với khí hậu nóng ẩm; màu sơn có gam nhẹ như vàng, trắng; không dùng màu sẫm, nóng; sử dụng ngói vẩy cá, ngói Tây.

HƯƠNG NGỌC

HÀ NỘI PHỐ

Đến Hà Nội, uống cà phê, ngắm quán, ngắm đường...

Người Hà Nội giờ không chỉ uống cà phê mà còn phải chọn không gian với phong cách “chill”, tận hưởng sự thoải mái để thư giãn. Những quán cà phê có “view” đẹp, nơi có thể ngắm nhìn cảnh vật tươi tắn luôn được ưa chuộng. Ngoài ra, thú vui nhâm nhi tách cà phê vỉa hè giữa phố xá đông đúc hay ẩn mình tìm về hoài niệm với những quán cà phê thiết kế theo thời bao cấp cũng được nhiều người yêu thích.

● Góc của ký ức Hà Nội. (Ảnh: Mai Ngọc)

● Không gian bên trong một quán cà phê thiết kế thời bao cấp.

(Ảnh: Instagram Nhà kho 247)

● Uống cà phê vỉa hè ở Hà Nội là thú vui của nhiều người. (Ảnh: Trọng Văn)

Khoảnh khắc bình yên bên tách cà phê

Cà phê có mặt ở Việt Nam cùng với cuộc xâm lăng của người Pháp. Đền điện cà phê đầu tiên được khởi công ở miền Bắc vào năm 1888. Tại Việt Nam, cà phê là một thức uống được ưa chuộng, đặc biệt vào buổi sáng, người uống coi như đang nạp một nguồn năng lượng cho ngày mới. Nó phổ biến đến mức, các quán bán nước giải khát đều được gọi chung là “quán cà phê”, mặc dù trên thực tế còn phục vụ những thức uống khác nữa. Cũng như vậy, khi bạn bè tụ họp nhau đi “chém gió”, cũng chỉ cần tóm tắt trong câu rú: “đi uống cà phê”, còn ra đó uống gì thì tính sau. Cà phê còn quen thuộc đến mức được gọi rút gọn là “nâu” (cà phê sữa đá) và “đen” (cà phê đen).

Tuy thế, dù có phổ biến đến đâu, người sành thưởng thức vẫn luôn coi uống cà phê phải như một thú chơi. Không nơi nào thể hiện rõ điều ấy hơn mảnh đất Kinh kỳ. Dù bận rộn thế nào, nhiều người Hà Nội vẫn giữ cho mình khoảnh khắc yên bình mỗi sáng sớm, để thưởng thức cà phê. Không chỉ là trải nghiệm cá nhân mà còn như một thói quen, mang lại sự sáng khoái, kích thích tinh thần và tạo động lực cho một ngày mới. Người Hà Nội luôn thích thú với những ly cà phê đậm đặc. Cà phê ngon phải được pha trong phin, vụn thật chặt. Trong lúc chờ từng giọt cà phê nhỏ xuống chậm rãi, người ta thành thói quen lướt xem tin tức qua chiếc điện thoại thông minh. Cảnh tượng ấy khiến thời gian như chột ngưng tụ lại, để con người sống chậm hơn, trân trọng hơn khoảnh khắc hiện tại này. Nhiều người còn đặc biệt quan trọng đến việc cà phê được ngắm đều, vì vậy, họ yêu cầu quán tỉ mỉ

mức từng muỗng nước sôi để đổ vào phin. Phương pháp pha truyền thống này vẫn tồn tại, được coi là cách tốt nhất để thưởng thức hương vị đích thực của cà phê.

Cà phê Hà Nội cũng như nếp sống của một lớp người Hà thành lớn tuổi: chậm rãi, bền bỉ, mang chiều sâu trải nghiệm cả về thời gian và cái gu thưởng thức. Dù ngày nay quán cà phê nhiều vô kể, nhưng những quán có truyền thống từ xưa vẫn là “địa chỉ đỏ” cho người sành thưởng thức. Cà phê Nhĩ nằm trên phố Hàng Cá, ngay giữa trung tâm phố cổ Hà Nội. Quán nhỏ xinh, chỗ ngồi chật chội, chẳng cần biển hiệu, nhưng không lúc nào vắng khách. Ngày trước, cà phê Nhĩ không pha bằng phin mà được để trong các âm tích bằng sứ, sau đó rót ra những chén nhỏ. Bằng bí quyết gia truyền, cà phê Nhĩ luôn có mùi thơm dễ chịu và tạo cảm giác dễ mê khi uống.

Cà phê Giảng (phố Nguyễn Hữu Huân) lại nổi tiếng với món cà phê trứng. Cái tên gọi đã kích thích trí tò mò của người thưởng thức. Thành phần chính để làm nên một tách cà phê Giảng bao gồm lòng đỏ trứng gà, bột cà phê, sữa đặc có đường, bơ và phô mai. Thời xưa, do sữa đặc còn hiếm nên lòng đỏ trứng gà là sự lựa chọn hoàn hảo cho một tách cà phê thơm ngon. Hương vị béo ngậy của trứng, mùi thơm của sữa và sự đậm đà của cà phê khiến người Hà thành vẫn còn mê mẩn cho đến ngày nay.

Hoặc cà phê Đình nằm trên phố Đinh Tiên Hoàng, nơi ấy gắn liền với tuổi trẻ của học sinh, sinh viên thập niên 1990. Vào quán phải qua ngõ nhỏ mà trước cửa bán toàn cặp, túi. Lên tầng 2 ra ban công

nhìn xuống hồ Hoàn Kiếm, thưởng thức ly cà phê trong lồng đấng sương giăng mặt hồ. Ngày đó, chủ quán tuyển sinh viên làm thêm, một nhóm phục vụ như thế gọi là “liên quân”. Ai được góp mặt trong “liên quân” đó sẽ luôn được giới học sinh, sinh viên trân trọng.

Cà phê Lâm (phố Nguyễn Hữu Huân) lại đem đến cho người yêu cà phê những trải nghiệm thú vị. Ngoài thưởng thức hương vị quyến rũ của cà phê, đây còn là nơi để ngắm nhìn những tác phẩm nghệ thuật hội họa, đem đến một cảm giác bình yên và hoài cổ. Tại đây trưng bày rất nhiều bức tranh sinh động về con người và phố phường Hà Nội của những danh họa nổi tiếng như Bùi Xuân Phái, Dương Bích Liên, Võ Tư Nghiêm... Những bức tranh này đều là bản gốc, có một không hai, bởi các họa sĩ dùng để trả cho chủ quán thay tiền cà phê.

Cà phê vỉa hè lại từ lâu trở thành biểu tượng của cà phê Hà Nội. Với vỉa hè thiết kế rộng rãi có thể đỗ được cả xe máy, chỉ cần kê vài chiếc ghế ra là đã có thể thưởng thức cà phê và thư giãn. Cà phê vỉa hè mang đến không gian thoáng đạt. Không khí phố phường thân thiện tạo điều kiện cho mọi người giao lưu. Cà phê vỉa hè có giá hợp lý, phù hợp với nhiều người, từ sinh viên đến người lao động. Ở đây các quán sẽ cung cấp nhiều loại thức uống độc đáo. Người Hà Nội có thể thưởng thức cà phê phin, cà phê trứng hay cà phê sữa đá. Những hương vị đặc trưng này thu hút thực khách. Ngồi ở vỉa hè, mọi người dễ dàng cảm nhận nhịp sống của thành phố. Họ có thể ngắm xe cộ qua lại và thưởng thức âm thanh của cuộc sống.

Uống cà phê cũng là cơ hội để những người trẻ tận hưởng vẻ đẹp của một Thủ đô đầy năng động với các quán The Coffee House, Highlands Coffee, Starbucks, E-Coffee... Cùng tần số với sự năng động ấy, những năm gần đây ghi nhận sự lên ngôi của cà phê mang đi. Nhiều người trẻ vội vã trong guồng quay công việc, trong áp lực “deadline”, không có thời gian để ngồi xuống, đợi một ly cà phê nhỏ giọt. Họ ào qua một quán xe đẩy, tại đây, cà phê đã được pha sẵn, đóng trong hộp, bỏ vào túi, xếp hàng dài trên mặt quầy. Người mua chẳng phải nói nhiều, chỉ chọn loại cà phê, trả tiền rồi lại tiếp tục lên đường. Chỉ cần ngồi ở một ngã tư nào đó, sẽ không khó để bắt gặp hình ảnh một thiếu nữ Hà thành, tay lái xe treo ly “bạc sứ”, hối hả hòa vào dòng người nhộn nhịp.

“Lạc trôi” giữa Hà Nội với hoài niệm xưa

Đôi nghịch với nhịp sống hối hả của thời hiện đại, đâu đó vẫn có những góc quán cà phê nhỏ đưa du khách “ngược dòng thời gian” trở về những ký ức những năm 70 - 80 của thế kỷ trước.

Năm bắt được nhu cầu trở về miền ký ức của những người trung tuổi, cao tuổi và sự tò mò, muốn khám phá của giới trẻ, tại Hà Nội, một số quán cà phê thiết kế nội thất theo hoài niệm như cửa hàng mậu dịch và thức uống giống như thời bao cấp.

Thực khách như được vào một thế giới khác lạ, với những bờ tường gạch xù xì, chiếc điện thoại quay số, đồng hồ cổ, đài cát-sét cũ, những chiếc nón lá, mũ cối, chiếc mâm đồng, đôi dép cao su, chiếc xe đạp cà tàng, chiếc tivi đời cũ, băng hiệu thời bao cấp xếp hàng lấy nước, chiếc chạn lâu đời với những bát, đĩa tráng men... đều mang đậm dấu ấn các vật dụng của một thời bao cấp.

Tại đây còn treo nhiều bức ảnh về Hà Nội, những ký ức xưa. Để gọi thức uống, nếu vào giờ quán đông khách, thì phải xếp hàng chờ đến lượt, sau đó nhân viên sẽ ghi đồ ăn lên một tờ tem phiếu. Thức uống được thiết kế giống sổ mua lương thực thời bao cấp, bia ghi “Sổ đăng ký mua lương thực”.

Còn có quán cà phê lại thiết kế theo mô típ trang trí chủ đạo với gam màu xanh bộ đội, vỏ chăn con công buộc vào ghế hai đai cũ làm đệm, cửa sổ có chấn song gỗ mộc. Lại có quán cà phê có gam màu chủ đạo là vàng kết hợp với xanh lá đậm, gợi nhớ tới những ngôi nhà cổ kính của đường phố Hà Nội xưa. Không được trang trí cầu kỳ, không có ánh đèn lấp lánh với bàn ghế sang trọng, mà chỉ đơn giản, nhẹ nhàng với những bộ bàn ghế gỗ cũ, kệ sách nhỏ, đàn guitar, sách báo đã sờn màu thời gian... đưa thực khách đến với một góc Hà Nội thời bao cấp. Khách vừa nhâm nhi tách cà phê vừa tận hưởng không gian xanh mát như “lạc trôi” giữa Hà Nội cách đây vài thập niên.

Không chỉ các bạn trẻ, du khách nước ngoài cũng thích thú tìm hiểu, trải nghiệm, “check-in” - chụp ảnh tại không gian đậm chất Hà Nội thời kì bao cấp, ngồi bên những bộ bàn ghế gỗ sờn màu cùng tách cà phê đen đặc trưng Hà Nội xưa.

Hoài niệm về thời bao cấp, các bạn trẻ thêm hiểu và yêu thương ông bà, bố mẹ hơn. Các bạn trẻ thêm yêu cuộc sống hiện tại và trân trọng với quá khứ - một giai đoạn lịch sử có ảnh hưởng sâu sắc đến đời sống văn hóa, xã hội của Việt Nam, một giai đoạn khó khăn nhưng đầy kỷ niệm của Hà Nội.

THUY DƯƠNG - VIỆT QUỲNH

HÀ NỘI PHỐ

Kiến trúc thời bao cấp là một di sản

Trong giai đoạn 1954 - 1986 hay còn gọi là thời bao cấp, Hà Nội đã xây dựng rất nhiều công trình như các khu tập thể Kim Liên, Trung Tự, Thành Công, Giảng Võ..., các nhà máy dệt, cơ khí, thuốc lá, xà phòng, cao su, bê tông, diêm, gỗ... và đặc biệt là các công trình công cộng như: Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh, Đại học Bách khoa, Đại học Thủy lợi, Sân vận động Hàng Đẫy, Cung Văn hóa thiếu nhi Hà Nội, Bưu điện Hà Nội, Cung Văn hóa Lao động... Đó là di sản kiến trúc thời bao cấp, chứa đựng những giá trị văn hóa, lịch sử, kỷ ức của đất nước.

“Một trong những di sản kiến trúc XHCN chính là các khu tập thể (KTT). Đó cũng chính là không gian mơ ước cho một cuộc sống ổn định và hiện đại của người Hà Nội thời kỳ đó”, PGS. TS Nguyễn Văn Huy chia sẻ.

Có lẽ, thật không khó hình dung tâm trạng phơi phới ước mơ của mọi người khi được phân nhà “Từ bao mái nhà, đèn hoa sáng ngời, bầu trời thêm vào muôn vì sao sáng/Tôi ngắm bao gia đình lửa ấm tình yêu, nghe máu trong tim hòa niềm vui” (“Những ánh sao đêm”, Phan Huỳnh Điểu năm 1962). Tuy nhiên, từ ước mơ đến hiện thực có một khoảng cách mà chính sách không giải quyết được triệt để. “Ở trong các KTT, người ta xây dựng các căn hộ lớn, đầy đủ công trình tiện nghi nhưng vấn đề phân phối rất phức tạp”, PGS Nguyễn Văn Huy nhớ lại. Nhu cầu nhà ở lớn nhưng số lượng căn hộ ở các KTT thì có hạn nên “chỉ cán bộ nhà nước mới được ưu ái cấp cho căn hộ hoặc phòng ở KTT, hầu hết cán bộ trẻ mới làm việc thì sống như kiêu tâm gửi, “com niêu nước lọ”, nhiều người làm ở cơ quan xong thì tối đến kê bàn làm giường, sáng hôm sau lại trả lại nguyên trạng cho văn phòng”, GS. TS Nguyễn Văn Chính (ĐH Khoa học Xã hội và Nhân văn Hà Nội) chia sẻ kỷ ức khó phai về thời bao cấp. Kỷ ức về các KTT từng được sống lại trong cuộc trưng bày năm 2006. Ông nhớ lại “Hàng nghìn lượt người đã tới dự. Cuộc sống thời bao cấp của những người sống ở các KTT có nhiều câu chuyện xúc động, buồn cười và nhiều nghịch cảnh. Tuy nhiên, cũng phải nói là với nhiều người, ít nhất họ cũng được sống trong một ngôi nhà xây. Có còn hơn không là tâm lý thời đó”.

Phải tới năm 1987, Nhà nước mới chính thức đưa ra tiêu chuẩn thiết kế xây dựng nhà ở, trong đó “căn hộ phải được thiết kế độc lập, khép kín với đầy đủ các bộ phận: phòng khách và các bộ phận phụ trợ”. Những bài học từ ước mơ và khát vọng KTS Trương Tùng nói riêng hay thế hệ kiến trúc sư thời bao cấp nói chung trở thành một phần trong di sản kiến trúc.

“Ngoài tinh thần sáng tạo trong nghịch cảnh, bền bỉ và tâm huyết với ước mơ còn là sự ảnh

Hà Nội và di sản kiến trúc thời bao cấp thương nhớ

● Khu tập thể ở đường Trần Quý Cáp, Hà Nội. (Nguồn: Shutterstock)

Di sản kiến trúc thời bao cấp cần được bảo tồn và phát huy giá trị như thế nào? Liệu chúng có khả năng đóng góp cho định hướng phát triển công nghiệp văn hóa của Hà Nội hay không? Là câu hỏi trở trở của giới kiến trúc sư, các nhà văn hóa thương nhớ về một thời kỳ gian khó của đất nước...

hưởng lâu dài của kiến trúc thời bao cấp đến kiến trúc Việt Nam hiện đại, đặc biệt là các giá trị về tính bền vững, thực dụng và tinh thần cộng đồng. Những ước mơ và khát vọng của thế hệ kiến trúc sư thời ấy cũng đã tạo nền tảng quan trọng cho sự phát triển của kiến trúc Việt Nam hiện đại và là nguồn cảm hứng cho thế hệ kiến trúc sư trẻ tiếp tục sáng tạo”, PGS. TS Nguyễn Văn Huy đúc rút.

TS. KTS Trần Thanh Bình cho rằng, đây là câu chuyện thời sự, sự chuyển đổi của cơ cấu công nghiệp của một thành phố, đằng sau đó là cuộc chiến đấu cân nhắc giữa cái được và mất. Đáng tiếc, nếu mất đi những di sản kiến trúc thời bao cấp, chúng ta sẽ mất kỷ ức của một đô thị có nhiều vỉa tầng văn hóa đặc biệt như Hà Nội. Lịch sử đô thị Hà Nội có tầng tầng, lớp lớp các công trình kiến trúc được chia thành nhiều giai đoạn. Nếu như các công trình kiến trúc Pháp là minh chứng cho bước đầu du nhập văn minh phương Tây thì những công trình mang phong cách kiến trúc Đông Dương lại là sự kết hợp độc đáo giữa văn hóa phương Đông và phương Tây. Những công trình kiến trúc thời kỳ 1954 - 1986 đã thể hiện một tiếng nói mới, có sự kế thừa, học hỏi và sáng tạo, mang bản sắc kiến trúc Việt Nam, góp phần kiến tạo xã

● Khu tập thể Hà Nội năm 1989. (Ảnh David Alan Harvey - Nguồn: Magnum)

hội trong tâm thế một dân tộc được làm chủ vận mệnh của mình. Kiến trúc của một thành phố ẩn chứa trong lòng nó nhiều giá trị không dễ nhận biết. Kiến trúc thời bao cấp ở Hà Nội, vì vậy, không thuần túy là những khu tập thể, nhà máy, trường học và những cơ sở hạ tầng thiết yếu khác mà là một cách tạo dựng các giá trị mới của một quốc gia độc lập.

Và cần được ứng xử như một phần ký ức, lịch sử

“Hào hùng và bi tráng” là vậy nhưng trong câu hỏi “Kiến trúc nào đại diện cho bản sắc Hà Nội?” (một khảo sát xã hội do KTS Vũ Hiệp thực hiện), kiến trúc thời bao cấp chỉ chiếm 9%. (Kiến trúc truyền thống chiếm 56%, kiến trúc Pháp chiếm 18% và kiến trúc đương đại chiếm 17%). Đề lý giải cho tỷ lệ hạn chế về di sản kiến trúc thời bao cấp, KTS Vũ Hiệp đã thực hiện một cuộc tổng hợp ý kiến của các chuyên gia. “Kiến trúc giai đoạn 1954 - 1986 được xây dựng trong giai đoạn đất nước khó khăn nên quy mô, sự phong phú về hình khối, cũng như chất lượng vật liệu không bằng các giai đoạn khác. Kiến trúc giai đoạn này cũng ít được quảng bá đến công chúng. Khảo sát các sách lịch sử kiến trúc trong 10 năm trở lại đây, chúng tôi nhận thấy sự thống trị

của các cuốn sách về kiến trúc thuộc địa Pháp và sự vắng bóng của kiến trúc giai đoạn 1954 - 1986”, KTS Vũ Hiệp cho biết.

Nhìn lại kiến trúc thời bao cấp trong bối cảnh 5 năm Hà Nội gia nhập Mạng lưới các Thành phố Sáng tạo của UNESCO có thể thấy kiến trúc thời kỳ này cần được đánh giá khách quan hơn. Hà Nội là thành phố lớn duy nhất ở Đông Nam Á có một hệ thống di sản kiến trúc XHCN rõ nét, đầy đủ: công trình công nghiệp, công cộng, nhà ở. Những công trình đóng vai trò quan trọng trong việc phản ánh quá khứ, văn hóa và bản sắc của thành phố, cung cấp cái nhìn sâu sắc về quá trình phát triển của thành phố theo thời gian. Đây cũng là một nguồn lực đặc biệt của Hà Nội để xây dựng thương hiệu đô thị: Thành phố Vì hòa bình, Thành phố sáng tạo. Bề dày nghìn năm tuổi của Hà Nội khiến người ngoài dễ liên tưởng thành phố này với những cụm từ “cổ kính”, “truyền thống”, “trầm lắng”,... Nhưng trên thực tế, như nhiều nơi khác, Hà Nội là một thành phố năng động, không ngừng đổi thay và không ngừng tiếp nhận những thứ mới mẻ. Trong một không gian đã được định hình, dấu ấn từng thời kỳ lịch sử có ở hầu khắp các khu vực, ngõ phố, thậm chí đậm đặc, chông

chông, lớp lớp để tạo ra một bề dày văn hóa đặc biệt cho Hà Nội. Theo dòng chảy thời gian, có phải rồi tất cả sẽ đều được ghi nhận, tất cả sẽ không bị xóa nhòa?”.

Có thật thế chăng? Những nhận định như vậy đủ làm day dứt lòng người. “Rất nhiều thứ để người ta có thể nhớ về cái thời đó, nhưng có một thứ hình như đã bị lãng quên. Đó là di sản kiến trúc. Chưa thấy ai nhận diện nó và xem xét xem nên ứng xử với nó như thế nào cho phải lẽ”, bà Nguyễn Thị Trâm, một thành viên của Trung tâm Di sản các nhà khoa học và là người trải nghiệm trọn vẹn thời kỳ bao cấp ở Hà Nội bày tỏ.

“Vấn đề hôm nay đưa ra quan trọng ở chỗ chúng ta coi tất cả các công trình đó không thể bỏ qua và phải nhận được những ưu tiên nào đó”, KTS Lê Thành Vinh, nguyên Viện trưởng Viện Bảo tồn di tích (Bộ Xây dựng) nhận xét. “Nhưng bảo tồn đến đâu thì chúng ta phải nhìn lại tổng hòa của một quá trình dài và nhớ rằng đất nước vẫn còn những công trình cần bảo tồn khác nữa, như các kiến trúc truyền thống, thời Pháp thuộc”. Là một chuyên gia từng thực hiện nhiều dự án về bảo tồn, phát huy giá trị các khu di tích như Thánh địa Mỹ Sơn, khu phố cổ Hội An, Cổ đô Huế, Đền Hùng, Yên Tử, Văn Miếu - Quốc Tử Giám Hà Nội, Làng cổ Đường Lâm, Chùa Phật Tích, Chùa Bút Tháp, Đình Chu Quyến..., ông chia sẻ góc nhìn: “Trước hết có một vấn đề rất lớn, đó là mâu thuẫn giữa sự thống nhất bảo tồn và phát triển. Luôn luôn là giằng xé, luôn luôn là một cuộc tranh luận bất tận. Nhưng xã hội lúc nào cũng phải như thế, trong sự phát triển vẫn phải giữ lại cái gì đó, thay thế cái gì đó và làm mới cái gì đó”.

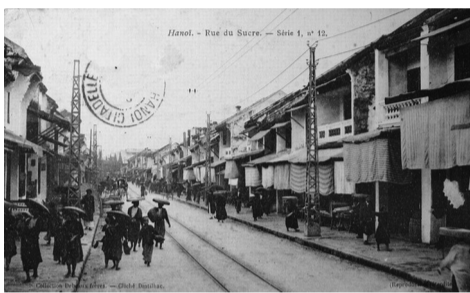
Kiến trúc trong thành phố không thuần túy là những thực thể công trình mà còn là nơi nuôi nấng, lưu giữ các mối quan hệ xã hội và cả ước mơ của những người sống ở đó. Một phần lịch sử được gói ghém trong những công trình đó. Thế mà giờ đây, những công trình kiến trúc, chứng nhân lịch sử một thời đang phải đối mặt với thách thức muôn hình vạn trạng, trong đó có cả sự lãng quên. Vì vậy, ông cho rằng việc ứng xử như thế nào với di sản này sẽ là một chính sách quản lý song hành với nghiên cứu và thảo luận của xã hội.

Cùng đồng quan điểm về vấn đề này, PGS. TS Nguyễn Văn Huy cho rằng: “Thời bao cấp là một thời kỳ hào hùng và bi tráng. Nếu chúng ta muốn phá bỏ thì dễ mà giữ rất khó và rất cần giữ. Hà Nội là một thành phố hiếm hoi có dày đặc di sản thời bao cấp, nó quan trọng với Hà Nội khi chuyển từ thành phố tiêu thụ thành thành phố sản xuất, thể hiện tinh thần tự chủ. Thời gian qua đã có những hoạt động văn hóa diễn ra tại các di sản như Nhà máy xe lửa Gia Lâm, nhiều loại hình nghệ thuật được trình diễn ở đó, đây là một tín hiệu tốt để chúng ta suy nghĩ về cách thức bảo tồn các di sản công nghiệp”. UYÊN NA

HÀ NỘI PHỐ

Kiến trúc Hà Nội trong “dòng chảy” công nghiệp văn hóa

Với bề dày lịch sử nghìn năm văn hiến, Hà Nội sở hữu hệ thống di tích, công trình kiến trúc - nghệ thuật độc đáo, có thể trở thành những không gian sáng tạo, được kỳ vọng hòa cùng sự phát triển công nghiệp văn hóa, Thành phố sáng tạo.

● Phố Hàng Đường. (Ảnh tư liệu)

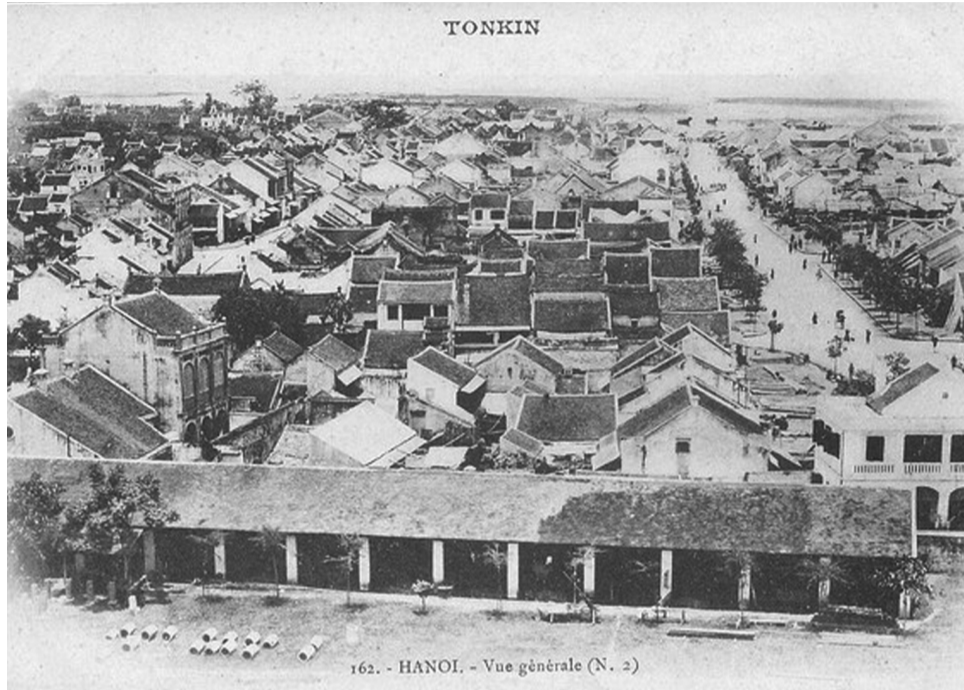
● Tháp nước Hàng Đậu tạo sự bất ngờ tại Lễ hội Thiết kế Sáng tạo Hà Nội. (Ảnh: BTC)

Kiến trúc vừa hiện đại, vừa cổ kính

Hà Nội mang nét khác biệt với các thành phố hiện đại trên thế giới. Vẻ đẹp của Hà Nội vừa hiện đại, vừa cổ kính hiện hữu qua các công trình mang kiến trúc lịch sử, văn hóa lâu đời như: Chùa Một Cột, Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh, Hồ Gươm, Văn Miếu - Quốc Tử Giám, Hoàng thành Thăng Long, Nhà hát Lớn, Cầu Long Biên...

Giữa lòng Hà Nội còn lảng mạn, cổ kính với các khu phố cổ còn rất nguyên vẹn với đặc trưng “phố xưa nhà cũ, mái ngói thâm nâu” đã trải qua rất nhiều thập kỷ. Mặc dù trong không gian những ngôi nhà mái ngói còn lại hiện nay của Hà Nội, những nếp nhà xưa gần như không còn nguyên vẹn, thậm chí bị chia năm, xẻ bảy bởi nhiều hộ gia đình nhỏ sống chung hoặc được coi nói, sửa chữa để phục vụ nhu cầu sinh hoạt, kinh doanh, nhưng những mái ngói thâm nâu theo thời gian vẫn tồn tại hơn như một đặc điểm, là biểu tượng kiến trúc đặc trưng một thời cho không gian sống của người Hà Nội.

Các công trình kiến trúc Pháp cổ mang lại cho Hà Nội một vẻ đẹp trang nghiêm nhưng rất đối xứng, lảng mạn, cổ kính, sang trọng mà thanh lịch, góp phần làm nên nét độc đáo riêng biệt của Thủ đô. Vẻ đẹp của những toà nhà mang đậm dấu ấn kiến trúc Pháp giữa lòng Thủ đô Hà Nội đã khiến nhiều du khách ấn tượng, thích thú. Thời gian có thể làm phai mờ đôi chút những nét hoa văn trang trí tinh tế trên mỗi khung cửa hay trên những mái nhà cổ kính nhưng không thể xóa đi nét độc đáo, tráng lệ của trời

● Toàn cảnh Hà Nội xưa. (Ảnh tư liệu)

● Nhà hát Lớn đã trở thành một di sản văn hóa của Thủ đô. (Ảnh: Ivivu)

Âu giữa một thành phố “nghìn năm văn hiến”. Có thể kể tới: Phủ Chủ tịch, Nhà thờ Cửa Bắc, Tòa nhà Bộ ngoại giao, Bốt Hàng Đậu, Nhà hát lớn Hà Nội, Nhà tù Hỏa Lò, Nhà thờ Lớn, Khách sạn Sofitel Metropole Hà Nội, Nhà khách Chính phủ, Trường Trung học phổ thông Chu Văn An, Văn phòng Trung ương Đảng,

Những công trình kiến trúc Pháp tiêu biểu của Hà Nội trước đây vẫn được bảo tồn khá nguyên vẹn đến tận ngày nay. Nó khiến cho không ít du khách khi đến thăm Hà Nội, bỗng bắt gặp những góc phố quen như ở Thủ đô Paris hoa lệ của nước Pháp.

Ngoài ra, Hà Nội còn sở hữu các công trình kiến trúc như biệt thự cổ, nhà cổ, khu phố Pháp... Thống kê từ Sở Xây dựng Hà Nội cho thấy trên địa bàn Thủ đô có hơn 1.260 biệt thự cũ chủ yếu được xây dựng từ trước năm 1954, dưới thời Pháp thuộc; đặc biệt là các biệt thự được xây dựng theo phong cách Đông Dương do các kiến trúc sư Việt Nam thiết kế, thể hiện tính sáng tạo của người Việt. Đây là mảng công trình quan trọng tạo ra quỹ di sản kiến trúc đồ sộ và có giá trị ở Hà Nội.

Trong xu thế toàn cầu, việc khai thác sức mạnh nội tại từ văn hóa và di sản sẽ đem lại lợi thế cạnh tranh to lớn. Trước đây, văn hóa được mặc định coi là hoạt động “tiền”, nhằm tuyên truyền, cổ động, thì ngày nay, với sự phát triển của công nghiệp văn hóa, văn hóa đem lại nguồn thu và sức mạnh quốc gia.

Bên cạnh khai thác các di sản văn hóa, nhiều năm qua, những công trình kiến

● Bảo tàng Lịch sử quốc gia với kiến trúc tuyệt đẹp. (Ảnh: BTLSSQG)

trúc có giá trị cũng được bảo tồn và khai thác, trong đó có những công trình trở thành điểm đến nổi bật. Điển hình là việc tôn tạo và phát triển khu vực vòm cầu đường sắt trên phố Phùng Hưng thành không gian văn hóa; tôn tạo ngôi nhà số 22 phố Hàng Buồm trước kia là Hội quán Quảng Đông thành Trung tâm văn hóa nghệ thuật. Ngôi biệt thự kiến trúc Pháp tại số 49 phố Trần Hưng Đạo đã trở thành không gian sáng tạo mới cho Thủ đô, là nơi tổ chức nhiều hoạt động trưng bày, triển lãm và biểu diễn nghệ thuật, thu hút đông người dân và du khách.

Gửi gắm tình yêu Hà Nội qua những lễ hội thiết kế sáng tạo

Hàng loạt di sản kiến trúc nổi tiếng: Cung Thiếu nhi Hà Nội, Bảo tàng Lịch sử Quốc gia (Viện bảo tàng của Trường Viễn Đông Bác cổ xưa kia), Nhà hát Lớn, Đại học Quốc gia Hà Nội (Đại học Đông Dương dưới thời Pháp thuộc), Bắc Bộ Phủ... được tôn vinh thông qua nhiều hoạt động sáng tạo trong tuyến trải nghiệm Lễ hội Thiết kế Sáng tạo Hà Nội 2024. Vẻ đẹp của kiến trúc Pháp, vẻ đẹp của kiến trúc thời đại “mưa Á, gió Âu”, khi kiến trúc phương Tây giao hòa với kiến trúc phương Đông. Và ở đó, còn ẩn giấu những câu chuyện lịch sử mà có lẽ thế hệ trẻ chưa biết đến, như những vết đạn còn in trên hàng rào sắt Phủ Thống sứ Bắc Kỳ hay Bắc Bộ Phủ (nay là Nhà khách Chính phủ) qua gần 80 năm với bao biến thiên về kinh tế, văn hóa xã hội.

Kiến trúc sư Nguyễn Hồng Quang, Trưởng nhóm Kiến trúc của Lễ hội Thiết

kế Sáng tạo Hà Nội năm 2024 cho biết, “Giao lộ sáng tạo” được thí điểm hình thành dọc theo 7 công trình di sản lịch sử tiêu biểu của Hà Nội, quy tụ gần 500 nghệ sĩ sáng tạo với hơn 100 hoạt động thuộc 12 lĩnh vực công nghiệp văn hóa. “Giao lộ sáng tạo” không chỉ thí điểm một tuyến trải nghiệm cho thành phố trong tương lai, mà còn là nơi thể hiện tiềm năng sáng tạo của thành phố”, kiến trúc sư Nguyễn Hồng Quang cho biết.

Còn tại Lễ hội Thiết kế Sáng tạo Hà Nội năm 2023 với chủ đề “Thiết kế sáng tạo - Đánh thức di sản công nghiệp”, giúp biến đổi các nhà máy, kho xưởng đang “say ngủ” thành tổ hợp kiến trúc sáng tạo mang tính thẩm mỹ và giá trị giáo dục cao. “Để phát triển công nghiệp văn hóa Hà Nội, phải có một chiến lược tổng thể, được xây dựng bởi sự phối hợp của các sở, ngành liên quan. Đối với các di sản công nghiệp, như Nhà máy xe lửa Gia Lâm, Tháp nước Hàng Đậu, cũng nên tư duy theo cách như vậy”, kiến trúc sư Trần Ngọc Chính, Chủ tịch Hội Quy hoạch phát triển đô thị Việt Nam nhấn mạnh.

Việc gợi mở những ý tưởng sáng tạo tại các di sản kiến trúc của Hà Nội mang đến những tiềm năng, cơ hội lớn để khai thác, phát triển, từ đó thành phố có thể định hướng trong việc phát huy giá trị của những di sản này bền vững và hiệu quả. Các lễ hội thiết kế sáng tạo Hà Nội đã thu hút hàng triệu người dân, du khách tới tham quan, thưởng lãm.

Có thể thấy, hoạt động thiết kế hiện diện sống động trong mọi ngõ ngách của thành phố nghìn năm văn hiến, thể hiện ở “nhiều lớp lịch sử” kiến trúc đô thị và hệ thống di sản văn hóa đa dạng, phong phú, góp phần tạo nên sự gắn kết hài hòa trong đời sống giữa tự nhiên với con người. Từ những công trình kiến trúc lâu đời, nổi tiếng đã được UNESCO công nhận là Di sản văn hóa thế giới như Hoàng thành Thăng Long hay các công trình kiến trúc đa dạng thể hiện tài hoa, sức sáng tạo trong thiết kế của nhiều thế hệ nhà thiết kế mang phong cách kiến trúc Pháp, như: Nhà hát Lớn Hà Nội, Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam... đến các công trình kiến trúc đương đại tiêu biểu, như cầu Nhật Tân với 5 tháp trụ được chiếu sáng tượng trưng cho 5 cửa ô của Hà Nội..., tất cả đã cho thấy sự đa dạng và cuốn hút trong nghệ thuật thiết kế của TP Hà Nội.

Việc tham gia Mạng lưới các thành phố sáng tạo của UNESCO có tác động rất tích cực đến sự phát triển các ngành công nghiệp văn hóa của Thủ đô trên cơ sở khai thác, phát huy hiệu quả thương hiệu “Thành phố sáng tạo” để tạo ra những sản phẩm và dịch vụ văn hóa giàu sức hấp dẫn du khách trong và ngoài nước.

Bà Văn Anh - Phó Giám đốc Sở Văn hóa và Thể thao Hà Nội cho biết, các Lễ hội Thiết kế Sáng tạo Hà Nội thường niên là hoạt động tiếp tục định vị thương hiệu “Hà Nội - Thành phố Sáng tạo” trong Mạng lưới các thành phố Sáng tạo của UNESCO, phát huy công nghiệp văn hóa, thúc đẩy mạnh mẽ sự phát triển của cộng đồng sáng tạo, cùng gửi gắm tình yêu, niềm tự hào về Hà Nội hôm nay và khát khao cho Hà Nội ngày mai.

Tất cả sẽ tạo nên sự cộng hưởng và nguồn cảm hứng sáng tạo trong các tầng lớp Nhân dân Thủ đô, với một khát vọng được góp phần xây dựng Thủ đô và đất nước bước vào kỉ nguyên mới - kỉ nguyên vươn mình của dân tộc.

BẢO CHÂU (t/h)

HÀ NỘI PHỐ

Chia tay tòa nhà “Hàm cá mập” và những xúc cảm cho tương lai

● Rất đông người tranh thủ đến đây để lưu lại những khoảnh khắc cuối cùng trước khi tòa nhà bị dỡ bỏ. (Ảnh: Văn Đức)

● “Hàm cá mập” nhìn từ trên cao. (Ảnh: Hoàng Hà)

Những ngày qua, ba tiếng “Hàm cá mập” (Hà Nội) đã trở thành một “hot trend”. Mỗi ngày có hàng ngàn lượt người từ khắp các tỉnh, thành trên cả nước đổ về tạo dáng chụp ảnh cùng “Hàm cá mập”...

Được xây dựng hơn 30 năm trước, tòa nhà này từng khiến giới kiến trúc và người dân Hà Nội nở rộ tranh cãi vì ảnh hưởng của nó tới quần thể khu vực hồ Hoàn Kiếm. Tuy thế, trước khi bị phá bỏ vào cuối tháng 4 tới đây, ai nấy đều muốn lưu giữ lại khoảnh khắc khi khối kiến trúc ấy còn tồn tại.

Một chút tiếc nuối của người Hà Nội

Công trình “Hàm cá mập” là trung tâm thương mại được xây dựng trên nền một trạm điều hành xe điện cũ, có địa chỉ tại số 7 phố Đinh Tiên Hoàng (quận Hoàn Kiếm, Hà Nội). Năm 2004, Xí nghiệp Xe điện Hà Nội hợp nhất với Tổng Công ty Vận tải Hà Nội (Transerco). Đến nay, Transerco là đơn vị chịu trách nhiệm quản lý, vận hành tòa nhà. Đây là công trình do cố kiến trúc sư Tạ Xuân Vạn thiết kế nhưng sau này được đơn vị thi công dự án sửa đổi lại.

Tên gọi “Hàm cá mập” xuất phát từ lối kiến trúc với phần mái

nhô ra, hình dáng giống hàm con cá mập. Khởi công năm 1991 hoàn thành năm 1993, tòa nhà đã phải chịu sức ép công kích rất lớn từ giới chuyên môn cũng như người dân Hà Nội. Trải qua hàng chục năm, công trình này vẫn luôn là chủ đề gây tranh cãi về kiến trúc, quy hoạch cũng như khả năng tác động đến diện mạo khu vực hồ Hoàn Kiếm.

Tòa nhà “Hàm cá mập” sở hữu vị trí đắc địa bậc nhất Hà Nội. Tòa nhà cao 6 tầng, tầng 1 có diện tích khoảng 200m² được một số thương hiệu giày dép, phụ kiện như Aldo, Swarovski thuê. Từ tầng 2 trở lên là các nhà hàng và quán cà phê với tầm nhìn bao trọn vẹn hồ Gươm và một số tuyến phố Hàng Gai, Hàng Ngang, Cầu Gỗ, Đinh Liệt...

Vị trí thuận lợi cùng tầm nhìn đẹp khiến nơi này là điểm đến thu hút nhiều người dân và du khách vào những dịp lễ, sự kiện lớn. Các đơn vị thuê mặt bằng ở đây hưởng lợi không nhỏ nhờ nguồn cung khách dồi dào, tấp nập.

● “Hàm cá mập” khi khởi công. (Ảnh: Hans-Peter Grumpe)

Theo tìm hiểu, vào mỗi dịp Tết Nguyên đán, một số nhà hàng thậm chí chỉ cần rao bán suất ngồi xem pháo hoa giao thừa trên “Hàm cá mập” cũng đã kiếm bộn. Nhiều nhân chứng cho biết, một chỗ ngồi như thế có giá tối thiểu 500.000 đồng/người, mà chỉ cần chậm chân “xếp gạch” là hết suất.

Chị Phong Lan, ngụ ở phố Hàng Bạc (quận Hoàn Kiếm) chia sẻ: “Rất nhiều cái Tết, sau khi đi thăm viếng họ hàng, gia đình chúng tôi đều phải ra hồ Gươm chụp ảnh lưu niệm trước vòi phun nước và “Hàm cá mập”. Nhìn vào từng bức ảnh qua từng năm, đều thấy dấu ấn thời gian trên từng mặt người, từng cảnh vật. “Hàm cá mập” thì ngày càng đẹp đẽ, lung linh. Hôm nay, tôi chụp ảnh một mình trước tòa nhà này trước khi nó bị phá bỏ. Tình cảm không rõ ràng nhưng bảo không tiếc nuối là không đúng”.

Hà Nội ngày càng hiện đại, diện mạo Thủ đô đổi thay qua từng buổi, nhưng chắc chắn, có

những góc phố, những hàng cây, những mái nhà luôn hằn sâu trong ký ức của một ai đó. “Hàm cá mập” cũng vậy, đã trở thành một góc quen thuộc của hồ Hoàn Kiếm. Không chỉ thế, kiến trúc ấy còn là nơi chứng kiến bao cuộc hẹn hò, gặp gỡ và thậm chí là cả chia tay.

Anh Quốc Anh, ngụ phố Mai Hắc Đế (quận Hai Bà Trưng) vẫn rung rung trong lời kể: “Hơn 20 năm trước tôi mới chỉ là cậu sinh viên nghèo. Dồn hết can đảm, dồn hết cả tiền nữa, để mời bạn gái lên “Hàm cá mập”, bởi uống ly cà phê ở đó thôi cũng rất đắt đỏ. Hôm ấy trời mưa lất phất, từ trên tầng cao của tòa nhà nhìn ra, cảnh đẹp đến nao lòng, tôi lấy hết can đảm tỏ tình với bạn gái. Lãng mạn vậy mà cô ấy lại từ chối tình cảm của tôi. Bao nhiêu năm qua, mỗi khi quá mệt mỏi vì bon chen cuộc sống, tôi đều lên “Hàm cá mập”, cố ngồi đung vào cái góc cũ, để nhớ mình từng có thời tuổi trẻ non dại đến thế nào”...

Mong chờ một quần thể kiến trúc hợp lý hơn

Hơn một tháng nữa thôi, hình ảnh “Hàm cá mập” sẽ chỉ còn trong ký ức người dân. UBND Thành phố Hà Nội đã thống nhất tháo dỡ tòa nhà trước ngày 30/4/2025 để phục vụ dự án cải tạo, chỉnh trang khu vực Quảng trường Đông Kinh Nghĩa Thục. Không gian này sẽ được quy hoạch thành quảng trường giao thông, giúp kết nối khu vực phố cổ, hồ Gươm và các tuyến phố như Đinh Liệt, Cầu Gỗ. Dự kiến, quảng trường mới sẽ có diện tích 12.000m², trở thành không gian công cộng phục vụ người dân cũng như các sự kiện quan trọng của Thủ đô và cả nước.

Theo như các thông tin công khai, UBND Thành phố Hà Nội hiện đã giao cho UBND quận Hoàn Kiếm “tổ chức lập Quy hoạch tổng mặt bằng song song với việc lập thiết kế đô thị riêng để làm cơ sở triển khai dự án đầu tư cải tạo, chỉnh trang, tái thiết không gian Quảng trường Đông Kinh Nghĩa Thục theo quy định (quá trình lập cần tổ chức tham vấn Hội đồng Kiến trúc Thành phố, xin ý kiến tổ chức, cá nhân, cộng đồng dân cư có liên quan”.

Như thế, “Hàm cá mập” đã làm xong nhiệm vụ “tồn tại là hợp lý” của nó. Việc chính quyền Thành phố Hà Nội quyết định phá bỏ tòa nhà để mở rộng không gian công cộng quanh hồ Hoàn Kiếm là một bước đi dũng cảm và cần thiết. Nhưng xây dựng thế nào, quy hoạch ra sao, cũng cần tính toán kỹ càng. Bởi công trình nào mọc lên ở vùng đất trung tâm của Thủ đô, đều phải được chọn lọc giữa quá khứ, hiện tại và tương lai; thỏa mãn nhu cầu cộng đồng cũng như giá trị kiến trúc. “Hàm cá mập” ghi dấu ấn trong lòng người dân phần lớn đến từ vị trí đắc địa chứ không phải giá trị nội tại của kiến trúc. Và dù táo bạo hay truyền thống, công trình tới đây cần đồng điệu với hồn cốt của vùng đất ngàn năm văn hiến.

Tòa nhà “Hàm cá mập” đã trở thành một phần của đời sống người Hà Nội. Khi không còn kiến trúc này nữa, có lẽ góc phố sẽ bớt nhộn nhịp hơn, sẽ không còn cảnh ùn tắc mỗi cuối tuần khi từ phố Hàng Bông đi sang phố Cầu Gỗ. Một số diễn đàn, mạng xã hội thậm chí còn tìm lại những bức ảnh xưa, thời “Hà Nội tàu điện leng keng” và chưa có “Hàm cá mập” để nhớ về một công trình đã tồn tại hàng chục năm qua.

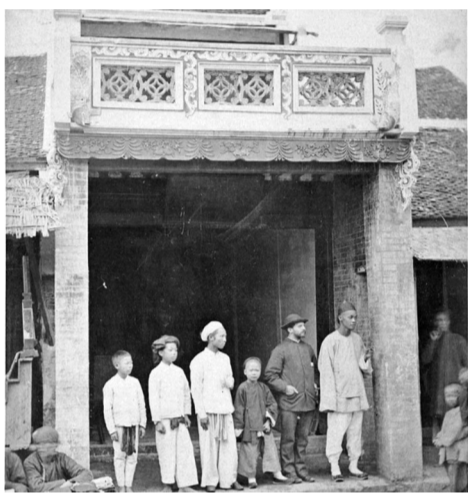
“Hàm cá mập” sẽ trở thành một câu chuyện cũ, một tấm ảnh kỷ niệm, một cái tên gợi nhớ về một Hà Nội trong tưởng tượng của những thế hệ tương lai. Tuy nhiên, hơn cả sự tiếc nuối, ước vọng về một quần thể kiến trúc với nhiều không gian văn hóa, nghệ thuật văn minh hơn là điều đáng mong chờ. Tạm biệt nhé, “Hàm cá mập”! VIỆT QUỲNH

HÀ NỘI PHỐ

Phố hàng Hà Nội qua quan sát của người Pháp

● Nguồn ảnh: bác sĩ Hocquard

Hà Nội 36 phố phường, có những con phố còn lưu dấu xưa lại bây giờ và vẫn làm ăn, buôn bán sầm uất, nhưng cũng có những con phố không còn theo nghề cũ do thời thế đổi thay. Cách nhìn của những nhà chính trị, nghiên cứu người Pháp về phố phường Kẻ Chợ quả là lý thú.

Con phố mà người Việt đặc biệt quan tâm: Phố đóng áo quan

Phố Lò Sũ xưa kia chuyên đóng áo quan và bán quan tài (còn được gọi là Hàng Sũ), thế nhưng đến thờ nghề sũ trên phố lại thờ ông tổ nghề mộc và nghề rèn. Sở dĩ như vậy vì những người thợ sũ đều xuất thân từ nghề mộc và nghề rèn. Dân phường Hàng Sũ phân lớn từ làng Liễu Viên, Phương Dục (Thường Tín, Hà Tây cũ) đến thành Thăng Long cách đây hơn 200 năm. Tuy nhiên, nghề hàng sũ trên phố này không còn, chỉ còn lại cái tên gọi mà thôi.

Trong cuốn “Xứ Đông Dương” của nhà Toàn quyền Đông Dương Paul Doumer cho biết, những người thợ đóng quan tài, vốn đã rất đông ở tất cả thành thị, họ chiếm hẳn một con phố ở Hà Nội và mang tên phố Lò Sũ. Theo Paul Doumer thì cái tên phố này nếu như được đặt ở Pháp, hẳn chủ nhà sẽ đuổi hết những hộ thuê nhà vì mê tín.

“... Có một nghề đặc biệt phát đạt ở đây cũng như ở Trung Hoa, tự phát, tự lan rộng, thu hút khách hàng; đó là nghề sản xuất quan tài. Nói vậy không ngụ ý rằng người chết ở vùng này nhiều hơn ở những nơi khác; đó chính là người ta không gán cho ý nghĩ về cái chết một tính chất rầu rĩ, mà người ta nghĩ đến nó và nói về nó với sự thanh thản, bình tâm; chính vì vậy ta nhìn mà không khỏi thích thú với thứ đồ vật vốn dùng để đặt con người vào đó và đem chôn xuống đất.

Cỗ quan tài càng đẹp hơn, bằng loại gỗ tốt hơn, được làm tinh xảo hơn và có tay nghề

● Ảnh minh họa. (Nguồn: Chat GPT)

hơn thì người sắp dùng đến nó được coi là giàu hơn hoặc có thị hiếu tinh tế hơn. Trừ phi là người nghèo kiệt xác hoặc một gã phu phen khốn khổ trôi dạt tha hương, quá xa nơi anh ta được sinh ra và xa nơi mà anh ta luôn hy vọng được chết ở đó, thì người An Nam nào cũng đều chuẩn bị cỗ quan tài cho mình trước khi cái chết đe dọa họ. Họ mua quan tài ngay khi họ có điều kiện, thậm chí họ còn đón nhận nó như một món quà tặng.

Ở các vùng dân tộc Viễn Đông này, người ta tặng một cỗ quan tài cho cha mẹ hoặc những người thân thích. Kiểu tặng quà này hẳn sẽ không được người châu Âu đón nhận...” (trích “Xứ Đông Dương”).

Trong cuốn “Một chiến dịch ở Bắc Kỳ” (do Nhà xuất bản Hà Nội ấn hành), tác giả bác sĩ Hocquard cũng nói về con phố bán áo quan gần với Lò Sũ là phố Hàng Tre. Ông đã có những quan sát tinh tế khi người dân đi mua áo quan cho mình trên phố cổ Hà Nội, ông cho rằng người sống đã chọn sẵn cho mình sự tuơng tất một cách bình thản để chuẩn bị đi vào cõi chết: “Khi đi dạo trong nội thành Hà Nội dọc theo bờ sông Hồng, qua phố Hàng Tre có rất nhiều cửa hiệu bán đồ gỗ, chúng tôi đến một phố nằm vuông góc với bờ sông, nơi có một trong những ngành nghề độc đáo nhất ở Bắc Kỳ, đó là phố chuyên bán áo quan. Đây là một nghề có lợi nhuận rất cao ở An Nam. Ngoài việc không ai có thể sống thọ ở xứ này, người ta còn có tập tục sắm áo quan từ rất sớm để sẵn trong góc nhà. Món

quà quý nhất mà một người con trai hiếu kính có thể dành cho cha mẹ mình vào ngày mừng thọ chính là một cỗ áo quan đẹp”.

Bác sĩ Hocquard còn cho biết thêm, bên cạnh bán áo quan, người ta còn bán đồ khâm liệm cho người quá cố, như những chiếc gối để kê chân và tay bằng giấy màu xám hình tam giác, những tấm vải được cắt sẵn cho các nghi lễ khâm liệm, những cuộn giấy bản mỏng để chèn vào những khoảng trống, nhựa trám đen để bịt tất cả các khe ván...

Món hàng độc đáo, đáng quan tâm của người Việt xưa bây giờ không còn bày bán ở đây nữa, nghề đóng áo quan sầm uất một thời đã lụi tàn do bây giờ thành phố đã có các nhà tang lễ, có sẵn dịch vụ áo quan, khâm liệm, nhập quan, chôn cất... cho người chết.

Những con phố thương mại sầm uất

Phố Hàng Muối, thời đó chạy tới tận mép sông Hồng, nơi buôn bán muối và dầu khối lượng lớn; phố Hàng Bạc, người Pháp gọi là “phố đôi tiền” là những con phố được mệnh danh là giàu có bậc nhất Hà Nội bấy giờ, do nhu cầu buôn muối, đôi tiền hồi đó rất phát triển.

Muối được chuyên bằng thuyền từ miền Trung (Thanh Hóa, Nghệ An) sau đó xuất sang Vân Nam (Trung Quốc). Muối tập trung tại Hà Nội thời đó được đánh giá chất lượng cao và đắt ở thị trường Trung Quốc. Theo bác sĩ Hocquard, mỗi hộc muối (trung đương khoảng 76 lít) được bán ở Hà Nội có giá hơn 3 franc. Những con thuyền buôn bán muối

này sẽ ngược sông Hồng đi lên Lào Cai và qua Vân Nam: “Những cửa hàng trên phố Hàng Muối được bố trí một cách khang trang trong những ngôi nhà đẹp xây bằng gạch. Muối được đổ thành đống lớn ở phía cuối cửa hàng, còn dầu được chứa trong những cái chum lớn bằng đất nung được làm ở Bắc Ninh hoặc trong những cái lọ sành cũng bằng đất nung có hình dáng tương tự như những cái vò quai thời Hy Lạp cổ đại”.

Bác sĩ Hocquard khi đi qua phố Hàng Mắm cho biết, một điều đặc biệt là mặt tiền những ngôi nhà ở phố không có cửa sổ, phía trước có những mái hiên rộng được đan dạng phen nửa che khuất một phần cửa ra vào và đưa dài ra phố khiến cho đường phố như bị thu hẹp. Lý giải về việc những ngôi nhà mặt phố không mở cửa sổ, bác sĩ Hocquard cho biết: “Trước khi người Pháp đặt chân tới, đó là khung cảnh của hầu hết các con phố ở Hà Nội. Thịnh thoảng khi nhà vua đi ngang qua phố, phải đảm bảo rằng dung mạo của bậc thiên tử không thể lọt vào tầm nhìn của đám thường dân. Đó là lý do tại sao tất cả các ngôi nhà đều không được mở cửa sổ ở mặt tiền và tất cả cửa ra vào có bức liếp lớn làm mái hiên phía trước đều phải đóng chặt ngay khi đám lính lệ chạy dọc phố thông báo nhà vua sắp đi qua”.

Qua phố Hàng Mắm là đến “phố Đôi Tiền”. Đây là cách người Pháp gọi phố Hàng Bạc dưới thời Pháp thuộc, vì trên phố này có rất nhiều cửa hiệu đôi tiền. “Phố Đôi Tiền là một trong những con phố đẹp nhất Hà Nội. Các chủ tiệm ngôi khoanh chân trước một chông tiền trình và một cái hộp sơn mài nhỏ được dùng làm kết đưng tiền”, bác sĩ Hocquard cho biết.

Đồng tiền trình của người An Nam được xâu thành chuỗi 500 đồng với nhau bằng một sợi dây. Phải có từ 5 đến 7 xâu tiền như vậy mới đổi được một đồng bạc. Để tránh tình trạng đầu cơ của thương nhân người Hoa và công chức An Nam, mỗi tháng công sứ Pháp tại Hà Nội lại quy định chính thức tỷ giá của đồng bạc tính theo đồng trinh. Nhưng tỷ giá quy định đó lại không được áp dụng tại con phố này. Cách đôi tiền ở con phố này còn mang tính “nghe nhìn” đồng tiền. Họ sẽ quan sát đồng bạc về chất lượng và kỹ nghệ đúc tiền: “Đối với người bán xú, một đồng bạc có hình đúc thật sắc nét, phát ra âm thanh thật trong và ngân dài khi thả rơi trên một vật cứng sẽ có giá trị tăng thêm một xâu tiền trình so với một đồng bạc khác có cùng trọng lượng và cùng chất liệu nhưng không hội tụ những điều kiện như vừa nêu trên” (trích “Một chiến dịch ở Bắc Kỳ”).

Phố buôn bán muối, đóng áo quan, đôi tiền giờ thành lịch sử ở vùng Kẻ Chợ. Có một con phố nữa trong hồi ký của bác sĩ Hocquard cũng thú vị đó là phố buôn bán chó. Theo ông, ở đầu phố Hàng Bồ, cứ 5 ngày lại có một phiên bán chó thịt. Những con chó nhỏ hơn được nhốt trong lồng, chó lớn thì dắt bằng một sợi dây. “Tất cả những con chó này đều trông giống cáo... Chúng thường có bộ lông màu vàng pha nâu với những khoang màu xám. Tuy nhiên, một số con có bộ lông màu đen, đó là những con được ưa chuộng nhất”, bác sĩ Hocquard viết.

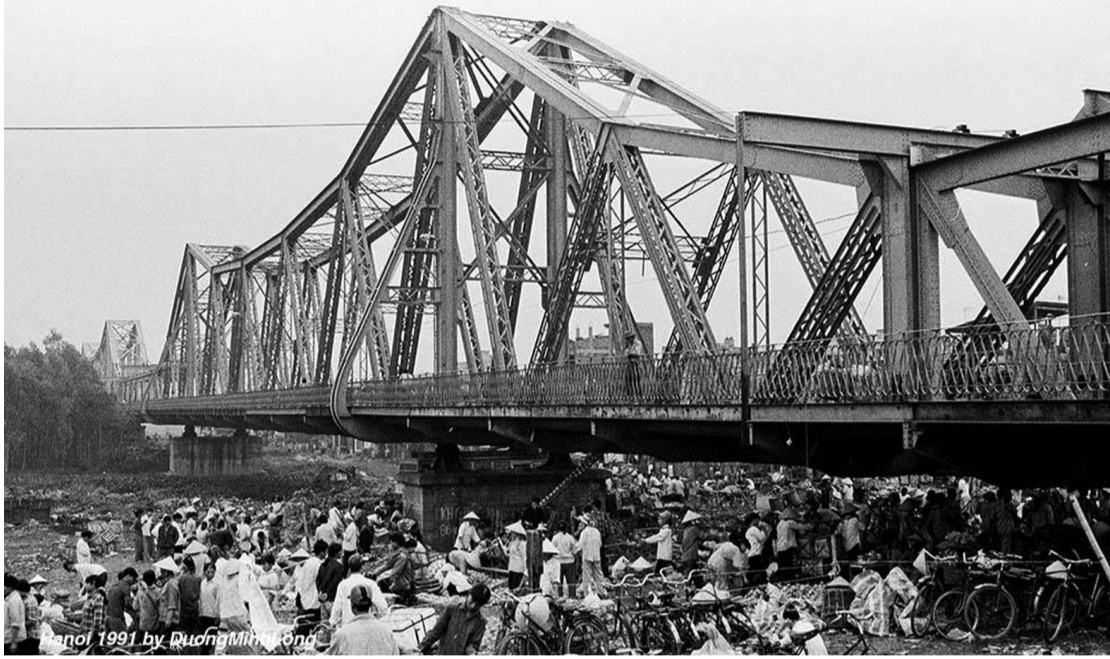
Ông cho biết thêm, giống chó ở An Nam lành với bán xứ nhưng rất dữ tợn khi gặp người châu Âu. Khi bước vào làng quê phải có những người bán xứ dẫn đường nếu không sẽ bị chó cắn. Ông cũng cho biết đã ném thứ món thịt chó nướng và chúng khá dai, nhưng không quá khó ăn.

Ngoài ra, có những con phố hàng kinh doanh những dịch vụ mà bây giờ không còn tồn tại như tề nạn hút thuốc phiện, hát xẩm, a đào, mại dâm... Một nét phác qua vậy để thấy Hà Nội giờ thay đổi quá nhiều trong gần hai thế kỷ qua. **TUẤN NGỌC**

HÀ NỘI PHỐ

Kỹ năng tuyệt vời của người An Nam xây cầu “Paul Doumer”

Cây cầu Long Biên là một điểm nhấn của Hà Nội mà ai ghé Thủ đô đều tới đó một lần. Đã 2 thế kỷ trôi qua, cây cầu đã chứng kiến biến đổi lịch sử của nước nhà từ Pháp thuộc, đến độc lập, đến chiến tranh với người Pháp, Mỹ... Ngược dòng lịch sử để chúng ta tìm hiểu câu chuyện người thợ Việt Nam xây dựng cây cầu mang tên “Paul Doumer”, nay là cầu Long Biên.

Ảnh 1991 by Dương Minh Long

● Ảnh trong bài: Dương Minh Long

Paul Doumer là một chính khách người Pháp, sinh năm 1857. Ông làm Toàn quyền Đông Dương từ 1897 - 1902. Sau ông làm Tổng thống Pháp từ 1931 - 1932. Ông bị một phần tử quá khích người Nga ám sát năm 1932.

Một ý định táo bạo và điên rồ
Paul Doumer làm Toàn quyền Đông Dương từ 1897 đến 1902 được đánh giá là nhà cai trị hà khắc, độc tài ở xứ Đông Dương, nhưng ông cũng là người nhiệt tình cho dựng xây hệ thống đường sá, xe lửa với mục đích khai thác triệt để tài nguyên từ Đông Dương.

Cầu Long Biên lúc khánh thành vào tháng 2/1902 lấy tên nhà Toàn quyền Đông Dương Paul Doumer. Đây là công trình được đánh giá vĩ đại và một trong những cây cầu lớn nhất thế giới vào thời đó, mà trước khi có ý định xây dựng được nhiều người ngăn cản là “ý tưởng điên rồ, không thể thực hiện được”.

Được xây dựng trong 3 năm và có thể xem là ngoạn mục khi thi công qua con sông Hồng chảy xiết với thiết bị còn thô sơ. Câu chuyện xây dựng cầu với những người thợ bản xứ được nhà Toàn quyền Đông Dương ghi lại trong hồi ký Xứ Đông Dương (Nhà xuất bản Thế giới ấn hành).

Ý tưởng xây cầu được nhà Toàn quyền Đông Dương cho biết rằng: “muốn đem đến cho thuộc địa một cơ sở hạ tầng giúp xứ sở này phát huy giá trị tiềm năng nguồn tài nguyên thiên nhiên của mình”. Ông cho biết sẽ triển khai dự án về giao thông này một cách khẩn cấp, quy mô gồm: đường bộ, đường sông, kênh đào, điều tiết dòng chảy, tưới tiêu, nạo vét; hệ thống đường sắt khắp Đông Dương; hệ thống tàu

điện; cảnh biển... Lúc đó đã có nhiều ý kiến can ngăn, chệch gối “Bác một cây cầu qua sông Hồng ư? Thật là điên! Chẳng khác gì nói rằng chúng ta muốn chông các quả núi lên nhau để leo lên trời...” (theo Xứ Đông Dương).

Nói về việc xây dựng nối hai bờ sông Hồng, nhà Toàn quyền Đông Dương cho biết: “Có một công trình mà tôi cho là cực kỳ cấp thiết. Đó là một cây cầu lớn bắc qua sông Hồng để đi sang tả ngạn của sông. Thành phố bị tách rời khỏi các tỉnh bên tả ngạn bởi con sông rộng 1.700m, với nhiều đồi cát nhanh chóng hình thành rồi lại bị nhấn chìm. Đối với người bản xứ, việc qua sông luôn khó khăn và tốn kém, đôi khi còn nguy hiểm. Điềm lên bờ ở hai bên bờ nằm tại những nơi bắt buộc phải đánh dấu bằng kênh dẫn vào, những điểm này thay đổi theo từng mùa và thường nằm rất xa các tuyến đường vào phố xá, khiến việc đi lại không hề dễ dàng”.

Paul Doumer cho biết thêm, tuyến đường sắt Lạng Sơn buộc phải dừng lại cách sông Hồng 3km vì không có cầu, nên ý tưởng của ông “nhất định phải thiết lập tại Bắc Kỳ một hệ thống đường sắt hội tụ về Hà Nội, không chỉ nối thành phố này với biên, mà còn nối nó với Trung Kỳ và Trung Hoa. Không thể nào để hai nửa hệ thống đường sắt bị dòng sông gây ngăn cách” (theo Xứ Đông Dương).

Năm 1897, việc đấu thầu xây dựng cây cầu đã được diễn ra và đồ án của nhà thầu Daydé và Pillé ở Creil đã được chọn. Viên đá đầu tiên được đặt và thi công bắt đầu vào mùa khô, tháng 9/1898.

Theo thiết kế cây cầu cho biết, khoảng cách hai mô cầu ở hai bên sông là 1.600 mét. Cây cầu có 19 nhịp liên hoàn được tạo thành từ các dầm thép kiểu dầm chia. Hai mươi cột trụ xây nề, gồm các cột trụ và mô cầu, để đặt được trên nền đất cứng, đã phải hạ xuống độ sâu 30 mét so với mực nước thấp nhất của sông Hồng. Các trụ và mô cầu này nhô cao 13,5 mét so với mực nước; do đó chiều cao tổng thể của chúng là 43,5 mét. Không gian nằm giữa các dầm chính của cầu được dành cho đường sắt; các tuyến đường bộ được xây nhô ra hai bên. Cộng với chiều dài 800 mét của cầu bê tông nối dài từ ngay trong Thành phố Hà Nội, tổng cộng chiều dài của công trình lên đến 2.500 mét.

Những người thợ An Nam nhỏ bé và nghị lực

Việc xây dựng cây cầu theo Paul Doumer chia sẻ rằng, đây là tác phẩm của các kỹ sư, đốc công và thợ cả Pháp cùng các nhân công

An Nam. “Công trình này vinh danh tất cả bọn họ. Trên thực tế toàn bộ phần trụ mô đã được xây và phần thân cầu bằng thép được các công nhân châu Á, trong đó chủ yếu người An Nam với sự nỗ lực của một số người Hoa lắp ráp”.

Đề thi công những trụ móng cây cầu, các người thợ phải ngồi trong các thùng Ketxon (thùng lớn, nước không vào được, khí nén được cấp vào trong thùng). Chiếc thùng này cùng người thợ xuống tận đáy sông, đi sâu vào lòng đất. Các công nhân làm việc thay ca 4 giờ một lần. Khi đưa các công nhân lên họ được cho uống thuốc bổ, xoa bóp và có bác sĩ tới kiểm tra sức khỏe... “Cách đối xử nhân ái này đã khiến danh tiếng các công trường xây dựng vang xa, người đến xin làm tại đó ngày càng đông”, nhà Toàn quyền Đông Dương cho biết (theo Xứ Đông Dương).

Paul Doumer mô tả “Khi nó xuống sâu tới 20 mét dưới mặt nước, với áp suất khí nén tương đương hai át-mốt-pha, rồi 25 mét, rồi 30, với áp suất khủng khiếp tới ba át-mốt-pha và cuối cùng 31, 32, đôi khi là 33 mét, trong điều kiện này việc thi công trở nên cực kỳ khắc nghiệt.

Cố nhà văn Nguyễn Xuân Khánh nhận định: “Dưới thời Doumer, hạ tầng cơ sở của Đông Dương được xây dựng, kiến thiết ào ào. Ông muốn biến Đông Dương thành thị trường tiêu thụ của công nghiệp Pháp, đồng thời muốn khai thác triệt để tài nguyên từ Đông Dương. Muốn thế phải có bến cảng, đường sá, cầu cống... Chính trong thời gian này, cầu Doumer - sau này đổi tên thành cầu Long Biên, được xây dựng. Cây cầu này được coi là một kỳ quan của Đông Dương thời ấy. Cũng thời gian này Doumer còn cho xây dựng cầu Thành Thái (tức cầu Tràng Tiền) bắc qua sông Hương ở Huế và cầu Bình Lợi bắc qua sông Sài Gòn. Ông xây dựng cảng Hải Phòng, thiết kế xây dựng đường sắt Đông Dương nối với Vân Nam. Tuyến đường sắt này mãi đến 1937 mới hoàn thành. Ông nhiệt tình với việc xây dựng đến nỗi báo chí Pháp mỉa mai ông là người theo chủ nghĩa đường sắt. Ông cũng chính là người đã ủng hộ và hậu thuẫn công việc nghiên cứu của Yersin, đồng ý xây dựng thành phố Đà Lạt và đưa cây cao su vào trồng, hình thành nên những đồn điền cao su tạo hàng hóa xuất khẩu. Dưới thời cai trị của Paul Doumer, Hà Nội là thành phố châu Á đầu tiên có điện. Paul Doumer là một tay thực dân chính cống, ông hành động hoàn toàn vì lợi ích của nước Pháp. Nhưng ông là một nhà kinh tế có tài và có tầm nhìn. Chính do vậy, người Pháp có lợi nhưng xứ thuộc địa cũng được hiện đại hóa, Tây phương hóa. Một đất nước theo kiểu Tây phương được công nghiệp hóa, đô thị hóa, hiện đại hóa đã manh nha hình thành”.

Những người công nhân An Nam nhỏ bé can đảm đã sống dưới độ sâu này mà không sợ hãi, không phản đối. Họ từ hào về việc họ làm và người dân quanh họ ngưỡng mộ họ, đồng thời cũng ghen tị với mức lương cao của những công nhân này”.

Khi các trụ cầu hoàn tất, các dầm thép được chuyển từ Pháp để cho quá trình lắp ráp. Nói về phần lắp ráp các dầm thép, tán đinh ri-vê, nhà Toàn quyền Đông Dương cho biết các tay thợ An Nam khéo léo hơn thợ Trung Quốc: “Vẫn các công nhân bản xứ lắp ráp các phần rầm kim loại, vận hành các thiết bị cầu nặng, tán các đinh ri-vê. Ban đầu thợ tán đinh ri-vê chủ yếu là được tuyển mộ từ cộng đồng người Hoa, vốn khỏe mạnh hơn người An Nam; nhưng dần dà người An Nam đã gạt người Hoa ra”.

Sự sáng tạo và khôn ngoan của người Việt đã khiến ông thốt lên: “Người An Nam chắc chắn là tộc người ưu trội so với các dân tộc xung quanh... Người An Nam thông minh, can củ và dũng cảm”.

Cây cầu hoàn tất trong 3 năm xây dựng, tiêu tốn hơn 6 triệu tiền Pháp lúc đó. Cầu mang tên nhà Toàn quyền Pháp “Paul Doumer” và được khánh thành vào tháng 2/1902. Đây cũng là lúc ông kết thúc sứ mệnh tại Đông Dương trở về nước Pháp. **TUẤN NGỌC**

Cô gái tóc dài với mùi nước hoa ẩn tượng, chọn chỗ ngồi gần cửa sổ, bên trái là chiếc đồng hồ Odo 36.10. Tôi thường đặt bình hoa nhỏ cách điệu, cắm một bông hồng nhung duyên dáng ở đó. Lúc tôi mang cà phê đến, cô gái nở một nụ cười và khen cà phê ngon. Ánh mắt cô đắm thắm hơn khi tôi khen cô thật đẹp. Cô ngắm thế giới của tôi kỹ hơn. Người đàn ông mặc áo màu trầm cũng vừa ngồi xuống ghế bên kia, gọi trà gừng nóng, xin phép rồi nhoáy nhoáy chụp ảnh. Chắc ông sẽ khoe cho bạn bè “phây búc” biết. Thế giới của tôi luôn mời gọi những vị khách quen yêu cả phê, thích sự tĩnh tâm cùng âm thanh của nhiều “bạn” đồng hồ. Tôi vẫn gọi hơn hai trăm chiếc đồng hồ trong bộ sưu tập của mình là những người bạn thân, biết lắng nghe chứ không bao giờ cãi lại. Sáu năm trước, khi người vợ yêu kiều của tôi qua đời vì trọng bệnh, đồng hồ như đồng loạt quay chậm hơn. Tôi cũng xin nghỉ việc ở công ty để chuyên tâm chăm chút cho quán cà phê này.

- Em yêu thế giới của anh quá. Những người bạn thật đẹp. Ước gì anh có thể cho em thời gian. Cô gái làm tôi hơi bất ngờ. Những vị khách quen thuộc gọi tôi là “kẻ giàu có thời gian” và đến đây để được tặng thêm. Họ bảo một người bình thường chỉ có hai tư giờ mỗi ngày, còn tôi sở hữu hàng trăm cỗ máy thời gian, tức là có hàng nghìn giờ mỗi ngày.

- Em cứ chịu khó đến, rồi tuổi xuân của em kéo dài mãi - tôi đùa - đây là cả kho thời gian.

Vị khách mới đến mỉm cười. Trong sâu thẳm, khách muốn tạm lánh xa cuộc sống đô thị ồn ào ngoài kia.

Ngân là biên tập viên của một nhà xuất bản. Mỗi lần đến cô thường mang theo một bản thảo để biên tập. Một lần, cô hỏi về thú sưu tầm đồng hồ. Tôi chia sẻ những gì mình biết. Đó là một niềm đam mê đầy tỉ mỉ, nhưng cũng quá tốn thời gian và tiền bạc.

“Khi nào anh đi sưu tầm, cho em bám càng để mở mang tầm mắt với nhé”. Đó có thể là một đề nghị hơi đường đột, nhưng thành tâm. Đôi mắt tuyệt đẹp và mái tóc dài của cô là điều khiến tôi nghĩ rằng, mình nên chấp thuận. Kể từ khi vợ mất, tôi sống trong day dứt, với những trang nhật ký và đến giờ tìm tôi mới đập

Điều kỳ diệu

Truyện ngắn của NGÔ THỰC MIỀN

Ảnh minh họa. (Nguồn: internet)

rộn lên vì một cô gái. Một tuần sau tôi có buổi hẹn xem đồng hồ theo lời mời của một đại gia ở ngoại thành. Anh nói mình có chiếc đồng hồ vai bò hiệu Junghans. Tôi gọi mãi không liên lạc được Ngân. Tôi đã đi một mình. Mang đồ về được mấy hôm thì có người đến hỏi mua một chiếc Junghans gông đồng bạch trong bộ sưu tập. Tôi bán thử trong nỗi chông chênh thương nhớ cô gái lạ. Vì sao thế, tôi không thể giải thích hộ lòng mình. Tôi mang tiếng là kẻ dư thừa thời gian mà trước đây không tận dụng được điều đó, chẳng ở bên vợ nhiều hơn, càng đã không thể tìm cách chữa trị kịp thời cho nàng. Con Thủy vẫn chưa tha thứ cho bố. Nó đòi nghỉ giữa năm học lớp mười một để trả thù. Tôi phải động viên nhiều lần nó mới chịu học tiếp và giờ làm kế toán cho một doanh nghiệp nhỏ. Tôi muốn dành nhiều thời gian ở bên con, nhưng nó đang cố xây bức tường

ngăn cách giữa hai bố con. Tôi bảo: “Con đừng ác với bố thế”. Nó dằn dỗi: “Ngày xưa sao bố ác với mẹ?”. Không, tôi không ác với nàng. Tôi chỉ đuổi theo niềm đam mê của mình và không dừng lại được, còn nàng lại cố giấu đi bệnh tật của mình. “Giờ bố muốn bù đắp cho con”. “Không cần”. Thủy ngúng nguẩy. Đôi mắt Thủy đẹp, có gì đó sâu thẳm như đôi mắt Ngân. Thật khó giải thích.

Khách vẫn đến quán đều đặn, có những người tôi nhớ từng nốt ruồi trên khuôn mặt. Hôm nay có đôi trẻ rù nhau vào chim chuột, bị khách bên cạnh nhăn nhó phản đối. Rồi ông ăn mặc thừa lịch sự nhưng nói chuyện điện thoại oang oang thô tục. Muốn kiêu người đến, muốn kiêu người đi. Còn khách quen thuộc yêu lịch sử, thích đồng hồ và trân trọng thời gian thì luôn hòa nhã và thích mỉm cười. Họ thủ thi nói chuyện với đồng hồ. Có người nói

với tôi say sưa về nỗi tiếc nhớ những chiếc đồng hồ của đời họ, vì lý do này hay lý do khác mà phải bán đi.

Một buổi sáng trời bừng nắng, Ngân xuất hiện, ngồi ở góc có một bông hoa hồng nhung tôi mới thay, mang theo nụ cười rạng rỡ. Cô xin lỗi tôi vì mấy hôm vừa rồi bận việc gia đình, không liên lạc với bất kỳ ai. Tôi nói tuân rồi có vài vụ giao dịch về đồng hồ, muốn cô đi cùng.

Ngân nói lần tới, nhất định sẽ tham gia được. Tôi phát hiện ra Ngân không chỉ thích đồng hồ cổ mà còn thích chim chóc. Ngân thường tặng tôi những câu chuyện cười hóm hỉnh mà cô nhớ được khi làm biên tập. Cô bảo đi với tôi được thêm thời gian. Chuyện giữa tôi và Ngân mỗi ngày trở nên mặn hơn vì tìm được điểm chung. Thật ra, người làm việc ai chẳng mong mỗi ngày mình có hơn hai tư giờ. Ở bên Ngân, tôi có duyên hơn

TIẾNG LÒNG

Cho những mùa xuân ở lại

Ảnh minh họa. (Nguồn: H.Ái)

Ngày nhỏ, tôi tin những nụ, những chồi xanh kia chính là những đứa trẻ ngủ quên, một sáng giật mình thức giấc vì phải đi học giống hệt như mình. Nhưng, thay vì đến trường, lớp học của những non tơ ấy diễn ra ngay trong mảnh vườn, trong khu đồi vắng và bão gió, nắng mưa chính là những bài học đầu đời...

1. Tôi viết những dòng này khi mùa xuân “đã sắp cận ngày” như câu thơ của

thi sĩ Nguyễn Bình ngày xưa. Tôi biết đêm qua mẹ mất ngủ, đơn giản chỉ vì sớm nay mẹ phải ngắt hoa bưởi trắng cho những người bán rong chờ vào thành phố bán. Nếu không phải vì những khoản đóng góp cho thành ụt, mẹ đâu phải làm thế. Hết mùa hoa, quả sẽ đậu, trái sẽ lúc lỉu đung đưa đầm ấm như một đàn con trước hiên nhà.

Mùa hoa thoáng chốc như cánh chuồn nhấp nháy, tựa như cánh bướm đập khẽ

khàng, như cái nhón chân của con gọng vó trên mặt nước... thời gian vì điệu và đồng đành. Người nông dân ngắm một mùa hoa đầy sắc hương sắc tựa như người mẹ chồng ưng mắt với nàng dâu bởi cái dáng thắt đáy lưng ong “vừa khéo chiều chồng, vừa khéo nuôi con” vậy. Nhưng hoa cứ rụng rã, tỏa hương, hoa cứ say đắm với chính sức lan tỏa của mình trước đã. Bởi mai này, biết đâu mưa gió rui may bất ngờ ập đến...

Tôi nhớ khi mùa xuân đến từng loài hoa sẽ trình diễn trên cái “sân khấu” vô hình bằng một cách thức riêng. Hoa vì ánh ban mai mà hé nụ, hoa lặng lẽ trong đêm trăng, hoa nấu mình dưới kẽ lá, hoa vươn mình trong nắng. Nhưng, lại có loài hoa chỉ được nhắc đến, được ngắt về cắm trong bình pha lê, bình gốm mà mặc nhiên người ta chẳng biết quả của nó có hình thù ra sao, nó sinh sản như thế nào để sống đời hoang dã suốt bấy nhiêu năm.

Rồi mùa xuân nào cũng lặng lẽ đi như cách đã đến với xứ sở này. Cứ thế thôi, mùa xuân để lại cho chúng ta những cơ hội mùa màng, những cơ hội sinh sôi và no đủ. Rồi ai còn nhớ từng có một mùa hoa đầy màu sắc, biết bao mùi hương, đầy âu lo và gió táp, mưa sa, náo nức bướm ong... Hãy sống thật tha thiết như

một lẽ tự nhiên, dầu mai này mỗi thân phận sẽ có một con đường khác nhau.

2. Mùa xuân, có muôn vàn con đường mở ra trước mắt ta. Mời hôm nào giá rét đây ta đến bờ sông sụt lở, thấy bi quan, lo lắng thì giờ đây mùa xuân như bến mơ, có con đò sẵn đợi ta. Còn với người ở miền núi, cứ ở đâu mướt xanh mời gọi là đường xuân mở ra, cứ nghe tiếng chim hót là ngày đẹp trời đang đón đợi.

Ngày nhỏ, tôi đắm chìm vào một giấc xanh của riêng mình. Miền kì ảo đó thực ra đâu có xa xôi gì, chỉ là con đường mòn lẫm lẫm phía sau nhà, là khoảng đồi với những hòn đá to như con voi nằm im lìm. Tôi ngồi trên đá, ngắm những cái mầm bắt đầu mọc lên nhưng đã khiến cây cối khác đi, làm cho đất trống hẹp lại, bầu trời như rộng thêm.

Có lần, có em gái theo tôi lên đồi rồi nó bảo: “Em nhìn mãi cả tuần nay mà thấy trên mặt đất chả có gì thay đổi cả, vẫn thế”. Tôi biết, nó còn mãi chơi với lũ bạn nên không đủ kiên trì và nhẫn nại để theo dõi từng sự thay đổi nhỏ nhất. Cái mầm này đã nhú lên cao hơn gai nhọn, chiếc lá non kia đã rõ hình hài, có đại đã lấp đầy dấu chân và cả vết gầy của cành đã khô nhưa.

Sau này, khi đã là một người trung niên tóc bạc, tôi ngắm ra và thầm cảm

với đồng hồ. Bộ sưu tập lại thêm những thành viên mới và một số chiếc giúp tôi và Ngân có chút tiền lãi. Từ lúc ở bên Ngân tôi mua được và bán đi nhiều hơn. Những vị khách sộp luôn tìm đến địa chỉ của tôi bằng nhiều kênh khác nhau, trong ai cũng đầy cảm xúc và ham thích. Thủy khó chịu ra mặt khi thấy tôi thường đi với Ngân. Tôi phải xin lỗi Ngân: “Em thông cảm, con bé không có ý gì đâu”. Ngân hiểu hoàn cảnh của vợ tôi, nên không trách. Bây giờ, dường như giữa tôi và Ngân đã không còn khoảng cách. Tôi hơn cô mười tám tuổi và điều đó chẳng có nghĩa lý gì đối với một tình yêu mãnh liệt. Ngân nói sẽ chấp nhận tất cả, vì tôi, kể cả sự khinh rẻ của Thủy. Ngân tin sẽ có ngày Thủy hiểu và thông cảm cho hai người.

Giữa lúc tôi cảm thấy cần phải cho Ngân một danh phận thì nàng lại muốn xa. Đó là một ngày trời sục sùi mưa. Mưa gõ trên mái phố đau như những tiếng đồng hồ gõ vào trống vắng.

- Em không thể đi với anh mãi mãi. Anh có biết tại sao không?

Ngân đã nói ra những điều mà tôi từng tiên liệu trước. Ngân mắc ung thư. Nàng giờ như ngọn đèn trước gió, mạng sống chỉ tính bằng ngày tháng. Chao ôi, sao khổ đau, tật bệnh cứ bám đeo dai dẳng cõi người và chẳng hề có một chút nương tay với người trẻ. Bệnh tật và khổ đau cứ đẩy con người vào hoang mang, lo lắng. Tôi sợ nghe điều này. Tôi hằng ước sao mình đã nghe nhầm...

- Anh có biết là, có một thời gian em không liên lạc với ai không? Đó là thời điểm em biết y học hiện đại khó có thể cứu được bản thân mình. Em đã định trốn tránh tất cả, nhưng rồi, những tiếng đồng hồ của anh níu em lại. Kho thời gian và đồng hồ của anh đã cho em thêm ý niệm về thời gian để nghĩ, để thương và để tồn tại. Sau đó, em được ân huệ đặc biệt là được đi tìm đồng hồ cùng anh.

Mắt tôi bỗng trở nên cay nhức. Tôi nhìn Ngân, mắt nàng ầng ậc nước rồi.

- Em sẽ ổn thôi.

Ngân lắc đầu:

- Em đã ổn rồi, vì có anh đây. Nhưng anh đừng yêu em nữa. Quán của anh, tấm lòng anh là tổ ấm cho em nương nhờ. Rồi anh phải đi tìm hạnh phúc khác...

Nghe mà muốn òa khóc. Trong vòng tay tôi, Ngân trở nên bé nhỏ biết bao. Tôi đã ở

bên Ngân trong đợt điều trị dài. Tôi xót xa nhìn cơ thể Ngân bị bào mòn, từng chút một. Ánh mắt và nụ cười nàng đang cố tươi tắn lên vì tôi, mà sao nó vẫn gọi dần ra một điều khủng khiếp có thể xảy đến bất cứ lúc nào. Một đời, hai người phụ nữ, hai nỗi đau. Tôi chưa cưới Ngân, nhưng lúc này tôi giống kẻ đã góa vợ lần hai. Tôi hoang mang trong giấc mơ dài đầy sương khói mà không tìm được lối bước ra. Tôi sở hữu nhiều cỗ máy thời gian, với một kho thời gian, vậy mà bệnh tật lại nhả tâm cướp đi vợ tôi và giờ là người con gái tôi quý mến?

Sầu não nghe nhạc, sầu não trong thế giới đồng hồ xa xỉ. Tôi chột giật mình khi Thủy gõ vai.

- Bố hãy đi với bạn đi, con tự lo cho bản thân được.

Tôi không hiểu con gái nói gì. Nó rành rề:

- Bố chẳng phải rất yêu cô Ngân sao?

Giờ bố hãy dành nhiều thời gian cho cô ấy. Đừng để sau này phải hối tiếc.

Tôi ngân ngẩn nước mắt, nhìn con gái. Thì ra, Thủy không hề vô cảm trước tình cảm của tôi và Ngân. Những ngày qua, con gái đã quan sát tôi, thấy tôi hằng thăm thì bên những trang nhật ký. Trong đó, nhiều trang tôi và người vợ quá cố viết chung. Thủy đã đọc được những lời của mẹ nó.

Bây giờ con bé đang nhắc tôi phải làm gì. Nó nói: “Bố không phải là kẻ vô tâm. Chính con mới vô tâm không hiểu tình cảm của bố và mẹ. Giờ bố phải nghe lời con tìm mạch bảo”.

Sau một ngày suy nghĩ, tôi bán đi những chiếc đồng hồ đắt tiền, quý yêu nhất để đưa Ngân ra nước ngoài khám và điều trị, khi có người mạch ở đó có công nghệ mới. Họ dùng liệu pháp miễn dịch - bước tiến mới trong điều trị, giúp kích hoạt lại hệ thống miễn dịch nhằm gia tăng khả năng tìm và tiêu diệt tế bào ác tính, ít tác dụng phụ so với xạ trị. Giờ đây, để làm bất cứ điều gì có thể cứu giúp Ngân, tôi cũng sẵn sàng. Khi đưa Ngân ra sân bay để ra nước ngoài bắt đầu chuỗi ngày điều trị, tôi nhận được tin nhắn của Thủy: “Bố đã làm đúng đây ạ, con xin chúc bố thành công”. Ôi, con gái. Tôi không chỉ giàu có thời gian, tôi còn đang hạnh phúc. Tôi nắm chặt tay Ngân và mong hơi ấm, niềm vui sẽ truyền lan sang nàng. Ngoài kia, cuộc sống luôn có những điều kỳ diệu. **N.T.M**

phục mẹ tôi. Với một đứa trẻ mới lớn đầy hiếu động, bà không quát nạt mà dặn tôi đi trông đồi, ngó vườn. Thực ra, mùa này cây chưa có quả để chim muông, chuột, sóc... về phá nên đâu có phải trông chừng. Trông là trông ngóng, đón đợi mùa xuân làm đổi tha tất cả. Ngóng đợi sự sinh sôi kì diệu của vạn vật. Mùa xuân đến làm cây cỏ và muôn loài đều đẹp lạ thường. Cái cây cả năm với gai nhọn, lá già thì giòn non tơ, mượt mát. Ngay cả đến loài cây dại khô cằn tưởng như chỉ cần gặp mỗi lửa là cháy rụi thì bỗng nở hoa. Xanh từ ngày này qua ngày khác, xanh từ vườn này sang vườn khác, núi nọ sang núi kia... khiến cho giấc ngủ của tôi cũng đầy ắp một màu xanh như thế...

Tôi từng mơ mình lạc vào một thế giới xanh, ở đó không có cây nào già đi, chúng cứ xanh hiên hòa, những chiếc gai cũng xanh, rễ cũng xanh và lá già khi rụng xuống vẫn chưa phai màu xanh ấy. Tôi bị đánh thức bởi tiếng mẹ gọi dậy đi học mà vẫn còn vương vấn. Có lẽ chẳng bao giờ ta mơ lại được một giấc mơ hồn nhiên của tuổi thơ...

Nhưng mùa hè năm đó, nhà tôi đã không còn ở đây nữa. Giấc mộng đồng bằng mà bố mẹ tôi ấp ủ bấy lâu được hiện thực hóa bằng chuyến xe tải gấp gáp chở đủ thứ bàn, ghế, giường, tủ... Tôi như người chưa kịp tỉnh ngủ, cứ thế quay

cuồng, bị động. Trước lúc lên xe, tôi chỉ kịp bế một cành hoa đem theo, đấy là loại hoa dại mà tôi thích nhất.

Nhưng sự gan lì của hoang dại cũng đâu chống được quy luật của thời gian. Cái cành héo dần, tôi đem lá cây phơi khô ép vào trang vở, rồi chiếc lá ấy cũng mục rữa, cuộc sống không để lại cho tôi thứ gì. Tôi bước xuống cầu thang, thấy mẹ ngồi đó nhặt rau, tóc mẹ đã bạc trắng từ bao giờ. Hình như mái tóc đen của một thời trẻ trung cũng như mầm xanh của cuộc đời. Tóc mẹ tôi mềm và mượt giờ đã bị đánh thức bởi tuổi tác. Tôi giật mình nhận ra giấc mơ xanh tựa như sự hồn nhiên của mình đã tan biến từ bao giờ...

Rồi tôi quyết đi tìm giấc mơ xanh ngày xưa ấy trong tranh vẽ. Nhưng, khi cầm cây cọ lên, đầu óc tôi chỉ còn lại những ý nghĩ cằn khô. Tôi ngắm nghĩ nhiều ngày rồi thật may mắn thông qua một người bạn đã mua lại được một mảnh đất nhỏ cách nhà cũ của tôi không xa. Trên mảnh đất đó, tôi dựng một căn nhà nhỏ, trong căn nhà ấy đồ đạc được bài trí thật đơn giản chỉ có cửa sổ khá rộng, trở sang phía nhà xưa. Trên những gì còn sót lại, tôi vẽ những bức tranh bằng sự rung cảm, bằng mộng mị của mình. Màu sắc và mảng khối hiện ra, tôi như tìm thấy đường về kí ức...

BÙI VIỆT PHƯƠNG

ĐỌC SÁCH

“Bố con cá gai”, hành trình 25 năm của một cuốn sách best-seller

“Bố con cá gai” của tác giả Cho Chang-In, ra mắt lần đầu tại Việt Nam năm 2017, là câu chuyện đầy cảm động và day dứt về tình cha con, về sự hy sinh của người cha cho đứa con bị bệnh nặng. Cuốn sách nhanh chóng được đọc giả mọi lứa tuổi yêu mến, trở thành best-seller trong suốt nhiều năm qua. Tác giả Cho Chang-In tốt nghiệp cử nhân và cao học tại đại học Chungang, Hàn Quốc và từng là nhà báo làm việc trong ngành xuất bản, thúc đẩy giới thiệu nhiều cuốn sách có giá trị tới bạn đọc.

Trở thành nhà văn, ông tiếp tục để lại dấu ấn với những tác phẩm truyền đi thông điệp giàu tính nhân văn về giá trị đích thực của gia đình, ý nghĩa của tình yêu chân chính.

“Bố con cá gai”, câu chuyện về cậu bé chín tuổi mắc bệnh máu trắng và người bố hy sinh mọi thứ để chữa trị cho con đã lấy đi nước mắt của hàng triệu độc giả trên khắp thế giới.

Nhan đề của cuốn sách được lấy từ hình ảnh loài cá gai với tập tính kỳ lạ. Sau khi đẻ trứng, cá gai mẹ sẽ bỏ đi, chỉ còn cá gai bố không ăn, không ngủ, bảo vệ trứng bằng mọi giá. Khi cá con nở ra và bỏ đi nốt, chỉ còn lại một mình, cá gai bố liền đâm đầu vào giữa khe đá mà chết.

Cậu bé Daum trong cuốn sách luôn cảm thấy con cá gai bố giống với bố của mình và xuyên suốt cuốn sách, Jeong Ho Yeon cũng thực sự sống như một “ông bố cá gai”, cả nguồn sống chỉ co cụm, quấn quanh cá gai con tí xíu. Vì con, anh bán cả bộ sưu tầm thơ quý hiếm từng có thời là cả cuộc sống. Vì con, anh từ bỏ sự nghiệp và lòng tự trọng - sẵn sàng chấp bút những cuốn tự truyện của người khác, sáng tác những bài thơ “hợp thời” để kiếm tiền. Và cũng là vì con, anh giấu kín tất cả những hy sinh thầm lặng ấy, dù điều đó đồng nghĩa với việc phải đẩy con rời xa mình.

Daum là một đứa trẻ hiểu chuyện. Cậu cũng dành hết sự quan tâm và mong ước hạnh phúc cho bố. Khi bệnh tật khiến cậu đau đớn đến mức mong được chết, cậu bé vừa mừng vì có thể chấm dứt nỗi buồn của bố, vừa lo bố không thể sống nổi nếu chỉ còn một mình.

Qua nhân vật người bố - Ho Yeon, ta thấy được sự vật lộn, tình yêu, khát vọng sống của một người lớn trưởng thành giữa cuộc đời đầy bất trắc. Còn cậu bé Daum, một đứa trẻ bất hạnh, bị mẹ bỏ rơi, bị mắc căn bệnh kinh khủng và đã phải chịu vô vàn đau đớn, nhưng nỗi đau và sự tuyệt vọng không thể định nghĩa được cậu bé ấy. Sự kiên cường phi thường, khát vọng được sống, khát vọng yêu và được yêu thương đã giúp đứa trẻ chín tuổi đương đầu với mọi bất hạnh và tổn thương.

Mặc dù nội dung cuốn sách khá nặng nề, với những bất hạnh cứ nối tiếp nhau xảy đến, “Bố con cá gai” vẫn có những nhiệm màu lấp lánh của hy vọng. Đó là câu chuyện thần kỳ của ông cụ sống hàng chục năm chỉ với 40% chức năng phổi, là quãng thời gian trọn vẹn và hạnh phúc của hai bố con Daum trên núi Sarakgol, sự xuất hiện bất ngờ của cô gái Nhật Bản với mẫu tùy thích hợp có thể cứu sống Daum, tình yêu mãnh liệt và trưởng thành mà cô Jin Hee dành cho bố Daum... Những câu chuyện truyền đi niềm tin rằng sự giúp đỡ và may mắn vẫn luôn ở quanh ta, chỉ cần ta có lòng tin.

“Bố con cá gai” là cuốn sách nổi tiếng nhất của tác giả Cho Chang-In. Được phát hành năm 2000, cuốn sách ngay lập tức được đón nhận và yêu mến tại cả Hàn Quốc lẫn quốc tế. Cuốn sách đã được dịch sang hơn 10 thứ tiếng và xuất bản ở nhiều quốc gia trên thế giới.

Tại Hàn Quốc, cuốn sách được chuyển thể thành phim hoạt hình, truyện tranh, kịch, được Bộ Giáo dục Hàn Quốc khuyến đọc. vở kịch “Bố con cá gai” được công diễn liên tục trong một tháng tại Trung tâm biểu diễn nghệ thuật Sejong và tiếp tục được biểu diễn tại nhiều nơi khác bằng các chuyến lưu diễn tại các địa phương. Nhiều nhà hát cũng đã sử dụng nội dung cuốn sách để làm chất liệu cho các vở diễn và đã gây ấn tượng mạnh. Phim truyền hình “Bố con cá gai” gồm bốn tập được phát sóng đặc biệt trên kênh MBC vào tháng 12 năm 2000.

Tại Nhật Bản, “Bố con cá gai” được dựng thành phim truyền hình và phát sóng gồm 11 tập với tựa đề “Good Life ~Arigatou, Papa. Sayonara~” trên FUJI TV.

Tại Việt Nam, bản tiếng Việt của cuốn sách được phát hành năm 2017 và vẫn luôn nằm trong danh sách bán chạy trong suốt nhiều năm qua.

Cũng có cùng đề tài chiến đấu lại những căn bệnh hiểm nghèo như “Một lít nước mắt” (Aya Kito), hay đề tài gia đình cảm động như “Hãy chăm sóc mẹ” (Shin Kyung-sook), nhưng “Bố con cá gai” không bị chìm lẫn trong những cuốn sách khác, vẫn lồi cuốn và khiến người đọc day dứt dù hơn hai thập kỷ đã đi qua. **MIÊN THẢO**

Những góc phố rêu phong

Sinh thời, cố nhạc sĩ Trịnh Công Sơn đã sáng tác ca khúc “Mùa thu Hà Nội”, sau một lần đến chơi Thủ đô, ngắm nhìn bầy chim tung cánh nơi hồ Tây chiều hoàng hôn: “Hà Nội mùa thu, đi giữa mọi người/Lòng như thăm hỏi, tôi đang nhớ ai/Sẽ có một ngày, trời thu Hà Nội trả lời cho tôi/Sẽ có một ngày, từng con đường nhỏ trả lời cho tôi”.

Ngày nay, khi nhắc đến chữa lành, mọi người thường nghĩ đến những địa điểm vắng vẻ, gần gũi với rừng cây, sông, núi. Tuy nhiên, thực tế, đôi lúc, chỉ cần đi dạo quanh Hà Nội, đã đủ để “vạ” lại một tâm hồn đang bộn bề mỗi lo toan của cuộc sống.

Trần Thùy Linh (26 tuổi, sinh sống ở Hà Nội) cho biết, Hà Nội trong cô mang vẻ đẹp thơ mộng, nhưng man mác buồn, giống một con người đã trải qua nhiều thăng trầm trong cuộc sống. Vì vậy, khi nào muốn sống chậm lại, cô sẽ từ từ đi tản bộ quanh những con đường tràn ngập cây xanh, lặng lẽ bước qua các di tích tại Hà Nội. Linh tâm sự: “Hà Nội không thể vội được, vì vội làm sao thấy được cái đẹp của mảnh đất cổ kính này”.

Tiền sĩ - Bác sĩ Mark A. Slabaugh, chuyên gia về phẫu thuật chỉnh hình y học thể thao tại Trung tâm Y tế Mercy ở Baltimore, Maryland (Mỹ) từng nói, đi bộ ngoài trời, hòa mình vào thiên nhiên cho phép bạn giải tỏa căng thẳng, hiểu những gì đang diễn ra và tăng khả năng tập trung.

Theo một nghiên cứu của nhà sinh học thần kinh, Giáo sư Zemir Zeki của Đại học London, ngắm nhìn một tác phẩm nghệ thuật có tác dụng tâm lý tương tự như khi trải nghiệm cảm giác hưng phấn trong tình yêu lãng mạn. Khi thả hồn vào bức tranh Water Lilies của Monet hay lạc vào khung cảnh đẹp như mơ của Salvador Dali, tâm trí ta như múa nhảy tự do giữa không trung, có khi là niềm hoan lạc, có khi là niềm vui phấn khích, có khi là sự đồng điệu vào lòng ngực cảm giác an yên đầy dễ chịu.

Có thể nói, Hà Nội hội tụ nhiều yếu tố để chữa lành cho con người. Đầu tiên đó là có nhiều cung đường đẹp, phù hợp để đi một mình, chiêm nghiệm những điều đã qua. Thứ hai, Hà Nội mang vẻ đẹp cổ kính, trầm mặc phù hợp để sống chậm lại. Cuối cùng, kiến trúc của Hà Nội là sự pha trộn giữa nét đẹp Á - Âu, đền chùa, kết hợp với những biệt thự Pháp trang nhã, giống một tác phẩm nghệ thuật, càng ngắm, người ta càng yêu thích.

Một đặc điểm ở Hà Nội khác với những thành phố tươi trẻ, sôi động như Đà Nẵng, TP HCM, đó là hơi thở cổ kính, phút giây giúp con người trầm lại giữa guồng quay cuộc sống.

Hiện nay, Thủ đô Hà Nội có rất nhiều trầm tích vô cùng phong phú, đa dạng, với khoảng 6.000 di tích lịch sử, văn hóa; 21 di tích và cụm di tích quốc gia đặc biệt. Mỗi di tích không chỉ mang giá trị lịch sử, văn hóa mà còn là một tác phẩm nghệ thuật xuyên thời gian.

Dù năm tháng qua đi, nhưng Hà Nội vẫn giữ nguyên vẻ đẹp trầm mặc, thâm trầm như chứng

● Hà Nội có nhiều sự kiện văn hóa, lịch sử sôi động giúp mọi người thư giãn, giải trí. (Ảnh minh họa trong bài: PV)

● Có thể nói, Hà Nội hội tụ nhiều yếu tố để chữa lành cho con người.

● Vẻ đẹp cổ kính, rêu phong của Hà Nội đem lại cảm giác bình yên cho mọi người.

Hà Nội mang vẻ đẹp của người thiếu nữ mặn mà, luôn dịu dàng, đảm thắm. Đến với Hà Nội, ta như bước vào bức tranh cổ kính, càng đi, càng chữa lành cho tâm hồn đang bộn bề suy nghĩ.

nhân của bao thăng trầm lịch sử. Từ những con phố cổ rêu phong đến những tòa nhà chọc trời hiện đại, Hà Nội là bức tranh đa sắc của quá khứ và hiện tại đan xen.

Đến Hà Nội, người ta sẽ thức dậy vào buổi sáng sớm, để hít thở không khí se se lạnh của miền Bắc, nhìn ngắm thế giới đang chuyển màu từ đêm sang nắng vàng ruộm sức sống. Chỉ khoảng bốn, năm giờ sáng không khó bắt gặp những người thong thả tập thể dục buổi sớm quanh công viên, dọc các tuyến đường đẹp như mơ.

Khi sương sớm giãng mắc trên những con phố Hà Nội dần tan đi, mọi người có thể chậm chậm đạp xe trên đường Phan Đình Phùng, cảm giác như lạc vào một thế giới cổ tích với những hàng cây xà cừ trút lá vàng. Những chiếc lá vàng rơi là tả, trải một tấm thảm vàng óng trên mặt đường, xào xạc dưới chân người đi. Đợi lúc nắng đã lên cao, tản bộ dọc theo Văn Miếu - Quốc Tử Giám, cảm nhận tinh hoa học thuật ngàn năm, vẫn

hiên ngang đứng giữa lòng thành phố như một minh chứng cho sự tôn vinh tri thức của dân tộc.

Hay chiều hoàng hôn đỏ buông loai, thư thái đi dạo quanh hồ Tây, ngắm mặt hồ dập dềnh sóng vô bao bọc xung quanh những di tích ngàn năm văn hiến. Vừa đi, ta vừa hòa mình vào hơi thở của mảnh đất Tràng An biết bao thăng trầm lịch sử.

Chẳng thế, mà tại Lễ trao Giải thưởng Du lịch thế giới 2024, Hà Nội đã xuất sắc giành được ba giải thưởng danh giá: “Điểm đến du lịch thành phố hàng đầu châu Á”, “Điểm đến du lịch thành phố cho kỳ nghỉ ngắn ngày hàng đầu châu Á” và “Điểm đến văn hóa hàng đầu Việt Nam”.

Nhiều sự kiện văn hóa, lịch sử sôi động

Bên cạnh vẻ đẹp cổ kính, trầm lắng, Hà Nội cũng đang bắt nhịp theo sự phát triển kinh tế - xã hội. Đến Hà Nội, bên cạnh giờ phút suy tư, bình lặng, người ta hòa mình vào không gian với nhiều sự kiện

văn hóa, lịch sử hấp dẫn. Lấy ví dụ, như những buổi dạo phố đêm ở Hà Nội. Mọi người có thể dễ dàng nở nụ cười, quên đi mọi muộn phiền cùng hòa chung vào tiếng đàn, tiếng hát ở phố đi bộ Tràng Tiền (Hoàn Kiếm). Tại đây, cứ vào tối cuối tuần, có hàng loạt những hoạt động vui chơi giải trí thú vị từ vẽ tranh, trượt ván, trình diễn ca nhạc, thi nhảy dây, trượt ván,...

Một Viện nghiên cứu quốc gia về vui chơi ở California, Mỹ được thành lập bởi nhà tâm thần học Stuart Brown. Nhà tâm thần học chia sẻ với tờ The Washing Post về vấn đề vui chơi quan trọng như thế nào đối với người trưởng thành: “Vui chơi là một nhu cầu cơ bản của con người và cũng cần thiết trong việc cho chúng ta một giác ngủ ngon. Vì thế, khi chúng ta ít chơi đùa, thì tâm trí và cơ thể chúng ta cũng bị ảnh hưởng. Theo thời gian, vui chơi ít dần có thể tự bộc lộ qua tính cách: chúng ta có thể trở nên gàn dở, không linh động, cảm thấy bế tắc hay tổn thương trong cuộc sống”.

Nguyễn Phương Hiền (30 tuổi, sinh sống Hà Nội) chia sẻ, cứ mỗi khi cảm thấy áp lực trước cuộc sống, cô thường đến những khu phố đi bộ, hội chợ ở Hà Nội. Tại đây, cô được thưởng thức chương trình ca nhạc, ánh sáng, âm thanh sống động, Phương Hiền tạm thời quên đi những mệt mỏi trong ngày. Cô nói: “Sau khi tham gia các hoạt động, cùng mọi người ca hát, nhảy múa, tôi cảm thấy trong mình tràn đầy sức sống”.

Thực tế, hiện nay, tại Hà Nội, đời sống tinh thần của người dân đang được chú trọng. Hàng loạt các chương trình văn hóa, nghệ thuật thú vị sử dụng công nghệ ánh sáng, âm nhạc hấp dẫn được tổ chức.

Như chương trình biểu diễn nghệ thuật “Tinh hoa Bắc Bộ” đang diễn ra vào thứ Tư, thứ Bảy và Chủ nhật hằng tuần tại Khu du lịch sinh thái Tuần Châu, thôn Đa Phúc, xã Sài Sơn, huyện Quốc Oai. Đây là chương trình là sân khấu thực cảnh đầu tiên tại Việt Nam. Show diễn đã tái hiện một cách chân thực và sinh động những giá trị văn hóa của vùng Bắc Bộ xưa. Du khách có thể tìm thấy ở đây những câu chuyện cổ về đất nước, các tập tục, tập quán, yếu tố dân gian truyền thống được trình diễn theo cách hiện đại và sáng tạo.

Hay một chương trình khác mở cửa từ 18 giờ 30 đến 21 giờ 30 vào các ngày thứ Tư, thứ Sáu, thứ Bảy và Chủ nhật hằng tuần, sản phẩm du lịch “Tinh hoa đạo học” mở ra một không gian về đêm vừa lạ, vừa quen đối với di tích Văn Miếu - Quốc Tử Giám (quận Đống Đa, Hà Nội). Với các hoạt động và trải nghiệm đa dạng như: học với thầy đồ, trò chơi dân gian, bia đá kể chuyện... khách tham quan sẽ hiểu hơn về hành trình học để thành nhân, học để thành tài của các nho sĩ thời xưa. Du khách cũng sẽ được trải nghiệm hệ thống thực tế ảo. Ở đó, mỗi cá nhân sẽ tự tay sáng tạo nên tác phẩm thư pháp của riêng mình hay tự do phóng tác những nét vẽ, hình ảnh đầy ngẫu hứng trên nền trời sao lấp lánh.

Nhiều nghiên cứu khoa học đã chứng minh rằng nghe nhạc có thể mang lại nhiều lợi ích cho sức khỏe tinh thần, bao gồm cả việc tăng cường cảm giác hạnh phúc. Nghe nhạc kích thích giải phóng dopamine - là một chất dẫn truyền thần kinh đóng vai trò quan trọng trong việc điều chỉnh cảm xúc, động lực và cảm giác khen thưởng. Khi nghe nhạc mà bạn yêu thích, não bộ sẽ kích thích giải phóng dopamine, dẫn đến cảm giác vui vẻ, phấn chấn và hạnh phúc.

Theo một nghiên cứu được thực hiện bởi Valorie Salimpoor, nhà thần kinh học tại Trường Đại học McGill, Mỹ đã sử dụng kỹ thuật chụp PET để theo dõi hoạt động của não bộ khi người tham gia nghe nhạc. Kết quả cho thấy khi nghe nhạc mà họ yêu thích, các vùng não liên quan đến cảm giác hạnh phúc và khen thưởng, bao gồm vỏ não thính giác, vỏ não trước trán và nhân accumbens, có hoạt động tăng lên. Đồng thời, lượng dopamine được giải phóng trong não cũng tăng lên.

ANH NHI

TỪ CANADA ĐẾN UZBEKISTAN:

Nỗ lực bảo tồn di sản kiến trúc hiện đại

● Uzbekistan đã đưa ra một cách tiếp cận đáng chú ý với Dự án "Tashkent Modernism XX/XXI". (Ảnh: Andy Mann)

Di sản kiến trúc hiện đại không chỉ phản ánh sự sáng tạo của con người mà còn là dấu ấn của một thời kỳ đổi mới mạnh mẽ. Tuy nhiên, trong bối cảnh đô thị hóa và phát triển kinh tế ngày càng nhanh, nhiều công trình mang giá trị lịch sử và văn hóa lại đang đối mặt với nguy cơ bị phá bỏ. Câu chuyện về Ontario Place ở Toronto, Canada hay những công trình hiện đại tại Tashkent, Uzbekistan đã mở ra cuộc thảo luận rộng hơn về việc làm thế nào để cân bằng giữa bảo tồn di sản và phát triển đô thị bền vững.

● Câu chuyện của Ontario Place mở ra nhiều vấn đề về bảo tồn di sản kiến trúc hiện đại. (Ảnh: infrastructureontario.ca)

Bảo tồn di sản kiến trúc hiện đại trước thách thức đô thị hóa

Năm 1967, nhân kỷ niệm 100 năm thành lập, Canada bước vào thời kỳ phát triển kiến trúc mạnh mẽ, đánh dấu bằng những công trình mang tính biểu tượng. Triển lãm Expo 67 ở Montreal đã giới thiệu những thiết kế đột phá như Habitat 67 của Moshe Safdie hay Biosphere của Buckminster Fuller. Trong khi đó, tại Ottawa và Toronto, hàng loạt công trình hiện đại được xây dựng, như Tòa thị chính Toronto của Viljo Revell (1964) hay Trung tâm TD của Ludwig Mies van der Rohe (1969).

Một trong những công trình tiêu biểu của thời kỳ này là Ontario Place, một hòn đảo nhân tạo ven hồ Ontario, được thiết kế bởi kiến trúc sư cảnh quan Michael Hough và kiến trúc sư Eberhard Zeidler. Công trình này không chỉ thể hiện tư duy kiến trúc tiên phong mà còn hướng đến sự hòa hợp giữa đô thị và thiên nhiên. Với những đường đi bộ quanh co, hệ thống kênh đào, rừng cây và không gian giải trí đa dạng, Ontario Place trở thành biểu tượng cho một cách tiếp cận đô thị bền vững, nơi thiên nhiên và kiến trúc có thể hỗ trợ lẫn nhau.

Kể từ năm 2019, chính quyền bang Ontario đã đưa ra kế hoạch tái phát triển Ontario Place, trong đó bao gồm việc chuyển đổi một phần công trình thành khu spa tư nhân. Kế hoạch này đã tạo ra nhiều tranh luận trong giới kiến trúc và cộng đồng yêu di sản, khi Ontario Place được xem là một trong những công trình đại diện cho thời

kỳ hiện đại của Canada. Năm 2020, Quỹ Di sản Thế giới (World Monuments Fund) đã đưa công trình này vào danh sách giám sát, đánh dấu tầm quan trọng của Ontario Place trên bản đồ di sản hiện đại quốc tế.

Câu chuyện của Ontario Place cũng mở ra một vấn đề lớn hơn: Tại sao di sản kiến trúc hiện đại lại khó được bảo tồn? Trong khi những công trình lịch sử như Nhà thờ Đức Bà Paris dễ dàng nhận được sự quan tâm bảo tồn, nhiều công trình hiện đại quan trọng lại gặp khó khăn trong việc duy trì. Một số ví dụ điển hình như Nagakin Capsule Tower (Nhật Bản) - công trình theo phong trào Metabolist của Kisho Kurokawa, bị phá bỏ năm 2022. Bệnh viện phụ nữ Prentice (Chicago, Mỹ) - thiết kế của Bertrand Goldberg, bị tháo dỡ năm 2015. Robin Hood Gardens (London, Anh) - khu nhà ở xã hội do Alison và Peter Smithson thiết kế, hoàn thành năm 1972, nhưng đã bị phá bỏ năm 2017. Những công trình này từng được xây dựng với lý tưởng đổi mới xã hội, nhưng hiện nay lại bị thay thế bởi các dự án đô thị mới, đặt ra bài toán giữa giữ gìn giá trị di sản và nhu cầu phát triển đô thị.

Trong khi nhiều quốc gia đang đối diện với bài toán bảo tồn kiến trúc hiện đại, Uzbekistan đã đưa ra một cách tiếp cận đáng chú ý. Dự án "Tashkent Modernism XX/XXI" do Quỹ Phát triển Nghệ thuật và Văn hóa Uzbekistan (ACDF) khởi xướng nhằm nâng cao nhận thức về tầm quan trọng của di sản kiến trúc hiện đại, đặc biệt là những công trình được xây dựng từ những năm 1960.

Năm 2023, ACDF đã tổ chức Hội thảo "Tashkent ở đâu trên bản đồ thế giới?", dẫn đến việc xuất bản hai nghiên cứu quan trọng: "Tashkent: A Modernist Capital" - giới thiệu kiến trúc hiện đại của Tashkent đến công chúng quốc tế; và "Tashkent Modernism" - một tư liệu nghiên cứu chi tiết về di sản kiến trúc hiện đại của thành phố. Việc Uzbekistan tích cực bảo tồn kiến trúc hiện đại cho thấy một hướng đi mới, nơi các di sản không chỉ được bảo vệ như một phần của quá khứ mà còn đóng vai trò trong việc định hình bản sắc quốc gia và phát triển đô thị bền vững.

Cân bằng giữa quá khứ và tương lai

Di sản kiến trúc hiện đại không chỉ là những công trình xây dựng mà còn là những dấu ấn quan trọng trong lịch sử phát triển đô thị. Tuy nhiên, trong bối cảnh đô thị hóa nhanh chóng và áp lực phát triển kinh tế ngày càng lớn, việc bảo tồn những công trình này trở thành một thách thức không nhỏ. Ở nhiều quốc gia, di sản kiến trúc hiện đại vẫn chưa được quan tâm đúng mức, khi phần lớn các công trình được xếp hạng bảo tồn vẫn thuộc về các thời kỳ lịch sử xa hơn. Điều này đặt ra câu hỏi: Làm thế nào để vừa giữ gìn bản sắc đô thị, vừa đáp ứng nhu cầu phát triển bền vững?

Một trong những trở ngại lớn nhất đối với việc bảo tồn di sản kiến trúc là áp lực phát triển kinh tế. Nhiều thành phố buộc phải ưu tiên các dự án xây dựng mới, trong khi việc duy trì các công trình cũ thường đòi hỏi nguồn lực tài chính đáng kể. Tại Gaza, các

công trình lịch sử như Cung điện Pasha hay nhà tắm Hamam al-Samara đã bị hư hại nghiêm trọng do xung đột và việc khôi phục chúng không chỉ đòi hỏi ngân sách lớn mà còn cần nhiều năm nỗ lực.

Bên cạnh đó, nhận thức của cộng đồng về tầm quan trọng của di sản kiến trúc cũng đóng vai trò quan trọng trong việc quyết định số phận của các công trình này. Ở một số nơi, sự thiếu hiểu biết về giá trị văn hóa, lịch sử của kiến trúc hiện đại dẫn đến việc thiếu sự ủng hộ trong công tác bảo tồn. Tuy nhiên, vẫn có những ví dụ cho thấy khi cộng đồng tham gia tích cực, những công trình tưởng chừng như bị lãng quên có thể được cứu vãn. Tại Birmingham (Vương quốc Anh), nhóm Brutiful đã khởi động phong trào bảo vệ các công trình kiến trúc theo phong cách Brutalist, giúp nhiều công trình quan trọng tránh khỏi nguy cơ bị phá bỏ.

Thay vì xem kiến trúc hiện đại như những công trình đã lỗi thời, việc bảo tồn có thể mở ra một hướng đi mới, nơi truyền thống và hiện đại hòa quyện, tạo ra bản sắc đô thị độc đáo. Thực tế, nhiều thành phố trên thế giới đã nhận ra giá trị của việc bảo tồn di sản kiến trúc và tìm cách tích hợp chúng vào không gian đô thị đương đại. Một ví dụ tiêu biểu là dự án "Con đường Ngọc trai" ở Muharraq, Bahrain. Dự án này đã kết hợp việc bảo tồn 17 công trình lịch sử với thiết kế đô thị đương đại, tạo ra một tuyến đường văn hóa dài 3,2km kết nối quảng trường công cộng, các phòng trưng bày và không gian triển lãm. Không chỉ giúp bảo tồn di sản, dự án còn thúc đẩy du lịch, tạo không gian sinh hoạt cho cộng đồng và khuyến khích phát triển kinh tế địa phương.

Để bảo tồn di sản kiến trúc hiện đại một cách hiệu quả, cần có sự phối hợp giữa nhiều bên, từ chính phủ, chuyên gia, tổ chức bảo tồn đến cộng đồng địa phương. Một số giải pháp quan trọng bao gồm chính sách, hỗ trợ tài chính, giáo dục và nâng cao nhận thức cộng đồng và ứng dụng công nghệ. Quan trọng hơn hết, các cơ quan chức năng cần xây dựng khung pháp lý rõ ràng để bảo vệ di sản kiến trúc. Việc xác định các khu vực có giá trị lịch sử và thành lập các khu bảo tồn có thể giúp ngăn chặn nguy cơ phá hủy không cần thiết. Dù vậy, việc bảo tồn không thể chỉ dựa vào ngân sách nhà nước. Sự kết hợp giữa khu vực công và tư, thông qua các quỹ bảo tồn, chương trình tài trợ hoặc mô hình hợp tác công - tư, có thể giúp giảm áp lực tài chính và bảo đảm việc duy trì công trình trong dài hạn.

Công tác bảo tồn cũng sẽ hiệu quả hơn nếu có sự tham gia của người dân. Các chương trình triển lãm, hội thảo, sự kiện văn hóa có thể giúp nâng cao nhận thức và khuyến khích cộng đồng tham gia vào việc bảo vệ di sản. Đồng thời, công nghệ hiện đại có thể hỗ trợ việc bảo tồn di sản theo nhiều cách. Việc số hóa, mô phỏng 3D, quản lý dữ liệu giúp theo dõi tình trạng của các công trình, hỗ trợ công tác trùng tu và bảo trì. Ngoài ra, sử dụng vật liệu xây dựng bền vững có thể giúp giảm chi phí bảo tồn và kéo dài tuổi thọ công trình. Các chuyên gia và kiến trúc sư đóng vai trò quan trọng trong việc tìm ra phương pháp bảo tồn phù hợp với từng địa phương.

Có thể thấy, di sản kiến trúc hiện đại không chỉ là những công trình vật chất, mà còn là biểu tượng của tư duy đổi mới và sáng tạo qua từng thời kỳ. Bảo tồn những công trình này không có nghĩa là trì hoãn sự phát triển, mà là tạo ra một sự cân bằng giữa quá khứ và tương lai. Thay vì để những di sản này bị lãng quên hoặc thay thế hoàn toàn, việc tìm kiếm các giải pháp bảo tồn linh hoạt và sáng tạo có thể giúp các đô thị phát triển bền vững hơn. Khi các thành phố ngày càng mở rộng, việc giữ lại những giá trị kiến trúc đặc trưng không chỉ giúp tạo nên bản sắc riêng mà còn góp phần xây dựng một môi trường đô thị hài hòa và giàu tính nhân văn hơn. **ĐỖ TRANG**

15 NĂM “CÂY DI SẢN VIỆT NAM”:

Tâm tư từ hàng cây muỗm cổ thụ ở Đền Voi Phục

● Những cây bàng di sản hàng trăm năm tuổi ở Côn Đảo, Bà Rịa - Vũng Tàu. (Nguồn: VACNE)

“Mỗi ‘Cây di sản’ đều rất đặc biệt, đều để lại những ấn tượng khó quên. Tôi xin kể ra một số cây. Đầu tiên là cây samu dầu khoảng hơn 1.000 tuổi, cao trên 70m, đường kính thân 5,5m ở thượng nguồn Khe Bu thuộc Vườn Quốc gia Pù Mát, xã Châu Khê, huyện Con Cuông, tỉnh Nghệ An. Đây là cây cao lớn nhất đã được công nhận ‘Cây di sản’. Cây có tuổi đời lớn nhất là 2 cây tấu vàng, tấu bạc ở xã Trưng Vương thành phố Việt Trì. Theo phả hệ, tuổi cây là trên 2.200 năm. Cây gạo hơn 700 năm do con gái đức Vua Trần Thánh Tông tên là Quỳnh Trân Công Chúa trồng tại đền Mỗ, là nơi tập kết của các thanh niên trong xã Ngũ Phúc, huyện Kiến Thụy, TP Hải Phòng lên đường bảo vệ Tổ quốc. Cây me di sản cao 24m, đường kính thân 1,2m, tán lá che phủ hơn 600m² ở Bảo tàng Quang Trung của tỉnh Bình Định do thân phụ của ba anh em Nguyễn Nhạc, Nguyễn Huệ và Nguyễn Lữ là ông Hồ Phi Phúc trồng cách đây hơn 200 năm. Những cây bàng di sản hàng trăm năm tuổi ở Côn Đảo, Bà Rịa - Vũng Tàu nơi để quốc, thực dân biến nó thành ‘địa ngục trần gian’ giam giữ tù nhân. Những cây bàng ấy đã cung cấp chất xanh, góp phần cứu sống nhiều chiến sĩ cách mạng của ta bị tù đày tại đây. Đặc biệt, 5 ‘Cây di sản’ thuộc 3 loài phong ba, mù u và bàng vuông ở các đảo trên quần đảo Trường Sa luôn là niềm tự hào của VACNE” - TS. Nguyễn Ngọc Sinh - Chủ tịch VACNE - người có sáng kiến đề xuất việc tổ chức, điều tra phát hiện và thẩm định để vinh danh ‘Cây di sản Việt Nam’ trả lời phỏng vấn tháng 4/2021.

Ngày 18/3 vừa qua, tại Hà Nội, Hội Bảo vệ Thiên nhiên và Môi trường Việt Nam (VACNE) tổ chức Lễ kỷ niệm 15 năm phát động sáng kiến Bảo tồn cây di sản Việt Nam (18/3/2010 - 18/3/2025). Từ 9 cây muỗm cổ thụ đầu tiên được công nhận tại đền Voi Phục (Hà Nội) năm 2010, đến nay cả nước có hơn 8.000 cây thuộc 145 loài thực vật được công nhận là ‘Cây di sản’. Việc bảo tồn cây di sản không chỉ đơn thuần là bảo vệ những cây cổ thụ mà còn góp phần vào các mục tiêu lớn hơn như bảo vệ môi trường, ứng phó biến đổi khí hậu và phát triển bền vững.

Từ hàng ‘Cây di sản Việt Nam’ đầu tiên...

Mở đầu cho sự kiện ‘Cây di sản Việt Nam’, vào dịp Đại lễ kỷ niệm 1.000 năm Thăng Long - Hà Nội, ngày 5/10/2010, 9 cây muỗm cổ thụ gần 1.000 tuổi ở đền Voi Phục (Thụy Khuê, Hà Nội) đã được VACNE công nhận, vinh danh.

Đền Voi Phục - Thụy Khuê được dựng từ thời Lý thờ Linh Lang đại vương. Tương truyền hoàng tử Linh Lang là con Vua Lý Thái Tông. Năm 1077, trong cuộc kháng chiến chống Tống, ngài chỉ huy một đạo thủy quân đánh vào cụm phòng thủ của tướng Quách Quỳ nhà Tống trên sông Như Nguyệt, tiêu diệt nhiều quân địch buộc chúng phải rút lui. Nhưng đáng tiếc là trong trận chiến quyết liệt, vị hoàng tử anh dũng cũng hy sinh. Tiếc thương người anh hùng, Vua Lý Thánh Tông đã sắc phong cho Linh Lang là Linh Lang Đại vương thượng đẳng thần. Đồng thời truyền cho các làng xóm nơi Linh Lang đã ở, đã đóng quân hoặc đi qua đều phải lập đền thờ ngài, cả thảy có 269 làng. Thụy Chương là nơi sinh ra Đức thánh Linh Lang, nên ngay khi ông mất, Nhân dân đã xây dựng đền thờ để tưởng nhớ.

Trong đền, có 9 cây muỗm được lưu truyền trông sau khi xây đền. Theo những người cao tuổi sống gần đền, mỗi khi xây dựng đình, đền hoặc chùa, bao giờ người xưa cũng trồng các cây như đa, bồ đề và muỗm. Tại đền Voi Phục - Thụy Khuê, sau khi xây dựng đền, các cụ chọn trồng cây muỗm, vì đó là loại cây dễ sống, cho bóng mát và phù hợp với chất đất tại đây. Hàng muỗm ở đền Voi Phục - Thụy Khuê là những cây được VACNE công nhận là ‘Cây di sản Việt Nam’ đầu tiên của Hà Nội. Năm 2010, để góp phần tôn vinh, bảo vệ 9 cây muỗm đền Voi Phục - Thụy Khuê, Hội Bảo vệ Thiên nhiên và Môi trường Việt Nam đã tài trợ và giúp đỡ Ban Quản lý đền xuất bản tờ rơi giới thiệu 9 cây muỗm của đền.

Từ 9 cây muỗm cổ thụ đầu tiên được công nhận tại đền Voi Phục - Thụy Khuê năm 2010, đến nay sau 15 năm hành trình ‘Cây di sản Việt Nam’, cả nước có hơn 8.000 cây thuộc 145 loài thực vật được công nhận là ‘Cây di sản’. ‘Cây di sản Việt Nam’ đã có mặt ở nhiều tỉnh, thành Việt Nam. ‘Cây di sản Việt Nam’ đã có mặt ở dãy núi cao nhất nước ta là Hoàng Liên Sơn, nằm cách cột

mốc biên giới số 651 chưa đầy 10m ở Hà Quảng, Cao Bằng và ở nhiều hòn đảo như: Hòn Dấu, Hải Phòng; Cù lao Chàm, Quảng Nam; Lý Sơn, Quảng Ngãi; Côn Đảo, Bà Rịa - Vũng Tàu; các đảo Sơn Ca, Song Tử Tây, Nam Yết và Sinh Tồn thuộc quần đảo Trường Sa... Điều này cho thấy sự hưởng ứng rộng rãi của các địa phương trên cả nước, góp phần bảo vệ đa dạng sinh học và bảo tồn những giá trị sinh thái quý báu.

...Đến việc dừng để cây phải chịu những ‘giá như’

Sau khi 9 cây muỗm đền Voi Phục - Thụy Khuê được vinh danh, một năm sau bắt đầu phát hiện có cây lá không phát triển tươi tốt như trước, đến năm 2014, 8 cây muỗm bị bệnh đều không cứu chữa được, nên hiện chỉ còn duy nhất 1 cây còn sống. Cùng với sự ‘ra đi’ của 8 cây muỗm, sau đó nhiều ‘Cây di sản’ cũng lâm vào tình trạng ‘kêu cứu’ vì sau khi được phong danh hiệu, ví dụ như cây gạo gần 400 năm tuổi ở xã Vạn Hòa huyện Nông Cống, Thanh Hóa được công nhận là ‘Cây di sản’ khiến người dân địa phương rất tự hào vì đây được coi là biểu tượng văn hóa làng. Tuy nhiên, khi được VACNE cấp Bằng công nhận ‘Cây di sản’ vào cuối năm 2012, cây gạo bắt đầu có hiện tượng vàng lá, bong vỏ rồi chết dần. Người dân và chính quyền địa phương đã tìm nhiều cách cứu cây nhưng không thành. Theo người dân địa phương thì nguyên nhân cây chết có thể là khi đào đất làm tường rào bao quanh gốc, người ta đã chặt quá sâu vào phần rễ. Ngoài ra, khi chuẩn bị đón Bằng công nhận ‘Cây di sản’, cây đã được bón nhiều phân nên có thể bị ‘bội thực’, thối rễ mà chết. Vào năm 2017, chia sẻ về nguyên

nhân dẫn đến cái chết của 5 trong số 9 cây muỗm đền Voi Phục, GS.TSKH Đặng Huy Huỳnh - Phó Chủ tịch VACNE nhận định ngoài việc bị sâu bệnh xâm hại cũng như những biến đổi về khí hậu, hay tuổi thọ của cây, việc xây dựng, tu bổ đền Voi Phục trước đó cũng làm ảnh hưởng ít nhiều ‘sức khỏe’ của các ‘cụ muỗm’...

Thực tế này đã đặt ra vấn đề là cần xây dựng quy định cụ thể để bảo tồn ‘Cây di sản Việt Nam’. Kể từ khi sự kiện ‘Cây di sản Việt Nam’ bắt đầu vào năm 2010 đến nay việc bảo vệ, chăm sóc cây di sản vẫn do các chủ cây, chính quyền địa phương, cộng đồng dân cư nơi có cây đảm nhận. Tùy điều kiện thực tế, mỗi địa phương, đơn vị có cách bảo tồn, bảo vệ ‘Cây di sản’ riêng, mang tính tự phát, ‘mạnh ai nấy làm’. Trong khi đó, các ‘Cây di sản’ đều già cỗi, việc chăm sóc cần có kỹ thuật và kinh phí lớn nhưng nguồn lực của một số địa phương còn hạn chế...

Vấn đề bảo vệ ‘Cây di sản’ như thế nào đã một lần nữa được đề cập tới tại kỷ niệm 15 năm phát động sáng kiến Bảo tồn ‘Cây di sản Việt Nam’ (18/3/2010 - 18/3/2025) do VACNE tổ chức ngày 18/3 tới đây. Theo GS.TSKH Đặng Huy Huỳnh sự thành công của phong trào không thể tách rời tinh thần tự nguyện và trách nhiệm cao của cộng đồng, bởi chính Nhân dân là những người trực tiếp bảo vệ và chăm sóc ‘Cây di sản’ tại địa phương mình. Đồng quan điểm, Tiến sĩ Nguyễn Ngọc Sinh, Chủ tịch VACNE khẳng định, phong trào bảo tồn ‘Cây di sản’ không chỉ đơn thuần là bảo vệ những cây cổ thụ mà còn góp phần vào các mục tiêu lớn hơn như bảo vệ môi trường, ứng phó biến đổi khí hậu và phát triển bền vững. Việt Nam là một trong những quốc gia chịu ảnh hưởng lớn của biến đổi khí hậu, việc bảo vệ hệ sinh thái tự nhiên, trong đó có cây cổ thụ là giải pháp quan trọng. ‘Cây di sản’ không chỉ mang giá trị văn hóa mà còn đóng vai trò quan trọng trong việc điều hòa khí hậu, bảo vệ đất và tạo không gian sống xanh cho cộng đồng.

Trong bối cảnh đô thị hóa và công nghiệp hóa nhanh chóng, nguy cơ mất đi những cây cổ thụ ngày càng lớn. Vì vậy, ngoài việc công nhận ‘Cây di sản’, các địa phương cần có kế hoạch dài hạn để bảo vệ và chăm sóc những cây này.

Tại sự kiện, một trong những giải pháp quan trọng được đề xuất là nâng cao nhận thức người dân về giá trị của cây cổ thụ. Theo các chuyên gia, không chỉ là một danh hiệu, ‘Cây di sản’ cần được hiểu đúng về vai trò sinh thái, lịch sử và văn hóa, từ đó, tạo sự gắn kết giữa con người và thiên nhiên, thúc đẩy hành động bảo vệ. Bên cạnh đó, sự cần thiết của việc tổ chức lớp tập huấn cho cộng đồng về cách bảo vệ cây lâu năm, giúp người dân có thêm kiến thức khoa học trong chăm sóc, chữa bệnh cho cây. Một số địa phương tiên phong triển khai các biện pháp bảo tồn như số hóa dữ liệu ‘Cây di sản’, nghiên cứu khoa học về kéo dài tuổi thọ cây cổ thụ, hay thành lập quỹ bảo vệ cây di sản để hỗ trợ công tác chăm sóc và bảo tồn. Nhiều chuyên gia đánh giá cao sự kết hợp bảo tồn cây cổ thụ với phát triển du lịch sinh thái. Đại diện một số tỉnh như: Cao Bằng, Bắc Giang, Phú Thọ cho biết, việc đưa các ‘Cây di sản’ vào tuyến du lịch sinh thái không chỉ giúp quảng bá giá trị văn hóa, lịch sử mà còn tạo nguồn thu để duy trì công tác bảo tồn một cách bền vững.

Thiết nghĩ, từ thực tế và những đề xuất trên, Bộ Nông nghiệp và Môi trường đặt cần xem xét, cân nhắc vấn đề có cần có quy định cụ thể về việc bảo tồn ‘Cây di sản’ hay không để từ đó cộng đồng dân cư, chính quyền có hành lang pháp lý để xác định rõ trách nhiệm và xây dựng giải pháp huy động nguồn lực hiệu quả để phát huy giá trị ‘Cây di sản’... **HỒNG MINH**

Hiện trạng rừng Việt Nam cho thấy, tính đến ngày 31/12/2023, Việt Nam có tổng diện tích che phủ rừng là 42%, tương ứng với 16 triệu ha, trong đó, rừng tự nhiên chiếm khoảng 70,8%, còn lại là rừng trồng. Tại rất nhiều địa phương, diện tích rừng tự nhiên đang bị suy giảm mạnh. Nhiều khu rừng là rừng nghèo kiệt. Trong bối cảnh biến đổi khí hậu ngày càng nghiêm trọng, việc giảm phát thải khí nhà kính và hướng tới mục tiêu phát thải ròng bằng ‘0’ (Net Zero) đã trở thành ưu tiên hàng đầu của nhiều quốc gia, trong đó có Việt Nam. Trong số các giải pháp được đề xuất, trồng rừng và phục hồi rừng được xem là chiến lược quan trọng nhờ khả năng hấp thụ carbon hiệu quả. Phong trào bảo tồn ‘Cây di sản’ góp phần vào các mục tiêu như bảo vệ môi trường, ứng phó biến đổi khí hậu.

NGHỆ THUẬT TÁI CHẾ:

Hơi thở mới từ những điều cũ

Khi lối sống xanh lên ngôi cũng là lúc nghệ thuật tái chế ngày càng hiện diện rõ nét trong đời sống văn hóa. Từ những tác phẩm đơn lẻ, nghệ thuật tái chế đã dần trở thành một xu hướng có sức lan tỏa mạnh mẽ, không chỉ tôn vinh vẻ đẹp sáng tạo mà còn “thổi hồn” vào những vật liệu cũ bị lãng quên, mang đến cho chúng một hơi thở mới đầy ý nghĩa.

● Triển lãm “Chạm một nét hoa” lan tỏa ý nghĩa sử dụng vật liệu tái chế trong hội họa. (Ảnh: VOV1)

● Xưởng Tái Sinh - công trình độc đáo ở Hội An. (Ảnh: Nguyễn Quốc Dân)

● Triển lãm nghệ thuật “Kỷ nguyên nhựa”. (Ảnh: PV)

Thông điệp từ “Kỷ nguyên nhựa”

Những ngày cuối tuần, phố Quang Trung (Hoàn Kiếm, Hà Nội) trở nên nhộn nhịp hơn thường lệ khi có hàng dài người xếp hàng trước Trung tâm Giao lưu Văn hóa Nhật Bản - địa điểm diễn ra triển lãm nghệ thuật “Kỷ nguyên nhựa” của nghệ sĩ Nhật Bản nổi tiếng quốc tế Fuji Hiroshi. Triển lãm là nơi trưng bày các tác phẩm lắp ghép khung long và động vật đầy màu sắc, được chế tác tỉ mỉ từ hàng chục nghìn món đồ chơi nhựa với đủ kích thước, kiểu dáng. Trong đó, có nhiều món đồ chơi quen thuộc như các nhân vật hoạt hình nổi tiếng của Nhật Bản, bao gồm Doraemon, Pikachu, Hello Kitty...

Điểm đặc biệt của triển lãm nằm ở vật liệu, tất cả đều là đồ chơi nhựa bị vứt bỏ được thu thập từ khắp Nhật Bản. Dưới bàn tay tài hoa và trí tưởng tượng bay bổng của nghệ sĩ, những món đồ chơi bằng nhựa bị lãng quên bỗng được tái sinh thêm vòng đời mới trở thành các tác phẩm nghệ thuật độc đáo. Chính vì vậy, “Kỷ nguyên nhựa” không chỉ đơn thuần là một triển lãm nghệ thuật, mà còn gửi gắm thông điệp mạnh mẽ về thực trạng rác thải nhựa trên toàn cầu. Qua đó, kêu gọi cộng đồng nâng cao nhận thức và hành động thiết thực trong việc bảo vệ môi trường, đặc biệt là giảm thiểu rác thải nhựa.

Nói về nguồn cảm hứng, nghệ sĩ Fuji Hiroshi - người được biết đến với cách sử dụng đầy sáng tạo các vật liệu tái chế cho biết, trong quá trình thực hiện dự án “Kaekko Bazar” - một nền tảng trao đổi đồ chơi, ông đã thu thập hơn 50.000 món đồ chơi nhựa từ trẻ em. Nhận thấy

sự gia tăng mạnh mẽ của rác thải nhựa và tác động tiêu cực của nó đến môi trường. Người nghệ sĩ với mong muốn nâng cao nhận thức cộng đồng đã bắt đầu hành trình biến những món đồ bỏ đi thành tác phẩm nghệ thuật, truyền tải thông điệp về bảo vệ môi trường và trách nhiệm tiêu dùng.

Theo nghệ sĩ Fuji Hiroshi, “Kỷ nguyên nhựa” chính là mối liên hệ mạnh mẽ giữa nhựa, chất liệu phổ biến dễ sản xuất đồ chơi với nhiên liệu hóa thạch có nguồn gốc từ sự sống thời tiền sử, bao gồm cả khung long. Thông qua mối liên hệ đặc biệt, ông khuyến khích người xem suy ngẫm về vai trò của nhựa trong cuộc sống và tác động của chúng đối với hành tinh. “Lượng rác thải khổng lồ mà chúng ta tạo ra vẫn luôn tồn tại, chỉ là khuất khỏi tầm mắt. Qua tác phẩm của mình, tôi muốn khiến vấn đề “vô hình” này trở nên to lớn đến mức không thể phớt lờ, để người xem phải dừng lại và suy ngẫm”, Fuji Hiroshi chia sẻ.

Với trải nghiệm thị giác ấn tượng cùng thông điệp ý nghĩa, triển lãm thu hút đông đảo công chúng, nhất là các bạn trẻ đến tham quan và trải nghiệm. H.Giang (24 tuổi, Hà Nội) đã quay lại triển lãm lần thứ hai với mong muốn chiêm ngưỡng các tác phẩm một cách tỉ mỉ. “Ở lần đầu tiên đến với triển lãm, tôi choáng ngợp trước sự sáng tạo của người nghệ sĩ. Từ những món đồ chơi nhựa tưởng chừng như vô dụng lại có thể trở thành những tác phẩm nghệ thuật đầy sống động. Đến lần thứ hai, tôi quay lại với mong muốn nhìn ngắm kỹ hơn từng chi tiết và cảm nhận rõ hơn thông điệp tác giả muốn truyền tải”, H.Giang chia sẻ.

Không chỉ Giang, nhiều bạn trẻ cũng đến với triển lãm vừa để thưởng thức nghệ thuật, vừa để tìm hiểu về tác động của rác thải nhựa đối với môi trường. Đặc biệt, vì là triển lãm về đồ chơi nên bên cạnh người lớn, triển lãm còn có sự xuất hiện của nhiều bạn nhỏ được bố mẹ dẫn đến tham quan. Đây cũng chính là ý đồ được nghệ sĩ Fuji Hiroshi cài cắm trong dự án lần này, theo ông: “Trẻ em có thể chưa nhận thức đầy đủ về tác động tiêu cực của nhựa đối với môi trường, nhưng tôi hy vọng qua triển lãm này, các em sẽ hiểu rõ hơn về vấn đề ô nhiễm và hình thành ý thức bảo vệ môi trường ngay từ sớm”.

Triển lãm nghệ thuật “Kỷ nguyên nhựa” chính là lời nhắc nhở mạnh mẽ về lối sống bền vững. Bằng cách tiếp cận gần gũi, giàu tính nghệ thuật, thông điệp từ các tác phẩm của nghệ sĩ Fuji Hiroshi đã “chạm” đến cộng đồng, khuyến khích mọi người thay đổi thói quen tiêu dùng để giảm thiểu rác thải nhựa và cùng nhau hành động vì một môi trường xanh, sạch, bền vững.

Khẳng định dòng chảy nghệ thuật tái chế

Trước triển lãm nghệ thuật “Kỷ nguyên nhựa”, công chúng Việt Nam đã nhiều lần được chiêm ngưỡng những tác phẩm nghệ thuật tái chế dưới nhiều hình thức thể hiện đa dạng, độc đáo. Đơn cử như công trình Xưởng Tái sinh của họa sĩ Nguyễn Quốc Dân, nơi được đánh giá là một trong những công trình sáng tạo độc đáo ở Hội An. Gọi là Xưởng Tái Sinh bởi đây là công trình được xây dựng hoàn toàn từ tôn phế liệu với thiết kế đặc biệt ấn tượng.

Mọi chi tiết, từ cánh cổng đến túi xách, bàn ghế, đèn lồng, tượng nghệ thuật,... đều được tái sinh từ những vật dụng bỏ đi như thùng phuy, thau nhôm, mannequin, chai lọ, lưới cũ... Không chỉ đơn thuần mang đến một diện mạo mới cho rác thải, nơi đây còn khắc họa những câu chuyện về sự sống, môi trường, văn hóa, truyền tải thông điệp mạnh mẽ về tái chế và lối sống bền vững. Cũng chính vì thiết kế đặc biệt này mà Xưởng Tái Sinh trở thành điểm đến của nhiều du khách trong và ngoài nước, những người yêu nghệ thuật và quan tâm đến môi trường.

Chưa hết, nghệ thuật tái chế còn xuất hiện trong cả âm nhạc, cách đây 3 tuần, chương trình nghệ thuật “Hoa và Rác” đã làm lay động trái tim của nhiều khán giả yêu nghệ thuật và môi trường khi lấy chủ đề về tình hình môi trường của trái đất đang bị ô nhiễm nặng nề. Đêm nhạc khéo léo nhấn gửi nhiều thông điệp ý nghĩa đến công chúng thông qua các chương: Tình quê hương, Rải và nhặt, Môi trường muôn sắc, Hoa và rác. Từng chương trong đêm nhạc gây ấn tượng với sự góp mặt những ca khúc nổi tiếng của nhạc sĩ Trần Tiến, cổ nhạc sĩ Trịnh Công Sơn, Văn Cao, Phạm Duy như Mùa xuân đầu tiên, Tình hoài thương, Sắc màu, Những ngày yêu dấu tan theo, Tình ta là thác đổ... Đáng chú ý, những đạo cụ sử dụng trong chương trình đều được làm từ phế liệu, tạo nên điểm nhấn sáng tạo và truyền tải mạnh mẽ thông điệp của chương trình.

“Hoa và Rác” không chỉ là chương trình nghệ thuật, mặt khác còn là lời kêu gọi chung vì một môi trường sống xanh, sạch và bền vững cho cộng đồng trong và ngoài nước. Trước đó, “Hoa và Rác” đã được trình diễn thành công tại hội trường Trịnh Công Sơn của Đại học Văn Lang với hơn 2.000 khán giả vào ngày 10/10/2024 và tại Nhà hát Sông Hương, Huế trong hai đêm 14 - 15/12/2024.

Còn với hội họa, vào tháng 4/2024, triển lãm tranh “Chạm một nét hoa” đã được tổ chức với sự quy tụ của hơn 30 họa sĩ từ khắp cả nước, cùng chung khát vọng bảo vệ môi trường thông qua nghệ thuật. Triển lãm hội họa tôn vinh sự sáng tạo, cũng như lan tỏa thông điệp về ý nghĩa của việc sử dụng vật liệu tái chế trong hội họa. Thay vì toan vẽ thông thường, các họa sĩ đã tận dụng vải vụn để tạo nên những tác phẩm đầy màu sắc, góp phần giảm thiểu rác thải từ ngành công nghiệp dệt may.

Triển lãm “Chạm một nét hoa” giới thiệu 30 bức họa độc đáo, mỗi bức đều là một góc nhìn đa chiều về nghệ thuật và môi trường, được thể hiện tỉ mỉ trên khung canvas ghép từ vải vụn. Không chỉ mang giá trị thẩm mỹ, các bức tranh còn phản ánh cá tính nghệ thuật riêng biệt của thế hệ họa sĩ trẻ Gen Z, tạo nên một không gian triển lãm đầy sáng tạo và ý nghĩa.

Có thể thấy, với sự đa dạng trong hình thức biểu đạt, từ hội họa, điêu khắc, kiến trúc đến âm nhạc, mỗi loại hình đều mang đến cho công chúng những góc nhìn sâu sắc hơn về mối liên hệ giữa nghệ thuật và môi trường. Các tác phẩm không dừng lại ở giá trị thẩm mỹ mà còn gợi mở những suy ngẫm về trách nhiệm của con người đối với thiên nhiên, thúc đẩy ý thức bảo vệ môi trường thông qua lối sống bền vững. Qua đó, dòng chảy nghệ thuật tái chế dần khẳng định vị thế như một xu hướng sáng tạo mang tầm vóc toàn cầu, phản ánh xu hướng phát triển bền vững trong nghệ thuật đương đại.

HÀ NỘI:

Giải mã sức hút của những biểu tượng kiến trúc

Là điểm đến không thể bỏ lỡ trong hành trình khám phá Việt Nam, Thủ đô Hà Nội hấp dẫn du khách trong và ngoài nước bởi những giá trị văn hóa - lịch sử quý báu, cảnh quan thơ mộng, nền ẩm thực đặc sắc và đặc biệt là những công trình kiến trúc mang tính biểu tượng.

● Kiến trúc Nhà hát Lớn Hà Nội mang đậm phong cách châu Âu đầu thế kỷ 20. (Ảnh: ST)

● Cột cờ Hà Nội - công trình kiến trúc hơn 200 năm tuổi. (Ảnh: ST)

● Tháp Rùa - điểm đến thu hút du khách trong và ngoài nước. (Ảnh: PV)

Quỹ di sản kiến trúc giá trị

Sở hữu quỹ di sản kiến trúc mang giá trị cả về lịch sử lẫn tinh thần, Hà Nội luôn là điểm đến không thể bỏ lỡ của du khách trong và ngoài nước. Quả thật, trên mỗi con đường, mỗi góc phố của Hà Nội đều lưu giữ những công trình kiến trúc biểu tượng, nơi nét cổ kính hòa quyện cùng hơi thở hiện đại, tạo nên một vẻ đẹp rất riêng của mảnh đất ngàn năm văn hiến.

Nói về biểu tượng kiến trúc, không thể không nhắc đến Tháp Rùa Hồ Gươm - nơi được coi là "trái tim" của Thủ đô. Dù chỉ là một ngọn tháp nhỏ nằm trên gò đảo giữa lòng Hồ Gươm nhưng Tháp Rùa mang trong mình giá trị lịch sử sâu sắc, là dấu tích trường tồn theo thời gian mà không một địa danh nào có thể thay thế. Người ta vẫn thường ví Hồ Gươm như một lăng hoa tươi giữa lòng Hà Nội và trong lăng hoa ấy, Tháp Rùa chính là đóa hoa rực rỡ nhất, gây ấn tượng sâu đậm trong lòng du khách.

Tháp Rùa sở hữu vẻ đẹp rực rỡ, độc đáo nhờ sự giao thoa giữa hai phong cách kiến trúc. Hai tầng dưới mang dấu ấn kiến trúc Gothic Pháp với hàng cửa cuốn đặc trưng, trong khi phần mái lại giữ nguyên nét kiến trúc Việt Nam với những đường cong mềm mại, hài hòa. Bên cạnh lối kiến trúc ấn tượng, Tháp Rùa còn được tôn thêm vẻ cổ kính và linh thiêng khi nằm giữa không gian hài hòa với những công trình kiến trúc nổi

bật khác như đền Ngọc Sơn, cầu Thê Húc, Đài Nghiên, Tháp Bút... Tất cả cùng nhau tạo nên một quần thể di sản mang đậm dấu ấn văn hóa và lịch sử.

Có thể nói, Tháp Rùa không đơn thuần là một công trình kiến trúc, mà còn là biểu tượng tinh thần của người dân Hà Nội nói riêng và đất nước Việt Nam nói chung. Đặc biệt, với những du khách lần đầu đặt chân đến Thủ đô, nếu có dịp ghé thăm Hồ Gươm sẽ không khỏi ngỡ ngàng trước vẻ đẹp của Tháp Rùa. Tùy vào từng góc nhìn và thời điểm trong ngày, Tháp Rùa lại mang đến những cảm nhận khác nhau. Khi thì sừng sững, kiêu hãnh giữa lòng hồ, khi lại bình yên, tĩnh lặng đến lạ thường.

Bên cạnh Tháp Rùa, Cột cờ Hà Nội (hay còn gọi là Kỳ đài) cũng là một công trình văn hóa kiến trúc tiêu biểu, mang dấu ấn lịch sử vượt thời gian. Được xây dựng khoảng đầu thế kỷ XIX thuộc Niên hiệu Vua Gia Long, trải qua hơn 200 năm, tới nay, Cột cờ Hà Nội trên đường Điện Biên Phủ là chứng tích ghi lại những dấu ấn oanh liệt của Thăng Long - Hà Nội, là biểu tượng thiêng liêng, biểu trưng cho ý chí độc lập, tự chủ của dân tộc Việt Nam.

Cột cờ Hà Nội có kết cấu dạng tháp vững chắc với ba phần chính: chân đế, thân cột và vọng lâu. Phần chân đế có 3 tầng cao dần từ dưới lên và cũng nhỏ dần từ dưới lên. Phần thân cột có các hoa văn trang trí và làm lỗ thông hơi, lấy ánh sáng

cho thân cột. Phần vọng lâu có 8 cửa sổ nhìn ra 4 phương 8 hướng thành phố Hà Nội. Với cấu trúc đặc biệt và vị trí chiến lược, trong thời kỳ kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ, Cột cờ Hà Nội từng được sử dụng như một đài quan sát, đóng vai trò quan trọng trong việc theo dõi diễn biến nội và ngoại thành. Đây là lý do Cột cờ Hà Nội là một trong số ít công trình kiến trúc còn nguyên vẹn khi may mắn không bị phá hủy bởi chính quyền thực dân Pháp và bom đạn chiến tranh.

Một điểm đến khác không thể bỏ qua đối với những du khách muốn khám phá văn hóa kiến trúc của Thủ đô chính là Nhà hát Lớn Hà Nội. Tọa lạc tại Quảng trường Cách mạng Tháng Tám, hướng ra phố Tràng Tiền - khu vực sầm uất bậc nhất thành phố, Nhà hát Lớn Hà Nội có tổng diện tích khoảng 2.600 mét vuông. Công trình được khởi công xây dựng vào năm 1901 và hoàn thành vào 1911. Được thiết kế bởi các kiến trúc sư người Pháp, Nhà hát Lớn Hà Nội lấy cảm hứng từ Nhà hát Opera Paris nhưng có quy mô nhỏ hơn.

Về tổng thể, cách bố trí mặt bằng của Nhà hát Lớn Hà Nội mang đậm phong cách châu Âu đầu thế kỷ 20. Điểm nhấn đặc trưng là hình dáng phòng lớn theo kiểu móng ngựa, lối vào sảnh rộng, cầu thang chính bề thế và hệ thống không gian phục vụ sân khấu được tổ chức chặt chẽ. Tất cả tạo nên một công trình kiến trúc sang trọng,

hài hòa, vừa mang hơi thở phương Tây, vừa hòa quyện với không gian văn hóa Hà Nội.

Trải qua hơn một thế kỷ, Nhà hát Lớn là niềm tự hào của người dân Hà Nội và là địa điểm thu hút đông đảo du khách trong và ngoài nước. Đây cũng là một trong những địa điểm biểu diễn quan trọng bậc nhất ở Hà Nội, được những người làm nghệ thuật coi như thánh đường dành cho nghệ thuật cổ điển. Với các nghệ sĩ, được biểu diễn tại Nhà hát Lớn là một điều đặc biệt trong sự nghiệp sân khấu.

Ngoài những công trình kiến trúc tiêu biểu kể trên, Hà Nội còn sở hữu nhiều công trình mang đậm dấu ấn lịch sử, như Chùa Một Cột, Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh, Hoàng thành Thăng Long, Cầu Long Biên... Đây đều là những công trình kiến trúc lâu đời, gắn liền với dòng chảy lịch sử của Thủ đô. Dẫu thời gian có đổi thay, những biểu tượng kiến trúc này vẫn sừng sững giữa lòng Hà Nội, lặng lẽ chứng kiến bao thăng trầm như một minh chứng sống động cho vẻ đẹp trường tồn của mảnh đất ngàn năm văn hiến.

Thu hút du khách

nhờ nét riêng vốn có

Mới đây, Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam đã công bố kết quả đánh giá mức độ tin nhiệm của du khách quốc tế khi đến Việt Nam. Theo đó, Hà Nội vinh dự xếp thứ hai trong số 10 địa phương thu hút khách quốc tế nhiều nhất cả nước. Không

chỉ nằm trong top điểm đến hàng đầu, du lịch Hà Nội còn đón nhận tin vui khi được vinh danh tại ba hạng mục quan trọng trong giải thưởng Traveler's Choice Awards Best of the Best Destinations 2025. Cụ thể, Thủ đô Hà Nội xếp thứ 2 trong Top 25 Điểm đến văn hóa hàng đầu thế giới, đứng thứ 7 trong Top 25 Điểm đến hàng đầu thế giới và đặc biệt góp mặt ở vị trí thứ 14 trong Top 25 Điểm đến được yêu thích nhất mọi thời đại, nhân dịp kỷ niệm 25 năm thành lập Tripadvisor.

Vượt qua nhiều đề cử xuất sắc, Hà Nội tiếp tục khẳng định vị thế của mình trên bản đồ du lịch trong nước và quốc tế. Những vị trí dẫn đầu cùng các giải thưởng danh giá không chỉ ghi dấu sự phát triển không ngừng của ngành du lịch Thủ đô mà còn phản ánh sức hút khó cưỡng của mảnh đất ngàn năm văn hiến. Giải mã dấu ấn đặc biệt ấy phải chăng chính là bởi nét riêng vốn có của Hà Nội.

Khác với những thành phố hiện đại khác trên thế giới, vẻ đẹp của Hà Nội ở thế kỷ 21 là vẻ đẹp đan xen giữa hiện đại và cổ kính. Suốt bao năm kể từ khi Hà Nội vươn mình đổi mới, diện mạo Thủ đô đã có nhiều thay đổi rõ rệt. Dạo một vòng quanh thành phố, dễ dàng cảm nhận được hơi thở hiện đại đang lan tỏa mạnh mẽ với những tòa cao ốc vươn cao, những đại lộ rộng lớn và những cây cầu mới tiến ra ngoại ô, mở ra một Hà Nội năng động và phát triển. Thế nhưng, giữa nhịp sống hối hả ấy, Hà Nội vẫn giữ nguyên vẹn dấu ấn lịch sử hiện hữu qua những công trình kiến trúc biểu tượng có niên đại hàng trăm, thậm chí hàng nghìn năm.

Minh chứng rõ nét nhất, Hà Nội được mệnh danh là một thành phố cổ sở hữu hệ thống di sản đô thị phong phú trải rộng khắp. Đặc biệt, giữa lòng Thủ đô, vẫn còn đó những công trình kiến trúc mang đậm dấu ấn thời gian như biệt thự cổ, nhà cổ, khu phố Pháp... Nhiều công trình tiêu biểu vẫn được bảo tồn nguyên vẹn, trở thành niềm tự hào và là điểm nhấn đặc biệt trong bức tranh kiến trúc Hà Nội.

Có lẽ chính sự giao thoa giữa cũ và mới, giữa truyền thống và hiện đại đã tạo nên một Hà Nội rất riêng, vừa uy nghi, trầm mặc, vừa trẻ trung, sôi động. Đây cũng là nét độc đáo níu chân du khách, khiến họ mong muốn một lần được ghé thăm, khám phá và cảm nhận trọn vẹn vẻ đẹp của nơi đây. Trong tương lai, nếu biết tận dụng và khai thác hợp lý, những biểu tượng kiến trúc của Hà Nội hoàn toàn có thể trở thành điểm nhấn sáng tạo, góp phần nâng cao sức hấp dẫn du lịch và thúc đẩy sự phát triển kinh tế của Thủ đô.

LINH CHI

Thế hệ trẻ tự hào đưa bản sắc văn hóa dân tộc vươn xa

● Hàng ngàn bạn trẻ khoác lên mình trang phục truyền thống Việt Nam tại concert “Anh trai vượt ngàn chông gai”. (Ảnh: ATVNCG)

Trong dòng chảy của xã hội hiện đại, nhiều bạn trẻ đang miệt mài góp phần lan tỏa giá trị văn hóa Việt Nam ra thế giới. Đây chính là minh chứng cho thấy thế hệ trẻ Việt Nam đang từng bước khẳng định vai trò của mình là thế hệ tiếp theo trong hành trình bảo tồn và quảng bá giá trị văn hóa dân tộc.

● Đêm đồng diễn Việt phục tại sự kiện “Tóc xanh vật áo”. (Ảnh: Hồng Phong)

Cùng khoác lên trang phục truyền thống Việt Nam

Mới đây, loạt video ghi lại khoảnh khắc ấn tượng tại concert “Anh trai vượt ngàn chông gai” đã được chia sẻ rầm rộ trên mạng xã hội, thu hút hàng triệu lượt xem. Trong video, hàng ngàn bạn trẻ khoác lên mình trang phục truyền thống Việt Nam, xếp hàng quanh khán đài, hòa nhịp theo giai điệu quen thuộc của ca khúc “Một vòng Việt Nam”. Bên dưới sân khấu, khán giả đồng loạt hoá ca, tay giơ cao những ánh đèn flash lấp lánh, tạo nên một khung cảnh rực rỡ, xúc động và tràn đầy niềm tự hào dân tộc.

Được biết, hình ảnh ấn tượng này xuất phát từ lời kêu gọi của Ban Tổ chức chương trình “Anh trai vượt ngàn chông gai” nhằm xác lập kỷ lục Guinness thế giới với danh hiệu “Sự kiện có số lượng người tham gia mặc trang phục truyền thống Việt Nam đông nhất”. Lời kêu gọi đã thu hút hàng ngàn người hâm mộ, cùng nhau khoác lên mình những bộ trang phục truyền thống và hội tụ tại concert “Anh trai vượt ngàn chông gai” vào ngày 22/3 vừa qua. Kết quả, chương trình được xác lập kỷ lục thế giới Guinness về “Sự kiện có số lượng người tham gia mặc trang phục truyền thống Việt Nam đông nhất” với 5.000 khán giả mặc áo dài, áo ngũ thân truyền thống, áo tứ thân, trang phục các dân tộc Việt Nam...

Ở dưới phần bình luận của video, nhiều bạn trẻ bày tỏ sự thích thú trước khoảnh khắc ấn tượng này. Không chỉ khen ngợi quy mô hoành tráng của sự kiện nhiều bạn trẻ còn bày tỏ niềm tự hào và cảm ơn chương trình vì được góp mặt trong kỷ lục thế giới Guinness. Đặc biệt, không ít bình luận từ bạn bè quốc tế bày tỏ sự ngưỡng mộ trước vẻ đẹp của trang phục truyền thống Việt Nam cũng như tinh thần đoàn kết của hàng nghìn người tham gia. Nhiều khán giả quốc tế nhận xét, hiếm có concert nào vừa sôi động, hoành tráng lại vừa mang đậm chất văn hóa dân tộc đến vậy. Đồng thời bày tỏ mong muốn một ngày nào đó được tận mắt chứng kiến và trải nghiệm những sự kiện giàu bản sắc như thế này tại Việt Nam.

Cùng với sự kiện xác lập kỷ lục thế giới Guinness, trong khuôn khổ concert “Anh trai vượt ngàn chông gai” còn có các hoạt động như: Diễu hành tái hiện vẻ đẹp trang phục truyền thống Bách Hoa Bộ Hành - Khu triển lãm trang phục truyền thống; Đồng bào Việt phục - Khu tranh triển lãm và check-in với backdrop 54 trang phục dân tộc và Giao lưu cùng Đại sứ Áo dài - Anh tài Tăng Phúc. Đây đều là những hoạt động được Ban Tổ chức chuẩn bị nhằm lan tỏa vẻ đẹp văn hóa Việt Nam, khơi dậy tinh thần tự hào dân tộc và tăng

cường sự gắn kết cộng đồng thông qua những bộ trang phục truyền thống giàu bản sắc.

Đáng chú ý, cũng trong ngày 22/3, đêm đồng diễn Việt phục với chủ đề Xuôi dòng huyền thoại đã diễn ra trong khuôn khổ sự kiện “Tóc xanh vật áo”. Hàng nghìn bạn trẻ trong những trang phục truyền thống đa dạng, đại diện cho nhiều thời kỳ lịch sử, đã cùng nhau hòa mình vào điệu nhảy flashmob trên nền ca khúc “Một vòng Việt Nam”. Những bộ trang phục đồng diễn lộng lẫy không chỉ mang giá trị thẩm mỹ mà còn phản ánh tinh thần dân tộc qua từng triều đại lịch sử Việt Nam như thời Lê, Lý, Trần, Nguyễn. Ngay khi những tà áo truyền thống tung bay theo điệu nhạc đã phần nào cho thấy niềm tự hào văn hóa và tình yêu dân tộc.

“Tóc xanh vật áo” là một phần của Lễ hội Thanh niên TP HCM - Youth Fest 2025, sự kiện thu hút đông đảo những người yêu lịch sử, nghệ thuật và du khách quốc tế. Bên cạnh những bộ trang phục rực rỡ, không gian nghệ thuật được đầu tư công phu với âm hưởng hào hùng từ dàn hòa tấu nhạc cụ dân tộc, hòa quyện cùng những tiết mục ca múa đặc sắc. Sau 5 năm tổ chức, “Tóc xanh vật áo” đã trở thành một hoạt động văn hóa thường niên, là dịp để những người yêu mến lịch sử tự hào khoác lên mình bộ Việt phục mang đậm dấu ấn thời gian. Đồng

thời, đây cũng là không gian kết nối, giao lưu giữa những tâm hồn chung niềm đam mê với di sản và bản sắc Việt Nam.

Là người thường xuyên mặc cổ phục, Việt phục trong các sự kiện cũng như đưa chúng vào tác phẩm điện ảnh, đạo diễn Victor Vũ đã có mặt tại sự kiện “Tóc xanh vật áo” và không ngần ngại chia sẻ niềm đam mê của mình. “Cổ phục Việt Nam vô cùng đẹp và đa dạng. Tôi luôn mong muốn tôn vinh nét đẹp này qua những bộ phim của mình. Hôm nay, được khoác lên mình những bộ trang phục truyền thống, tôi cảm thấy vô cùng tự hào. Thật tuyệt vời khi có một ngày đặc biệt như thế này để cùng nhau tôn vinh vẻ đẹp của cổ phục Việt Nam”, đạo diễn Victor Vũ bày tỏ.

Có thể thấy, việc xác lập kỷ lục thế giới Guinness về “Sự kiện có số lượng người tham gia mặc trang phục truyền thống Việt Nam đông nhất” cũng như sự thành công của sự kiện “Tóc xanh vật áo”, một lần nữa đánh dấu nỗ lực nhiệt huyết của thế hệ trẻ trong việc giữ gìn và lan tỏa văn hóa truyền thống Việt Nam. Những hoạt động ý nghĩa này không chỉ tôn vinh vẻ đẹp của trang phục truyền thống mà còn khẳng định sức mạnh của cộng đồng trong việc bảo tồn và phát huy những giá trị văn hóa lâu đời. Chưa kể, hình ảnh hàng ngàn người khoác lên mình

trang phục truyền thống Việt Nam đã tạo nên một dấu ấn sâu sắc, góp phần lan tỏa văn hóa Việt Nam ra thế giới.

Sứ mệnh của những “cánh chim”

Rõ ràng, hai sân khấu của “Tóc xanh vật áo” hay concert “Anh trai vượt ngàn chông gai” không những là nơi tỏa sáng của những bộ trang phục truyền thống lộng lẫy, mà còn ẩn chứa trong đó một thông điệp sâu sắc hơn, đó là lời khẳng định mạnh mẽ rằng thế hệ trẻ Việt Nam không chỉ kế thừa di sản mà còn chủ động viết tiếp câu chuyện văn hóa theo cách riêng của mình.

Với lợi thế tuổi trẻ, tư duy sáng tạo và cách tiếp cận mới mẻ, giới trẻ ngày càng chứng minh rằng văn hóa truyền thống không hề cũ kỹ hay lạc hậu. Ngược lại, khi được kết hợp cùng hơi thở hiện đại, những giá trị văn hóa lâu đời có thể tiếp tục lan tỏa mạnh mẽ. Dù trong âm nhạc, thời trang, điện ảnh, hội họa hay đời sống thường nhật, văn hóa dân tộc vẫn được thế hệ trẻ thể hiện theo những cách độc đáo và đầy cảm hứng.

GS.TS Lê Hồng Lý - Chủ tịch Hội Văn nghệ dân gian Việt Nam từng chia sẻ với truyền thông, những năm gần đây, chất liệu dân gian, truyền thống được các bạn trẻ yêu mến, tìm hiểu và phát triển theo lĩnh vực của bản thân. Điển hình như trong lĩnh vực âm nhạc, các nhạc sỹ, ca sỹ trẻ đã tìm ra cách để khai thác văn hóa dân gian của dân tộc đưa vào các tác phẩm của mình. Điều đó cũng đem đến cho giới trẻ những hướng đi mới mẻ song cũng góp một phần không nhỏ trong việc gìn giữ và phát huy văn hóa truyền thống của dân tộc.

Đặc biệt, đối với hành trình quảng bá văn hóa Việt Nam ra thế giới, các chuyên gia nhận định, bên cạnh những sản phẩm hữu hình, chính mỗi bạn trẻ Việt Nam lại là một đại sứ văn hóa sống động. Họ mang trong mình tinh thần Việt, hệ giá trị Việt, cùng cá tính độc đáo không thể hòa lẫn với bất kỳ nền văn hóa nào khác. Nước ta có quyền tự hào khi sở hữu một thế hệ trẻ đầy sáng tạo, những người không ngừng đổi mới tư duy, thổi làn gió tươi mới vào những di sản văn hóa truyền thống, làm cho chúng trở nên gần gũi, hấp dẫn hơn trong bối cảnh hiện đại. Không ngoa khi ví họ như những “cánh chim” mang theo thông điệp tích cực về văn hóa Việt Nam, vươn xa đến bạn bè quốc tế.

Để lan tỏa những giá trị văn hóa quý báu của Việt Nam, có lẽ đất nước ta cần nhiều, nhiều hơn nữa những “cánh chim” mang trong mình tinh thần xung kích, sáng tạo và lòng nhiệt huyết để đưa di sản cha ông đến gần hơn với công chúng trong nước và bạn bè quốc tế. Từ những đóng góp dù nhỏ bé hay to lớn, với tài năng của mình, mỗi “cánh chim” đều có thể trở thành một cầu nối, góp phần làm rạng danh văn hóa Việt Nam trên bản đồ thế giới.

TUỆ ANH

XÉT NGHIỆM GEN TIỀN HÔN NHÂN:

Để cha mẹ không ân hận vì đã “tặng” con “món quà buồn”

Có một thực tế đáng buồn là hơn 80% trẻ em mắc phải các bệnh di truyền được sinh ra bởi bố mẹ có thể trạng khỏe mạnh bình thường, không có tiền sử bệnh. Vì thế, trong rất nhiều việc cần chuẩn bị cho cuộc sống hôn nhân, kiểm tra sức khỏe nói chung, xét nghiệm gen tiền hôn nhân nói riêng là vô cùng quan trọng. Bởi đây là bước để chuẩn bị đầy đủ kiến thức cho tương lai lâu dài, khỏe mạnh, hạnh phúc của một gia đình.

● Trong việc kiểm tra sức khỏe tiền hôn nhân thì xét nghiệm gen tiền hôn nhân là vô cùng quan trọng. (Nguồn: LC)

“Tôi tự trách vì mười năm trước đã không làm xét nghiệm tiền hôn nhân trước khi quyết định kết hôn”

“Tôi hối hận khi không khám tiền hôn nhân” - một người phụ nữ đã mở đầu lá thư tâm sự đầm nước mắt của mình như vậy. “Tôi viết thư này trong tâm trạng hoảng loạn. Mười năm trước, tôi kết hôn ở độ tuổi 29, còn chồng vừa 30. Cuộc sống ban đầu của hai vợ chồng khá êm đềm, hạnh phúc. Năm năm trước, chồng tôi phát bệnh mãn tính. Ban đầu, những triệu chứng rất mơ hồ, anh bảo bị tê tay và yếu nửa người. Quá trình tim và chữa bệnh tốn rất nhiều nước mắt và tài của. Tất cả tiền bạc tích góp bay sạch. Tôi thậm chí còn phải thế chấp căn chung cư để vay nợ ngân hàng. Hiện tại, chồng tôi đã mất hoàn toàn sức lao động. Anh ấy trở thành người tàn tật, đi lại phải dùng gậy và mọi cử động đều rất chậm chạp... Tôi đọc được kết quả xét nghiệm gene của chồng. Căn bệnh do một gene bị đột biến. Gene này là gene trội và khả năng di truyền cho con là 50%. Tôi bật khóc vì hoảng loạn và thương con. Con gái tôi xinh xắn là thế, vui vẻ, hoạt bát là thế mà sao lại phải mang cái gene đột biến kinh khủng này. Tôi tự trách vì mười năm trước đã không làm xét nghiệm tiền hôn nhân trước khi quyết định gắn bó cuộc đời với anh. Tôi tự hỏi liệu sau này con gái có oán trách vì tôi đã mang bé đến cuộc sống này khiến bé phải đối mặt với căn bệnh kinh khủng đó trong tương lai không. Trái tim tôi như bị ai bóp nghẹn và không ngừng khóc...”

Tại Việt Nam, mỗi năm có khoảng 8.000 trẻ sơ sinh chào đời bị bệnh tan máu bẩm sinh (Thalassemia) và hàng ngàn trường hợp bị bệnh lý di truyền dù cha mẹ hoàn toàn khỏe mạnh. Đó là do người trưởng thành có thể mang bệnh di truyền mà không hề hay biết. Vì vậy, trong rất nhiều việc cần chuẩn bị cho cuộc sống hôn nhân, kiểm tra sức khỏe vô cùng quan trọng.

● Hiện nay, có nhiều phương pháp để sàng lọc Thalassemia. (Ảnh minh họa - Nguồn: TTPYHN)

Nguyên nhân khiến nhiều người trẻ chưa “mặn mà” với khám sức khỏe tiền hôn nhân được cho là xuất phát từ nhiều rào cản. Đầu tiên, thách thức đến từ chính nhận thức của các bạn trẻ. Nhiều cặp đôi hiện vẫn coi nhẹ, tâm lý e dè, ngại ngùng; hoặc không có sự đồng nhất tư tưởng giữa nam và nữ. Không ít nam giới cho rằng đối tác nghi ngờ, coi thường, xúc phạm mình nên mới để nghị đi khám. Hoặc nữ giới muốn đi khám nhưng lại sợ bạn bè và người thân dị nghị. Một số trường hợp bị phát hiện ra bệnh tật, họ sợ tình yêu của người kia không đủ mạnh để có thể vượt qua cú sốc, nguy cơ tan vỡ hôn nhân.

Hiện nay, Luật Hôn nhân và Gia đình hiện hành chưa luật hóa vấn đề khám sức khỏe tiền hôn nhân. Do đó, để đạt mục tiêu 90% cặp đôi được tư vấn, khám sức khỏe trước khi kết hôn vào năm 2030, các chuyên gia nhấn mạnh ngành dân số cần quyết liệt nhiều giải pháp. Bên cạnh tuyên truyền, vận động người dân, xây dựng và hoàn thiện các quy định về chuyên môn, Cục Dân số, Bộ Y tế cần mở rộng mạng lưới cung cấp dịch vụ tư vấn, khám sức khỏe trước khi kết hôn tới cộng đồng, tăng cường nghiên cứu khoa học, ứng dụng kỹ thuật mới trong tầm soát, chẩn đoán, điều trị một số bệnh để bổ sung danh mục bệnh tầm soát trước khi kết hôn.

Khám sức khỏe trước khi kết hôn không chỉ giúp các cặp đôi trang bị nhiều kiến thức bổ ích, chuẩn bị tâm lý cho cuộc sống sau này, mà còn giúp tránh nghi ngờ lẫn nhau, tránh lây nhiễm các bệnh qua đường tình dục. Bên cạnh đó, việc này còn giúp phát hiện sớm, điều trị kịp thời các bệnh tiềm ẩn, gây ảnh hưởng đến đời sống cũng như sức khỏe của các cặp vợ chồng. Ngoài ra, việc khám sức khỏe tiền hôn nhân giúp tránh các bệnh lý, dị tật bẩm sinh cho con cái sau này như bệnh mù màu, bệnh tan máu bẩm sinh Thalassemia, hội chứng Down, bệnh máu khó đông di truyền, hội chứng Turner, hội chứng Edward...

Tuy hiện nay một số bệnh viện tại hai thành phố lớn Hà Nội và TP HCM thông tin số người đến khám tiền hôn nhân tăng theo các năm, nhưng con số này khá xa so với kỳ vọng của ngành Y tế là “tỷ lệ nam, nữ thanh niên được tư vấn, khám sức khỏe trước khi kết hôn đạt 90% vào năm 2030”. Hay nói cách khác, số cặp nam nữ khám sức khỏe trước khi kết hôn tại hai thành phố lớn TP HCM và Hà Nội tăng dần từng năm, song vẫn còn rất khiêm tốn do tâm lý e dè của giới trẻ.

Đừng để hạnh phúc cùng “tan”

Trong việc kiểm tra sức khỏe tiền hôn nhân thì xét nghiệm gen tiền hôn nhân là vô cùng quan trọng, việc giải trình tự gen của các cặp đôi có thể giúp giải thích

nguyên nhân của một số bệnh sẵn có, liên quan tới sức khỏe nói chung và sức khỏe sinh sản nói riêng.

Trao đổi với phóng viên về vấn đề này, Giám định viên pháp y Hoàng Thị Thu Hà công tác tại Phòng Giám định ADN, Trung tâm Pháp y Hà Nội cho biết, trước kia, việc giải trình tự gen di truyền trước khi kết hôn ít được biết tới ở nước ta. Nhưng hiện nay, công nghệ hiện đại đã mang đến giải pháp này để giúp các cặp vợ chồng tương lai nhìn bên ngoài bình thường, khỏe mạnh có thể biết mình có mang gen bệnh thể ẩn hay không. Nếu có, sẽ chọn cách phòng ngừa, tránh được nguy cơ sinh con mắc bệnh. Các xét nghiệm sẽ phân tích những gen gây bệnh, đánh giá, tầm soát nguy cơ cho các bệnh di truyền.

“Bệnh di truyền là nhóm bệnh do các rối loạn di truyền trong gen gây ra, có thể ảnh hưởng đến chức năng sinh học, cơ thể và sức khỏe của người mắc. Trong số hàng trăm bệnh di truyền đã được xác định, bệnh tan máu bẩm sinh (Thalassemia) là một trong những bệnh phổ biến nhất, ảnh hưởng đến hàng triệu người trên thế giới. Hậu quả của bệnh có thể rất nghiêm trọng, trường hợp Thalassemia thể nặng có thể gây chết từ khi chưa được sinh ra, với những trẻ được sinh ra thì bệnh gây ra tình trạng thiếu máu, cơ thể xanh xao, mệt mỏi, chậm phát triển thể chất và trí tuệ. Bệnh nhân có thể

bị gan lách to, biến dạng xương, suy tim và tình trạng nghiêm trọng hơn khi bị nhiễm trùng, có thể dẫn đến tử vong.

Riêng về bệnh tan máu bẩm sinh, theo Báo cáo của Viện huyết học - Truyền máu Trung ương, ở Việt Nam ước tính có khoảng 13 triệu người mang gen bệnh và mỗi năm có hơn 8.000 trẻ sinh ra bị bệnh này. Việc điều trị gồm truyền máu và thải sắt suốt đời, gây gánh nặng lớn về chi phí và ảnh hưởng nghiêm trọng đến chất lượng cuộc sống. Tuy nhiên, đáng mừng là bệnh Thalassemia hoàn toàn có thể phòng tránh nếu chúng ta nhận thức được nguy cơ mang gen và chủ động thực hiện sàng lọc di truyền trước hôn nhân hoặc trước khi mang thai. Việc sàng lọc giúp xác định những cặp đôi nguy cơ cao để từ đó đưa ra quyết định phù hợp. Hay nói cách khác, nếu các cặp vợ chồng tương lai chủ động từ nhận thức đến hành động vì sức khỏe, thì trong tương lai, hạnh phúc gia đình sẽ không bị “tan” cùng căn bệnh tan máu bẩm sinh”, theo Giám định viên pháp y Hoàng Thị Thu Hà.

Cũng theo Giám định viên pháp y Hoàng Thị Thu Hà, những nhóm đối tượng nên thực hiện sàng lọc Thalassemia bao gồm: các cặp đôi chuẩn bị kết hôn, giúp xác định nguy cơ trước khi quyết định sinh con, từ đó có kế hoạch phù hợp nhằm tránh sinh con mắc bệnh; phụ nữ mang thai, đặc biệt quan trọng trong ba tháng đầu để có thể lựa chọn phương án xử lý kịp thời; những người có người thân trong gia đình có người bị Thalassemia, nhằm xác định nguy cơ di truyền trong gia đình; các dân tộc có tần suất mang gen cao như người Tây Nguyên, Mông, Thái... và một số dân tộc khác ở vùng núi phía Bắc.

Hiện nay, có nhiều phương pháp để sàng lọc Thalassemia, trong đó phương pháp truyền thống bao gồm công thức máu toàn phần (CBC) và điện di hemoglobin để phát hiện những bất thường trong hồng cầu và hemoglobin. Tuy nhiên, phương pháp này có nhược điểm là khó phân biệt người mang gen với người mắc bệnh và dễ bỏ sót các đột biến hiếm. Phương pháp thứ hai là PCR giúp phát hiện các đột biến phổ biến trong gen HbA và HbB, tuy nhiên, phương pháp này không thể xác định được các đột biến hiếm hoặc mới. Hiện đại nhất hiện nay là công nghệ NGS (Next-Generation Sequencing) mang lại nhiều lợi thế vượt trội như: nhanh chóng, độ chính xác cao, sàng lọc toàn diện, có thể phát hiện được cả đột biến phổ biến lẫn các đột biến hiếm hoặc mới.

“Sau khi có kết quả sàng lọc, người mang gen cần được tư vấn chuyên sâu của bác sĩ di truyền để có giải pháp thích hợp tùy vào từng trường hợp. Cụ thể, nếu cả hai vợ chồng đều không mang gen bệnh, hoàn toàn có thể yên tâm sinh con khỏe mạnh. Nếu một trong hai người mang gen bệnh, khả năng sinh con mắc bệnh rất thấp, nhưng vẫn nên tham khảo ý kiến chuyên gia để có kế hoạch sinh sản an toàn. Nếu cả hai đều mang gen bệnh, nguy cơ sinh con mang gen thể ẩn là 50%, con mắc bệnh nặng lên đến 25%. Khi đó, các cặp đôi có thể lựa chọn: thụ tinh trong ống nghiệm (IVF) kết hợp chẩn đoán di truyền trước làm tổ (PGT-M) để chọn phôi không mang gen bệnh; chẩn đoán trước sinh (xét nghiệm thai nhi) để xác định tình trạng của thai nhi và có hướng xử lý phù hợp. Có thể khẳng định việc sàng lọc bằng phương pháp hiện đại như NGS là một bước tiên quan trọng giúp phát hiện và phòng tránh bệnh Thalassemia. Nhờ đó, các gia đình có thể chủ động bảo vệ sức khỏe của thế hệ tương lai, giảm bớt gánh nặng bệnh tật và nâng cao chất lượng cuộc sống”, Giám định viên pháp y Hoàng Thị Thu Hà nhấn mạnh.

XUÂN HOA - TUẤN ANH

TRUNG TÂM PHÁP Y HÀ NỘI PHỐI HỢP THỰC HIỆN

THÔNG BÁO

V/v thu hồi đất, điều tra, khảo sát, đo đạc, kiểm đếm để thực hiện dự án đường dây 220kV Nhà máy điện Nhơn Trạch 3 – Trạm biến áp 500kV Long Thành qua các xã: Phú Hội, Long Tân, Phước An, Phước Thiện, Vĩnh Thanh, xã Phước Khánh và thị trấn Hiệp Phước, huyện Nhơn Trạch.

Căn cứ khoản 2, Điều 87 Luật Đất đai 2024;

Thực hiện Thông báo thu hồi đất ngày 07/01/2025 của UBND huyện Nhơn Trạch; Trung tâm Phát triển quỹ đất phối hợp với UBND xã: Phú Hội, Long Tân, Phước An, Phước Thiện, Vĩnh Thanh, xã Phước Khánh và thị trấn Hiệp Phước cùng các ban ngành tổ chức công bố kế hoạch thu hồi đất, điều tra, khảo sát, đo đạc, kiểm đếm và gửi Thông báo thu hồi đất đến các hộ dân có đất bị thu hồi đồng thời niêm yết Thông báo thu hồi đất và danh sách người có đất thu hồi trên bảng thông tin tại UBND xã: Phú Hội, Long Tân, Phước An, Phước Thiện, Vĩnh Thanh, xã Phước Khánh và thị trấn Hiệp Phước và địa điểm sinh hoạt chung của khu dân cư nơi có đất thu hồi.

Hiện nay còn lại các thửa đất dưới đây chưa tìm được thông tin chủ sử dụng cũng như hộ gia đình, cá nhân không đến dự họp công bố và không đến phối hợp để kiểm đếm hiện trạng theo thủ tục của Trung tâm Phát triển quỹ đất gồm:

STT	Tên Chủ sử dụng	Địa chỉ	Số tờ	Số thửa
Xã Phước Khánh, huyện Nhơn Trạch				
1	Nguyễn Việt Tiến	160/2/14 Xô Viết Nghệ Tĩnh, P.21, Q.Thanh, TPHCM	58	91
2	Ông Nguyễn Văn Sửu	ấp 3, Xã Phước Khánh, huyện Nhơn Trạch	58 (29)	177 (82, 83, 86, 87)
3	Chưa xác định chủ sử dụng		58	177
4	Đoàn Thị Vân		58	94
5	Nguyễn Văn Sửu - Đoàn Thị Vân (Công ty Bỏ Cạp Vàng)		58	95
6	Trần Thị Mỹ Hạnh	16A/14 khu phố 2, phường Hồ Nai, TP Biên Hòa, Đồng Nai	58	124
7	Trần Thị Liên	12/18, KP3, phường Hồ Nai, TP Biên Hòa, Đồng Nai	58, 64	125, 5
8	Chưa xác định chủ sử dụng		64	4, 10, 205
9	Chưa xác định chủ sử dụng		65	8, 9, 21, 22, 49, 54, 61, 134, 221
10	Trần Thị Thiên Hương	8/12 Nguyễn Thiện Thuật, tổ 67, P.24, Q.Bình Thạnh, TPHCM	65	61
11	Hồ Thị Bích	Căn hộ C04-07, số 37, Nguyễn Văn Hưởng, KP4, P.Thảo Điền, TP Thủ Đức, TPHCM	65	64
12	Phạm Văn Truyền	245 Nguyễn Văn Tăng, tổ 6A, KP. Gò Công, P.Long Thanh Mỹ, Thủ Đức, TPHCM	65	204
13	Nguyễn Kim Sơn	74, KP6A, đường TTN6, P.Tân Thới Nhất, Q12, TPHCM	65	233
14	Nguyễn Huy Hùng	290/13 D Nam Kỳ Khởi Nghĩa, P8, Q3, TPHCM	66	66
15	Hồ Minh Trung	548 tổ 36, ấp 2, xã Phước Khánh, Nhơn Trạch, Đồng Nai	66	69
16	Chưa xác định chủ sử dụng		66	68, 70, 71, 74
17	Lê Phương Linh	52/2D Gò Cát, tổ 4, KP4, P.Phú Hữu, Thủ Đức, TPHCM	66	75
18	Đặng Thị Hôn	Ấp Phước Lương, xã Phú Hữu, Nhơn Trạch, Đồng Nai	66	76

19	Mai Thị Cẩm Nhung Lê Thị Thủy	ấp Phước Lương, xã Phú Hữu, huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai/ Ấp Bến Cỏ, xã Đại Phước, huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai	66	79
20	Đặng Thị Kim Loan	ấp 1, xã Phú Thạnh, huyện Nhơn Trạch, Đồng Nai	66	145
21	Đặng Thị Ngọc Chi	6B Lê Quý Đôn, phường Võ Thị Sáu, quận 3, thành phố Hồ Chí Minh	66	144
22	Nguyễn Phạm Cẩm Tú	Tổ 66, phường Hải Châu I, quận Hải Châu, tp.Đà Nẵng	66	80
23	Quách Trần Mỹ Nguyễn	83/3, khu phố 3, phường Tân Hòa, Biên Hòa, Đồng Nai	66	83, 98
24	Trần Văn Hải và Đoàn Thị Tý (Ủy quyền cho bà Bồng)	3F Trần Xuân Soạn, P.Tân Thuận Tây, Q7, TPHCM	66	84, 86
25	Đoàn Nghiệp	77 Khánh Hội, P3, Q4, TPHCM	66	88
26	Đoàn Công Lợi	180A/10 Nguyễn Thị Minh Khai, P.Đa Kao, Q1, TPHCM	66	99
27	Trần Văn Tèo - Nguyễn Thị Cẩm	98 ấp 3, xã Phước Khánh, H. Nhơn Trạch, T. Đồng Nai	66	119
28	Trần Minh Hiếu	98, tổ 5, ấp 3, xã Phước Khánh, Nhơn Trạch, Đồng Nai	66	238
29	Nguyễn Thị Kim Liên	tổ 2, ấp 3, xã Phước Vĩnh Tây, huyện Cần Giuộc, tỉnh Long An	66	239
30	Chưa xác định chủ sử dụng		67	293, 168, 171
31	Trần Văn Đức	tổ 7, ấp 3, xã Phước Vĩnh Tây, huyện Cần Giuộc, tỉnh Long An	67	150
32	Hoàng Việt	ấp Bến Cỏ, xã Đại Phước, huyện Nhơn Trạch, Đồng Nai	67	170
33	Nguyễn Thị Kim Đồng	54 ấp 3, xã Phước Khánh, huyện Nhơn Trạch, Đồng Nai	67	172
34	Tổng Văn Duyên	349/12/6, KP1, đường Tô Ngọc Vân, P.Thanh Xuân, Q12, TPHCM	67	173
35	Nguyễn Nguyễn Bảo Quỳnh	265B Nguyễn Văn Đậu, P11, Q.Bình Thạnh, TPHCM	67	186
36	Lê Thị Thanh Quang	156/26 Trần Bình Trọng, P3, Q5, TPHCM	67	187
37	Trần Văn Đức	tổ 7, ấp 3, xã Phước Vĩnh Tây, huyện Cần Giuộc, Long An	67	192
38	Trần Văn Một	176, ấp 3, xã Phước Khánh, huyện Nhơn Trạch, Đồng Nai	67	193
39	Trần Thị Mộng Tuyền	Ấp 1, xã Phước Khánh, huyện Nhơn Trạch, T. Đồng Nai	67	194
40	Võ Duy Nhà Đoan	ấp 3, thị trấn Hiệp Phước, huyện Nhơn Trạch, Đồng Nai	67	235
41	Chưa xác định chủ sử dụng		71	32, 50, 51

Trung tâm Phát triển quỹ đất huyện Nhơn Trạch xin thông báo nội dung trên để các hộ gia đình, cá nhân có đất thu hồi thực hiện dự án đường dây 220kV Nhà máy điện Nhơn Trạch 3 – Trạm biến áp 500kV Long Thành được biết, đến liên hệ tại UBND xã Phú Hội, Long Tân, Phước An, Phước Thiện, Vĩnh Thanh, xã Phước Khánh và thị trấn Hiệp Phước hoặc Trung tâm Phát triển quỹ đất huyện Nhơn Trạch để giải quyết các vấn đề liên quan đến công tác bồi thường đối với các thửa đất nêu trên. Nếu hộ dân không đến liên hệ thì Trung tâm Phát triển quỹ đất huyện Nhơn Trạch sẽ phối hợp cùng các ban ngành tiến hành lập hồ sơ bồi thường, kiểm đếm, thống kê nhà ở, tài sản khác gắn liền với đất theo diện vắng chủ.

TRUNG TÂM PHÁT TRIỂN QUỸ ĐẤT HUYỆN NHƠN TRẠCH, TỈNH ĐỒNG NAI

THÔNG BÁO

V/v thu hồi đất, điều tra, khảo sát, đo đạc, kiểm đếm để thực hiện dự án đường dây 220kV Nhà máy điện Nhơn Trạch 3 – Trạm biến áp 500kV Long Thành qua các xã: Phú Hội, Long Tân, Phước An, Phước Thiện, Vĩnh Thanh, xã Phước Khánh và thị trấn Hiệp Phước, huyện Nhơn Trạch

Căn cứ khoản 2, Điều 87 Luật Đất đai 2024;

Thực hiện Thông báo thu hồi đất ngày 07/01/2025 của UBND huyện Nhơn Trạch; Trung tâm Phát triển quỹ đất phối hợp với UBND xã: Phú Hội, Long Tân, Phước An, Phước Thiện, Vĩnh Thanh, xã Phước Khánh và thị trấn Hiệp Phước cùng các ban ngành tổ chức công bố kế hoạch thu hồi đất, điều tra, khảo sát, đo đạc, kiểm đếm và gửi Thông báo thu hồi đất đến các hộ dân có đất bị thu hồi đồng thời niêm yết Thông báo thu hồi đất và danh sách người có đất thu hồi trên bảng thông tin tại UBND xã: Phú Hội, Long Tân, Phước An, Phước Thiện, Vĩnh Thanh, xã Phước Khánh và thị trấn Hiệp Phước và địa điểm sinh hoạt chung của khu dân cư nơi có đất thu hồi.

Hiện nay còn lại các thửa đất dưới đây chưa tìm được thông tin chủ sử dụng cũng như hộ gia đình, cá nhân không đến dự họp công bố và không đến phối hợp để kiểm đếm hiện trạng theo thủ tục của Trung tâm Phát triển quỹ đất gồm:

STT	Tên Chủ sử dụng	Địa chỉ	Số tờ	Số thửa
Xã Long Tân, huyện Nhơn Trạch				
1	Quách Thị Hư	ấp Vĩnh Tuy, xã Long Tân, huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai	5	63
2	Đào Văn Vốn Nguyễn Thị Bé	ấp Bến Cam, xã Phước Thiện, huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai	5	164, 178
3	Bà Đào Ngọc Thu	ấp Bến Cam, xã Phước Thiện, huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai	5	165, 210, 223
4	Ninh Văn Việt	ấp 3, xã An Phước, huyện Long Thành, tỉnh Đồng Nai	5	308
5	Phạm Thị Anh	ấp Vĩnh Tuy, xã Long Tân, Nhơn Trạch	5	356, 357
6	Lê Văn Thất Trần Thị Ngọc Diệp	ấp Đất Mới, xã Phú Hội, huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai	12	38, 39
7	Nguyễn Thị Âu	ấp Phú Mỹ 1, xã Phú Hội, huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai	12	48
8	Tăng Văn Âm Nguyễn Thị Nho	ấp Phú Mỹ 1, xã Phú Hội, huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai	12	49
9	Hoàng Đình Mạnh	M11.07 Tầng 11, Block M, chung cư Carillon Số 1 Trần Văn Danh, P13, quận Tân Bình, TPHCM	12	105
10	Trần Thị Ngọc Diệp	ấp Đất Mới, xã Phú Hội, huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai	12	426
11	Nguyễn Thanh Quang	05 Đường số 45, KP.6, Phường Thủ Thiêm, thành phố Thủ Đức, thành phố Hồ Chí Minh	12	111
12	Nguyễn Văn Minh	ấp Bến Sắn, xã Phước Thiện, huyện Nhơn Trạch, Đồng Nai	12	112, 113
13	Nguyễn Minh Quang	ấp Bến Sắn, xã Phước Thiện, huyện Nhơn Trạch, Đồng Nai	12	115
14	Đoàn Hùng Dũng	ấp Xóm Hố, xã Phú Hội, huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai	12	175, 179
15	Bà Phạm Thị Núc	48 đường 25, KP2, phường Cát Lái, Thủ Đức, TP. HCM	12	176
16	Bùi Thành Hiệp	ấp Bến Sắn, xã Phước Thiện, huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai	12	247, 459, 460
17	Bà Lưu Thị Thu Hiền	ấp 5, xã Long Thọ, huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai	12	248, 446
18	Bùi Thành Hiệp	ấp Bến Sắn, Phước Thiện, Nhơn Trạch	12	285
19	Nguyễn Thị Ngọc Lợi	ấp Bến Cỏ, xã Đại Phước, huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai	12	445
20	Nguyễn Thị Phi Yến	Ấp 4, xã La Ngà, huyện Định Quán, tỉnh Đồng Nai	12	286, 80, 82, 85, 87
21	Chưa xác định chủ sử dụng		13	81
22	Trần Xuân Trường	Ấp An Thiện, xã An Cư, huyện Cái Bè, tỉnh Tiền Giang	62	191
23	Nguyễn Trọng Hào	xã Minh Tân, huyện Đông Hưng, tỉnh Thái Bình	62	196
24	Phạm Bá Nghĩa	Ấp Cây Thông Trong, xã Cửa Dương, huyện Phú Quốc, tỉnh Kiên Giang	62	197

25	Đoàn Thị Phương Lan	108 Nam Kỳ Khởi Nghĩa, phường Bến Nghé, quận 1, TP. HCM	80	18
26	Nguyễn Thị Hết	ấp 5, Hiệp Phước, Nhơn Trạch	80 (40)	19 (5)
27	Hoa Thủy Mai	Phường Quỳnh Mai, quận Hai Bà Trưng, Hà Nội	80 (40)	34 (163)
28	Chưa xác định chủ sử dụng		80	54, 76
29	Nguyễn Cảnh Phước	314/2H1 Điện Biên Phủ, P11, Q10, TPHCM	80	146
30	Ngô Xuân Đạt	khu vực 8, phường Bùi Thị Xuân, thành phố Quy Nhơn, tỉnh Bình Định	80	181
31	Nguyễn Thành Long	ấp Bến Cỏ, xã Đại Phước, huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai	80	216
	Phạm Thị Kim Vân	ấp Phước Lý, xã Đại Phước, huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai		
	Trần Thanh Trúc	ấp Rạch Báy, xã Phú Hữu, huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai		
	Nguyễn Thọ Bảo Lân	ấp Phú Mỹ 2, xã Phú Hội, huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai		
	Trần Hoài Thu	ấp Phú Mỹ 2, xã Phú Hội, huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai		
	Bà Nguyễn Thị Ngọc Vàng	ấp Bình Phú, xã Long Tân, huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai		
	Bà Nguyễn Thị Hải	ấp 3, xã An Phước, huyện Long Thành, tỉnh Đồng Nai		
32	Nguyễn Trung Sơn Nguyễn Văn Nghĩa	Khu Phước Thuận, thị trấn Long Thành, huyện Long Thành, tỉnh Đồng Nai	80	218
	Huỳnh Thị Thảo	Khu phố Phước Kiếng, thị trấn Hiệp Phước, H. Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai		
	Lê Anh Tuấn	xã Nghĩa Dũng, huyện Tân Kỳ, tỉnh Nghệ An		
	Nguyễn Thanh Hải	ấp Bến Cam, xã Phước Thiện, huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai		
	Nguyễn Thị Sơn	ấp Xóm Hố, xã Phú Hội, huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai		
33	Nguyễn Thành Trung	xã Nghĩa Xá, huyện Nghi Lộc, tỉnh Nghệ An	80	221
	Nguyễn Thành Sơn	ấp Bà Trường, xã Phước An, huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai		
	Phạm Quảng Bình	Khu phố Phước Hiệp, thị trấn Hiệp Phước, H. Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai		
	Nguyễn Thị Phương Dung	xã Bàn Tân Định, huyện Giồng Riềng, tỉnh Kiên Giang		
	Nguyễn Đình Dân	xã Dur KMãi, huyện Krông A Na, tỉnh Đắk Lắk		
34	Ông Lương Văn Anh	xã Nghĩa Xá, huyện Nghi Lộc, tỉnh Nghệ An	80	74, 80
	Bà Dương Ngọc Hương	352 Võ Văn Ngân, KP3, phường Bình Thới, Thủ Đức, TP. HCM		
35	Bà Dương Ngọc Hương	ấp 3, xã An Phước, huyện Long Thành, tỉnh Đồng Nai	80	82
36	Đặng Văn Lợi	18 Nguyễn Thái Học, phường Cầu Ông Lãnh, quận 1, TP. HCM	80	249, 250
37	Nguyễn Hoàng Ngọc Thảo	202 L1 Lô B, Chung cư Chợ Quán, phường 01, quận 5, TP. HCM	80	251, 252
38	Nguyễn Thị Thu Thủy	ấp 4, xã Hiệp Phước, huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai	83	12
39	Nguyễn Ngọc Sơn	10E Khu phố 1, phường Quang Vinh, TP. Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai	83	63
40	Nguyễn Hữu Phúc	ấp Xóm Hố, xã Phú Hội, huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai	83	64
41	Nguyễn Thị Anh	tổ 9, phường Phú Bài, thị xã Hương Thủy, tỉnh Thừa Thiên Huế	83	65
42	Trần Ngọc Nhớ	KP Phước Hiệp, thị trấn Hiệp Phước, H. Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai	83	77, 78

Trung tâm Phát triển quỹ đất huyện Nhơn Trạch xin thông báo nội dung trên để các hộ gia đình, cá nhân có đất thu hồi thực hiện dự án đường dây 220kV Nhà máy điện Nhơn Trạch 3 – Trạm biến áp 500kV Long Thành được biết, đến liên hệ tại UBND xã Phú Hội, Long Tân, Phước An, Phước Thiện, Vĩnh Thanh, xã Phước Khánh và thị trấn Hiệp Phước hoặc Trung tâm Phát triển quỹ đất huyện Nhơn Trạch để giải quyết các vấn đề liên quan đến công tác bồi thường đối với các thửa đất nêu trên. Nếu hộ dân không đến liên hệ thì Trung tâm Phát triển quỹ đất huyện Nhơn Trạch sẽ phối hợp cùng các ban ngành tiến hành lập hồ sơ bồi thường, kiểm đếm, thống kê nhà ở, tài sản khác gắn liền với đất theo diện vắng chủ.

TRUNG TÂM PHÁT TRIỂN QUỸ ĐẤT HUYỆN NHƠN TRẠCH, TỈNH ĐỒNG NAI

THAM QUAN KHU PHỐ PHÁP:

Trải nghiệm độc đáo và đáng nhớ cho Hà Nội

● Một góc khu phố với các công trình mang dấu ấn kiến trúc Pháp ở trung tâm Hà Nội. (Ảnh: vietnamdrive)

● Một công trình kiến trúc Pháp ở Hà Nội có hàng rào thẳng. (Ảnh: vietnamdrive)

Với nhiều người nước ngoài đã từng một lần đặt chân đến Hà Nội, ấn tượng về những con phố và các công trình kiến trúc của khu phố Pháp là một trong những điều ấm áp mà họ mang theo khi rời xa.

Phố Pháp - nơi ghi dấu nét thanh lịch và lịch sử của Hà Nội

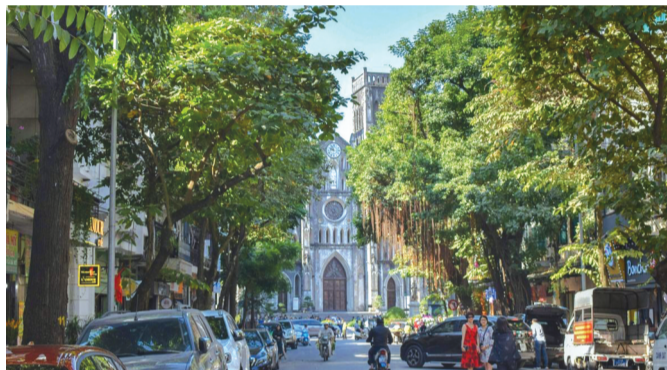
Tờ The Jakartapost từng có bài viết giới thiệu 7 thành phố dành cho người hâm mộ kiến trúc do Conde Nast Traveler biên soạn, trong đó có TP Hà Nội với những kiến trúc mang phong cách Pháp, được xây dựng từ thế kỷ 19 như Nhà thờ lớn St. Joseph, Phủ Chủ tịch và Nhà hát Lớn Hà Nội.

Tạp chí du lịch Matador Network giới thiệu “Thủ đô Hà Nội nổi tiếng với phố cổ nhộn nhịp, phố Pháp quyến rũ, ẩm thực đường phố được có tên trên bản đồ Bourdain và nhiều địa danh tóm tắt lịch sử phong phú của thành phố, từ kiến trúc hàng thế kỷ đến các bảo tàng hiện đại”. Trong khi đó, trang National Geographic Traveller (UK) miêu tả Hà Nội “với những khu chợ đêm náo nhiệt, những công trình tôn giáo lịch sử, quầy bar cocktail sang trọng và nền

âm thực phát triển, Thủ đô quyến rũ của Việt Nam là sự kết hợp hoàn hảo giữa truyền thống và hiện đại”.

Trang National Geographic Traveller có bài viết của một du khách miêu tả “Khu phố Pháp Hà Nội toát lên vẻ tinh tế, không giống như phố cổ, nơi thời gian dường như trôi nhanh với những hoạt động sôi động. Ở khu phố Pháp Hà Nội là các khách sạn sang trọng, đại sứ quán, phòng trưng bày nghệ thuật và quán cà phê nằm dọc các con phố, trong khi các địa danh lịch sử vẫn đứng đó như lời nhắc nhở về một giai đoạn lịch sử đáng nhớ của Việt Nam.

Khu phố Pháp tại Hà Nội không chỉ là một tập hợp các tòa nhà cổ; mà còn là minh chứng cho lịch sử nhiều lớp, sự giao thoa văn hóa và nét quyến rũ trường tồn của Hà Nội. Cho dù bạn là người đam mê lịch sử, người yêu thích kiến trúc hay du khách muốn tìm kiếm trải nghiệm tinh

● Nhà thờ lớn St. Joseph. (Ảnh: Hyeryeong Song (EuroNews))

● Không gian thư thái ở những góc phố có các công trình xây dựng từ thời Pháp tại Hà Nội. (Ảnh: Rebecca Ann Hughes (EuroNews))

tế hơn về Hà Nội, khu vực này sẽ mang đến cho bạn cái nhìn thoáng qua về quá khứ thuộc địa của Việt Nam và sự chuyển mình hiện đại của thành phố”.

Các trang chuyên về du lịch trong và ngoài nước đều có chung miêu tả về Khu phố Pháp “là nơi nghỉ ngơi thanh lịch - nơi những con phố rợp bóng cây, những địa danh lớn và một chút tinh tế của châu Âu tạo nên bầu không khí khó quên - nơi mà quá khứ và hiện tại của Hà Nội tồn tại trong sự hòa hợp hoàn hảo”.

Những căn biệt thự trong khu phố gây ấn tượng với những bức tường màu vàng và những cánh cửa màu xanh lá cây. Kiến trúc nhất quán theo phong cách cổ điển tạo nên một khu phức hợp đô thị đặc biệt. Ngoài ra, những hàng rào thấp xếp dọc theo vỉa hè trở thành điểm nhấn dễ nhận biết của khu phố này. “Mặc dù khu phố này được xây dựng theo kiến trúc Pháp, nhưng hệ

thống tường và mái của các tòa nhà đã được điều chỉnh về độ dày và không gian mái để phù hợp với điều kiện thời tiết nóng ẩm ở Việt Nam vào khoảng thế kỷ 20. Sự thay đổi này bảo đảm khả năng chống mưa và cách nhiệt cho không gian sống bên trong”, một du khách Hà Lan nhận xét.

Nhìn thấy nét quyến rũ của Hà Nội từ khu phố Pháp

Qua cảm nghĩ của du khách sau mỗi lần đặt chân đến Hà Nội luôn dành cho cho khu phố Pháp tại Hà Nội một tình cảm đặc biệt vì nó mang đến sự pha trộn quyến rũ giữa vẻ hùng vĩ của thời kỳ thuộc địa, những con phố yên tĩnh và các điểm tham quan văn hóa độc đáo và quyến rũ. “Di sản kiến trúc của thời kỳ thuộc địa Pháp đưa tôi đến một thời đại khác khi đi dạo qua những con phố này”, là cảm nghĩ của không ít du khách khi đến khu phố Pháp của Hà Nội.

Bày tỏ cảm xúc với bài viết “Dạo quanh khu phố Pháp quyến rũ của Hà Nội” trên trang chuyên về du lịch wanderlustplusone, Fede (người Italy) khẳng định: “Hà Nội rất quyến rũ có thể thấy từ kiến trúc của các tòa nhà trong khu phố Pháp”, Clazz, người Scotland có một trang web chuyên chia sẻ những kinh nghiệm du lịch, cũng rất “ngưỡng mộ Hà Nội, đặc biệt là khu phố Pháp”. Còn một du khách từ Nhật Bản lại nhận thấy nét quyến rũ của Hà Nội từ khu phố cổ và khẳng định “sẽ đến lần nữa trong hành trình trải nghiệm của mình”.

Giới thiệu về những điểm đến hấp dẫn cho khách du lịch, trang EuroNews gọi khu phố Pháp của Hà Nội là “một ốc đảo thư giãn giữa Thủ đô náo nhiệt”: “Khu phố Pháp mang đến một không gian yên tĩnh, một ốc đảo thư giãn giữa Thủ đô náo nhiệt, trong khi chỉ cách khu phố cổ sôi động, đông đúc, một đoạn đi bộ ngắn. Đây cũng là minh chứng về những ảnh hưởng của kiến trúc Pháp, hòa quyện với văn hóa Hà Nội để trở thành nét độc đáo cho kiến trúc và không gian của thủ đô quyến rũ ở vùng Đông Nam Á này”.

Theo trang asiamystika, khu phố Pháp tại Hà Nội, với kiến trúc thuộc địa thanh lịch, những đại lộ rợp bóng cây và bầu không khí tinh tế, mang đến trải nghiệm độc đáo và quyến rũ, một thế giới tách biệt khỏi năng lượng nhộn nhịp của phố cổ. Đây là nơi bạn có thể quay ngược thời gian, chiêm ngưỡng những tòa nhà lớn, thưởng thức ẩm thực hảo hạng, ghé thăm các cửa hàng thời trang cao cấp và đắm mình vào nghệ thuật. Từ Nhà hát Lớn Hà Nội mang tính biểu tượng đến bờ hồ Hoàn Kiếm yên tĩnh, khu phố Pháp tại Hà Nội mang đến cái nhìn thoáng qua về một khía cạnh khác của Hà Nội, vừa mang tính lịch sử, vừa tinh tế, ẩn chứa nhiều kho báu chờ được khám phá ở mọi góc ngách.

“Dành trọn một ngày ở cả phố Pháp và phố cổ Hà Nội sẽ thấy rõ hơn hai phong cách kiến trúc và nhịp sống, giúp cảm nhận sâu sắc sự giao thoa giữa nét cổ kính truyền thống và vẻ đẹp hiện đại pha trộn với phong cách châu Âu. Tất cả mang đến một trải nghiệm độc đáo và đáng nhớ cho Hà Nội”, bài viết trên trang vietnamdrive nhấn mạnh.

HUY ANH (Tổng hợp)

Pháp luật
VIỆT NAM

● Tổng Biên tập:
TS VŨ HOÀI NAM

● Phó Tổng Biên tập:
HÀ ANH BÌNH
TRẦN NGỌC HÀ
VŨ HỒNG THŨY

● Tổ chức thực hiện:
BÙI THỊ XUÂN HOA

● **TÒA SOẠN:** Số 42 ngõ 29

Nguyễn Chí Thanh, phường Ngọc Khánh, quận Ba Đình, Hà Nội.

*ĐT: (024) 37245180

*Fax: (024) 37245178

*Email: baoplvn2014@gmail.com.

● **GPXB** số 180/GP-BTTTT

ngày 05/07/2024 do Bộ Thông tin và Truyền thông cấp.

● **Thiết kế mỹ thuật tại Tòa soạn.**

● In tại Cty TNHH MTV In báo Hà Nội Mới; Cty In Ba Đình.

● **Văn phòng đại diện tại TP Hồ Chí Minh (thuộc vùng Đông Nam Bộ):**

200C Võ Văn Tần, phường 5, quận 3, TP Hồ Chí Minh.

*ĐT: 0903941211 * Email: phuongthaoha@gmail.com

● **Văn phòng đại diện tại tỉnh Lào Cai (thuộc vùng Trung du và miền núi phía Bắc):**

581 Hoàng Liên, phường Kim Tân, TP Lào Cai, tỉnh Lào Cai.

*ĐT: 0914433388 * Email: dieuphamplvn@gmail.com

● **Văn phòng đại diện tại TP Hải Phòng (thuộc vùng Đồng bằng sông Hồng):**

10A Hồ Sen, quận Lê Chân, TP Hải Phòng.

*ĐT: 0973465555 * Email: vanphongplvn@gmail.com

● **Văn phòng đại diện tại TP Đà Nẵng (thuộc vùng Bắc Trung Bộ và duyên hải miền Trung):**

Phòng 203, tầng 2, số 01 Lê Duẩn, phường Hải Châu 1, quận Hải Châu, TP Đà Nẵng

*ĐT: 0903029099 * Email: quangtam07@gmail.com

● **Văn phòng đại diện tại tỉnh Gia Lai (thuộc vùng Tây Nguyên):**

92 Hoàng Văn Thu, Pleiku, Gia Lai.

*ĐT: 0914876019 * Email: longbc07@gmail.com

● **Văn phòng đại diện tại TP Cần Thơ (thuộc vùng Đồng bằng sông Cửu Long):**

109 Trần Văn Hoài, phường Xuân Khánh, quận Ninh Kiều, TP Cần Thơ.

*ĐT: 0913601551 * Email: tranphongtranplvn@gmail.com

Liên hệ thông tin - quảng cáo:

Nguyễn Sinh Hùng - ĐT: 0349610152

MÀ ĐẶT BÁO: B51

Giá: 7.300Đ

(BẢY NGHÌN BA TRĂM ĐỒNG)